

UCHWAŁA NR XXX/277/2017
RADY GMINY JUCHNOWIEC KOŚCIELNY

z dnia 25 sierpnia 2017 r.

w sprawie przyjęcia Lokalnego Programu Rewitalizacji gminy Juchnowiec Kościelny

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. 2016 r., poz. 446 z późn. zm.¹⁾) oraz na podstawie "Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020" Ministra Rozwoju z dnia 2 sierpnia 2016 r. (MR/H 2014-2020/20(2)08/2016) uchwala się, co następuje:

§ 1. Uchwala się Lokalny Program Rewitalizacji gminy Juchnowiec Kościelny do roku 2023, stanowiący załącznik nr 1 do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Joanna Januszevska

¹⁾ Zm. poz. 1579 i 1948 oraz z 2017 r. poz. 730 i 935.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Juchnowiec Kościelny do roku 2023

**Projekt został zrealizowany przy współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej,
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020**

Wykonawca:

EU-Consult Sp. z o.o.
ul. Toruńska 18C, lokal D
80-747 Gdańsk

Zamawiający:

Gmina Juchnowiec Kościelny
Ul. Lipowa 10
16-061 Juchnowiec Kościelny

Juchnowiec Kościelny, 2017r.

SPIS TREŚCI

SPIS TREŚCI	3
WPROWADZENIE	5
DEFINICJE	5
TWORZENIE LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	6
1. OPIS POWIĄZAŃ LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI GMINY I REGIONU	7
2. UPROSZCZONA CHARAKTERYSTYKA GMINY	9
3. DIAGNOZA SŁUŻĄCA WYZNACZENIU OBSZARU ZDEGRADOWANEGO	22
3.1. METODOLOGIA WYZNACZENIA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO	22
3.1.1. Podział gminy na jednostki analityczne	22
3.1.2. Lista wskaźników wykorzystanych w diagnozie	24
3.2. SFERA SPOŁECZNA	26
3.2.1. Bezrobocie	26
3.2.2. Pomoc społeczna	29
3.2.3. Działalność pożytku publicznego	34
3.3. SFERA GOSPODARCZA	35
3.3.1. Niski stopień przedsiębiorczości	35
3.4. SFERA ŚRODOWISKOWA	40
3.4.1. Uwarunkowania środowiskowe	40
3.4.2. Występowanie materiałów zagrażających życiu i zdrowiu oraz środowisku	41
3.4.3. System selektywnego gromadzenia odpadów	42
3.5. SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	46
3.5.1. Stan infrastruktury i jej układ przestrzenny	46
3.6. SFERA TECHNICZNA	49
4. IDENTYFIKACJA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH NA TERENIE GMINY JUCHNOWIEC KOŚCIELNY	51
5. IDENTYFIKACJA OBSZARU REWITALIZACJI	54
5.1. METODOLOGIA WYZNACZANIA OBSZARU REWITALIZACJI	54
5.2. ZASIĘG PRZESTRZENNY OBSZARU REWITALIZACJI	58
5.3. CHARAKTERYSTYKA OBSZARÓW REWITALIZACJI	61
5.3.1. Ignatki-Osiedle	61
5.3.2. Kleosin – centralna część sołectwa	66
5.3.3. Hołówki Duże	69
5.3.4. Brończany	71
6. WIZJA WYPROWADZENIA OBSZARU REWITALIZACJI ZE STANU KRYZYSOWEGO (PLANOWANY EFEKT REWITALIZACJI)	73
7. CELE REWITALIZACJI	74
8. LISTA PLANOWANYCH PROJEKTÓW I PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH	79
8.1. LISTA PODSTAWOWYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH	79
8.2. CHARAKTERYSTYKA POZOSTAŁYCH DOPUSZCZALNYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH	114

9.	MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI REWITALIZACJI	117
10.	SZACUNKOWE RAMY FINANSOWE LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI.....	129
11.	MECHANIZMY PARTYCYPACJI SPOŁECZNEJ	132
12.	SYSTEM WDRAŻANIA I REALIZACJI LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI.....	134
12.1.	PROMOCJA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	135
12.2.	RAMOWY HARMONOGRAM REALIZACJI LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	137
13.	SYSTEM MONITOROWANIA I OCENY LPR.....	138
13.1.	EWALUACJA	140
13.2.	AKTUALIZACJA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI.....	141
14.	UZGODNIENIE W ZAKRESIE PRZEPROWADZENIA STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	142
15.	SPIS TABEL, WYKRESÓW I RYSUNKÓW.....	143
15.1.	TABELE.....	143
15.2.	WYKRESY	144
15.3.	RYSUNKI.....	144

WPROWADZENIE

DEFINICJE

Powołując się na *Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 (Warszawa, 2 sierpnia 2016 r., Minister Rozwoju)* stanowi ona kompleksowy proces naprawczy, którego celem jest wyprowadzanie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe integrujące interwencję na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji. Przez działania całościowe rozumie się wzajemnie powiązane przedsięwzięcia, które obejmują kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe. Poprzez prowadzone działania zakłada się optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmocnienie jego lokalnych potencjałów. Proces ten stanowi wieloletni okres, prowadzony przez interesariuszy wraz we współpracy ze społecznością lokalną. Dla prowadzenia rewitalizacji wymagane są:

- Uwzględnienie rewitalizacji, jako istotnego elementu całościowej wizji rozwoju gminy.
- Pełna diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru rewitalizacji oraz analiza dotyczących go problemów. Diagnoza obejmuje kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub środowiskowe.
- Ustalenie hierarchii potrzeb w zakresie działań rewitalizacyjnych.
- Właściwy dobór narzędzi i interwencji do potrzeb i uwarunkowań danego obszaru.
- Zsynchronizowanie działań w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, środowiskowej.
- Koordynacja prowadzonych działań oraz monitorowanie i ewaluacja skuteczności rewitalizacji.
- Realizacji wynikającej z art. 5 ust. 1 rozporządzenia ogólnego zasady partnerstwa polegającej na włączeniu partnerów w procesy programowania i realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach programów operacyjnych oraz konsekwentnego, otwartego i trwałego dialogu z tymi podmiotami i grupami, których rezultaty rewitalizacji mają dotyczyć¹.

Obszar zdegradowany stanowi obszar, na którym zidentyfikowany został stan kryzysowy (tj. stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych). Może być on podzielony na podobszary, w tym podobszary, które nie posiadają wspólnych granic (warunek – występowanie sytuacji kryzysowej na każdym podobszarze).

¹ Wszystkie poniższe definicje w niniejszym podrozdziale pochodzą z dokumentu pn. *Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020*, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, Warszawa, 2 sierpnia 2016 r.

Obszar rewitalizacji jest to całość lub część obszaru zdegradowanego, na którym zamierza się prowadzić rewitalizację. Cechuje go koncentracja negatywnych zjawisk oraz znaczenie dla rozwoju lokalnego.

Program rewitalizacji został zdefiniowany jako inicjowany, opracowany i uchwalony przez radę gminy, wieloletni program działań w takich sferach jak: społeczna, ekonomiczna, przestrzenna, infrastrukturalna, środowiskowa, kulturowa. Celem niniejszego programu jest wyprowadzenie obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysu oraz stworzenie warunków do ich zrównoważonego rozwoju. Stanowi on narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.

Projekt rewitalizacyjny to zaplanowany oraz ukierunkowany plan na osiągnięcie celów programu rewitalizacji.

Należy zaznaczyć, że głównym źródłem finansowania projektów rewitalizacyjnych z funduszy europejskich są środki RPO (EFS i EFR). Komplementarnym źródłem ich współfinansowania są także środki KPO (EFS, EFRR, FS). Źródłem finansowania projektów rewitalizacyjnych mogą być także środki budżetu państwa oraz budżetów jednostek samorządu terytorialnego, a także pozostałe np. prywatne.

TWORZENIE LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

W celu stworzenia kompleksowego programu rewitalizacji, w niniejszym dokumencie szczególna uwaga zostanie zwrócona na dokładną diagnozę, opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji, cele rewitalizacji oraz opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Należy także zaznaczyć, że nieodłącznym elementem lokalnego programu rewitalizacji jest partycypacja społeczna, która pozwala nie tylko na przygotowanie, ale także ocenę całego procesu rewitalizacji. Zainteresowani interesariusze będą mogli uczestniczyć w projekcie poprzez konsultacje społeczne, zebrania wiejskie oraz badanie społeczności lokalnej.

Do informowania społeczności lokalnej wykorzystana zostanie przede wszystkim strona internetowa Gminy Juchnowiec Kościelny, gdzie umieszczane będą terminy spotkań oraz postępy prac w powstawaniu dokumentu. W konsultacjach społecznych aktywnie uczestniczyć będą mogły wszystkie zainteresowane strony. Pozwoli to na wspólne sformułowanie wizji obszaru zdegradowanego oraz wyznaczenie kierunków dalszych działań.

1. OPIS POWIĄZAŃ LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI GMINY I REGIONU

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Juchnowiec Kościelny od początku tworzony był w oparciu o najważniejsze dokumenty strategiczne na poziomie regionalnym. Natomiast zaangażowanie w tworzenie dokumentu specjalistów z różnych obszarów funkcjonowania gminy zapewniło odpowiednie relacje i spójność z najważniejszymi politykami i strategiami na poziomie lokalnym. Wynikanie Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Juchnowiec Kościelny z tych dokumentów uwarunkowane jest kompleksowym charakterem procesu rewitalizacji – ich szczegółowe powiązanie przedstawia zestawienie poniżej.

POZIOM REGIONALNY	
Dokument	Powiązanie z Lokalnym Programem Rewitalizacji
1. Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020 <i>(przyjęta Uchwałą nr XXXI/374/13 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 9 września 2013 r.)</i>	Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego określa misję rozwoju województwa, wyznacza cele i przyporządkowuje im priorytety. Realizacja Strategii, a także opracowanego w zgodzie z nią Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Juchnowiec Kościelny pozwoli na zwiększenie spójności społeczno - ekonomicznej i konkurencyjności regionu poprzez: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Cel strategiczny 1: Konkurencyjna gospodarka ➤ Cel strategiczny 2: Powiązania krajowe i międzynarodowe ➤ Cel strategiczny 3: Jakość życia
2. Strategia Polityki Społecznej Województwa Podlaskiego do roku 2020 <i>(przyjęta Uchwałą nr XLV/534/14 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 6 listopada 2014 r.)</i>	Dokument stanowi fundament realizacji polityki społecznej w województwie podlaskim na najbliższe lata. Podobnie jak Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Juchnowiec Kościelny, dokument realizuje zadania w obszarach takich jak: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Obszar strategiczny I: Zaspokajanie potrzeb rodzin w województwie podlaskim ➤ Obszar strategiczny IV: Wzrost zatrudnienia i mobilności zawodowej ➤ Obszar strategiczny V: Efektywna pomoc społeczna ➤ Obszar strategiczny VI: Kapitał społeczny
POZIOM LOKALNY	
Dokument	Powiązanie z Lokalnym Programem Rewitalizacji
1. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Juchnowiec Kościelny na lata 2016-2020 <i>(przyjęty Uchwałą nr XVI/124/2016 Rady Gminy Juchnowiec Kościelny z dnia 14 marca 2016 r.)</i>	Plan Rozwoju Lokalnego jest jednym z podstawowych instrumentów zarządzania, który identyfikuje najistotniejsze problemy rozwojowe, formułuje misję, cele strategiczne oraz wariantowe opcje rozwoju odnoszące się do sposobów osiągania założonych celów. Plan Rozwoju Lokalnego JST jest więc scenariuszem przyszłości, do którego dążą władze samorządowe. W powiązaniu z Lokalnym Programem Rewitalizacji realizuje następujące cele:

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Poprawa warunków życia mieszkańców oraz funkcjonowania podmiotów gospodarczych, dzięki modernizacji i rozbudowie infrastruktury technicznej, ➤ Rozbudowa potencjału gospodarczego gminy poprzez wzbudzenie zainteresowania gminą wśród nowych inwestorów.
<p>2. Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Juchnowiec Kościelny (przyjęty Uchwałą nr XXIV/220/2016 Rady Gminy Juchnowiec Kościelny z dnia 8 grudnia 2016 r.)</p>	<p>Program opieki nad zabytkami jest dokumentem o charakterze uzupełniającym w stosunku do innych aktów planowania gminnego. W powiązaniu z Lokalnym Programem Rewitalizacji realizuje następujące priorytety:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Priorytet I Rewaloryzacja dziedzictwa kulturowego jako element rozwoju społeczno –gospodarczego gminy, ➤ Priorytet III Ochrona i świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego.
<p>3. Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Juchnowiec Kościelny na lata 2011-2023 (przyjęta uchwałą nr XI/98/2011 Rady Gminy Juchnowiec Kościelny z dnia 27 października 2011 r., zmieniona Uchwałą nr XVII/135/2016 Rady Gminy Juchnowiec Kościelny z dnia 27 kwietnia 2016 r.)</p>	<p>Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Juchnowiec Kościelny na lata 2011-2023 realizuje zadania o charakterze obowiązkowym z zakresu pomocy społecznej:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Cel strategiczny 2: Wyrównywanie szans, osób, grup najsłabszych, ➤ Cel strategiczny 3: Zwiększanie dostępności i oferty usług społecznych, ➤ Cel strategiczny 4: Wysoka integracja mieszkańców i aktywny udział w życiu kulturowym i społecznym gminy.
<p>4. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Juchnowiec Kościelny (przyjęte Uchwałą nr XXII/176/2000 Rady Gminy Juchnowiec Kościelny z dnia 20 grudnia 2000 r.; zmienione Uchwałą nr XXX/313/06 z dnia 28 kwietnia 2006 r.)</p>	<p>Studium jest kompleksowym, strategicznym instrumentem polityki przestrzennej, którą realizują władze gminy. Przedmiotem ustaleń studium są ogólne zasady działań o strategicznym znaczeniu dla rozwoju gminy odnoszące się do wyznaczonych obszarów funkcjonalnych. Zapisy Studium, podobnie jak Lokalny Program Rewitalizacji dotyczą:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Cel strategiczny 1: Poprawa standardu życia mieszkańców w ramach wielofunkcyjnego, harmonijnego rozwoju gminy; modernizacja rolnictwa, tworzenie poza rolniczych miejsc pracy, podnoszenie poziomu usług, modernizacja i rozbudowa infrastruktury społecznej, technicznej i komunikacyjnej. ➤ Cel strategiczny 2: Wykorzystanie walorów dziedzictwa kulturowego. ➤ Cel strategiczny 3: Polepszenie kondycji środowiska przyrodniczego.

2. UPROSZCZONA CHARAKTERYSTYKA GMINY

Położenie i struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy

Gmina Juchnowiec Kościelny jest gminą wiejską o powierzchni 171,77 km². W układzie administracyjnym kraju, jednostka ta położona jest w środkowej części województwa podlaskiego oraz w południowej części powiatu białostockiego, odpowiednio zajmując ich powierzchnie: 0,8% i 5,8%. Obszar analizowanej gminy graniczy:

- od północy z miastem Białystok;
- od północnego zachodu z Gminą Choroszcz;
- od zachodu z Gminą Turośń Kościelna;
- od południowego zachodu z Gminą Wyszki i Gminą Suraż;
- od południa z Gminą Bielsk Podlaski;
- od wschodu z Gminą Zabłudów.

W obrębie Gminy Juchnowiec Kościelny wyodrębnionych jest 46 sołectw: Baranki, Biele, Bogdanki, Brończany, Czerewki, Kożany, Dorożki, Hermanówka, Hołówki Duże, Hołówki Małe, Hryniewiczze, Horodniane, Ignatki, Ignatki-Osiedle, Janowicze, Janowicze-Kolonia, Juchnowiec Dolny, Juchnowiec Dolny-Kolonia, Juchnowiec Górny, Juchnowiec Kościelny, Kleosin, Klewinowo, Koplany, Kolonia Koplany, Księżyno, Księżyno-Kolonia, Lewickie, Lewickie-Kolonia, Lewickie-Stacja, Niewodnica Nargilewska, Niewodnica Nargilewska-Kolonia, Ogrodniczki, Olmonty i Izabelin, Pańki, Rostoły, Rumejki, Simuny, Solniczki, Stanisławowo, Szerenosy, Śródlesie, Tryczówka, Wólka, Wojszki, Zajączki, Zaleskie, Złotniki. Siedzibą niniejszej gminy jest sołectwo Juchnowiec Kościelny. Gmina Juchnowiec Kościelny zajmuje drugie miejsce pod względem wielkości zajmowanej powierzchni wśród gmin wiejskich powiatu białostockiego tj. Dobrzyniewo Duże, Gródek, Poświętne, Turośń Kościelna, Zawady. Natomiast największą gminą wiejską jest gmina Gródek, która swoją powierzchnią przewyższa Gminę Juchnowiec Kościelny o 258 km².²

² Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Juchnowiec Kościelny, 2006; Powierzchnia i ludność w przekroju terytorialnym w 2015 r., GUS, 2015.

Rysunek 1 Położenie gminy Juchnowiec Kościelny na tle regionu

Źródło: http://region.e-podlasie.pl/gminy/juchnowiec_koscielny.html.

Strukturę przestrzenną Gminy Juchnowiec Kościelny tworzą trzy strefy pełniące następujące funkcje:

- podmiejską miasta Białystok w części północnej obszaru gminy;
- rolno-osadniczą w środkowej części obszaru gminy;
- przyrodniczo-rekreacyjną z obszarem chronionego krajobrazu doliny rzeki Narew w południowej części obszaru gminy.

W strukturze przestrzennej strefy podmiejskiej zlokalizowanych jest 12 wsi: Kleosin, Ignatki-Osiedle, Horodniany, Księżyno, Ignatki, Kopłany, Kolonia Kopłany, Brończany, Hryniewiczze, Olmonty, Izabelin oraz Stanisławowo. W ich obrębie wykształciły się przestrzenie o znaczeniu osadniczym, rekreacyjnym, rolniczym, produkcyjnym i infrastruktury technicznej.

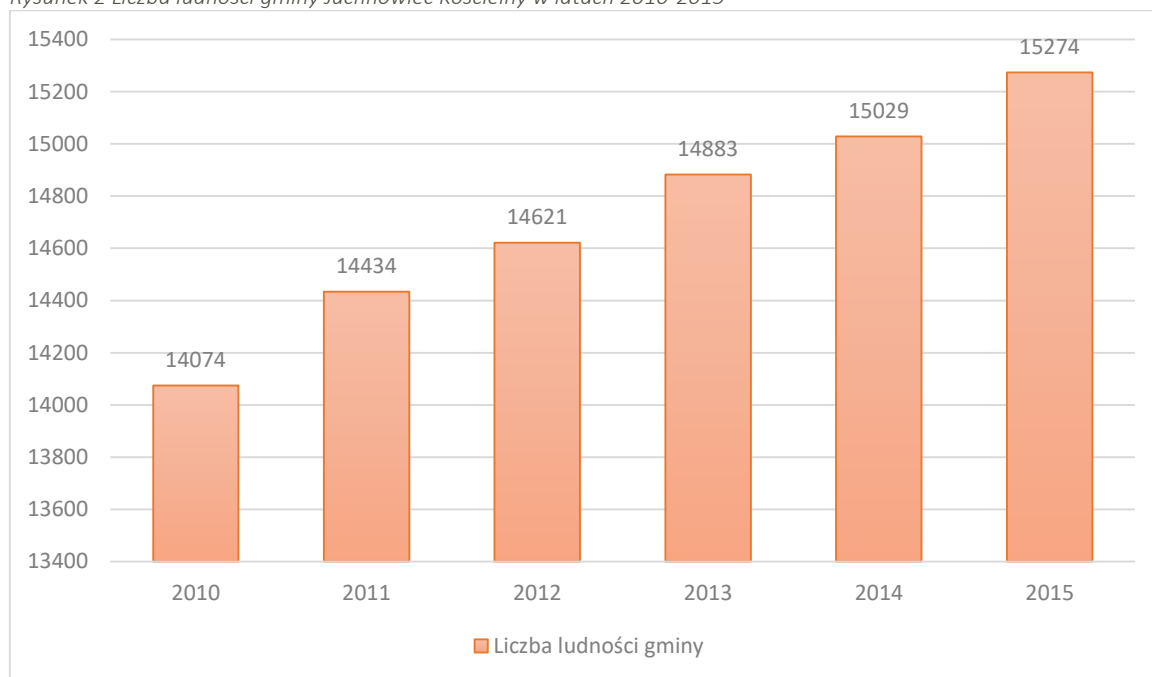
Kolejna strefa – rolno-osadnicza i leśna, wykształciła się na powierzchni znajdującej się między wschodnią i zachodnią granicą gminy, strefą podmiejską od północy oraz Obszarem Chronionego Krajobrazu „Dolina „Narwi” od południa. W przestrzeni rolno-osadniczej i leśnej na terenie omawianej gminy wiejskiej wyróżnić można tereny o następujących funkcjach: rolniczej, osadniczej wiejskiej i rekreacyjnej.

Następna struktura przestrzenna – strefa doliny rzeki Narwi, zlokalizowana jest w obrębie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina „Narwi”. Ograniczona jest strefą rolno-osadniczo-leśną od północy oraz południową, zachodnią i wschodnią granicą gminy. W tym miejscu wykształciły się trzy przestrzenie o największych powiązaniach ze środowiskiem przyrodniczym. Pełnią one takie funkcje, jak: ekologiczno-krajobrazowa, rekreacyjno-turystyczna i rolnicza.

Struktura demograficzna i społeczna gminy

Według danych statystycznych Urzędu Gminy w Juchnowcu Kościelnym, w 2014 roku (stan na 31 XII) gminę zamieszkiwało 15 274 osób. Ludność gminy na przestrzeni ostatnich lat cechuje się dość powolnym, lecz systematycznym wzrostem - w porównaniu do roku 2010, w 2015 roku liczba mieszkańców wzrosła o 1 167 osób.

Rysunek 2 Liczba ludności gminy Juchnowiec Kościelny w latach 2010-2015³

Źródło: dane statystyczne Urzędu Gminy Juchnowiec Kościelny

Największym pod względem ilości mieszkańców sołectwem, jest Kleosin, który w roku 2015 zamieszkiwany był przez 4 658 osób. W tym samym roku, powyżej 350 mieszkańców miały sołectwa: Księżyno; Ignatki; Ignatki-Osiedle; Lewickie; Olmonty, Izabelin; Hryniewiczze i Juchnowiec Dolny. Sołectwa te położone są w środkowej i północnej części gminy, w bliskim sąsiedztwie miasta Białostok. Największy przyrost liczby ludności sołectw Gminy Juchnowiec Kościelny obserwowany jest w znacznym stopniu wśród tych, położonych blisko granic administracyjnych stolicy województwa. Związane jest to prawdopodobnie z zarobkową funkcją miasta.

Tabela 1 Zmiana liczby ludności sołectw gminy Juchnowiec Kościelny w latach 2010 i 2015

JEDNOSTKI PODZIAŁU GMINY – SOŁECTWA	STAN LUDNOŚCI ZA ROK 2010	STAN LUDNOŚCI ZA ROK 2015	ZMIANA LICZBY LUDNOŚCI W ROKU 2015 W STOSUNKU DO ROKU 2010
BARANKI	111	106	-5
BIELE	137	137	0
BOGDANKI	91	89	-2
BROŃCZANY	238	268	30
CZEREWKI, KOŻANY	170	147	-23
DOROŻKI	143	126	-17
HERMANÓWKA	140	137	-3
HOŁÓWKI DUŻE	163	152	-11
HOŁÓWKI MAŁE	101	98	-3

³ Dane przedstawione są według stanu na 31.12 każdego roku

HRYNIEWICZE	456	270	-186
HORODNIANY	247	516	269
IGNATKI	313	417	104
IGNATKI-OSIEDLE	909	1354	445
JANOWICZE	119	127	8
JANOWICZE-KOLONIA	59	54	-5
JUCHNOWIEC DOLNY, JUCHNOWIEC DOLNY-KOLONIA	376	415	39
JUCHNOWIEC GÓRNY	321	348	27
JUCHNOWIEC KOŚCIELNY	170	196	26
KLEOSIN	4702	4658	-44
KLEWINOWO	265	249	-16
KOPLANY	205	219	14
KOLONIA KOPLANY	160	169	9
KSIĘŻYNO	808	960	152
KSIĘŻYNO-KOLONIA	140	153	13
LEWICKIE	354	395	41
LEWICKIE-KOLONIA	153	171	18
LEWICKIE-STACJA	137	155	18
NIEWODNICA NARGILEWSKA	76	87	11
NIEWODNICA NARGILEWSKA-KOLONIA	113	140	27
OGRODNICZKI	86	89	3
OLMONTY, IZABELIN	609	814	205
PAŃKI	34	31	-3
ROSTOŁTY	130	137	7
RUMEJKI	153	159	6
SIMUNY	101	105	4
SOLNICZKI	319	371	52
STANISŁAWOWO	216	233	17
SZERENOSY	162	158	-4
ŚRÓDLESIE	263	292	29
TRYCZÓWKA	107	93	-14
WOJSZKI	214	173	-41
WÓŁKA	130	135	5
ZAJĄCZKI	41	47	6
ZALESKIE	19	15	-4
ZŁOTNIKI	113	109	-4
GMINA JUCHNOWIEC KOŚCIELNY	14074	15274	1200

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy

Największym przyrostem liczby mieszkańców w stosunku do roku 2010 charakteryzuje się sołectwo Ignatki-Osiedle. Zmiana ta związana jest z rozwojem budownictwa wielorodzinnego na obszarze wskazanego sołectwa.

Analiza struktury demograficznej gminy Juchnowiec Kościelny według ekonomicznych grup wieku, wskazuje że średnio na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada około 63 osób w wieku nieprodukcyjnym (przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym razem). Obciążenie

demograficzne pokazuje związek między trzema grupami wieku ludności - osobami w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym. W roku 2015 wskaźnik obciążenia demograficznego w Polsce wynosił 60,1, a w województwie podlaskim 58,4. Z analizy struktury demograficznej wynika, że wartość wskaźnika obciążenia demograficznego w gminie Juchnowiec Kościelny jest wyższa niż wartości w Polsce i w województwie podlaskim.

Tabela 2 Udział liczby osób w wieku nieprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym wg miejsca zamieszkania

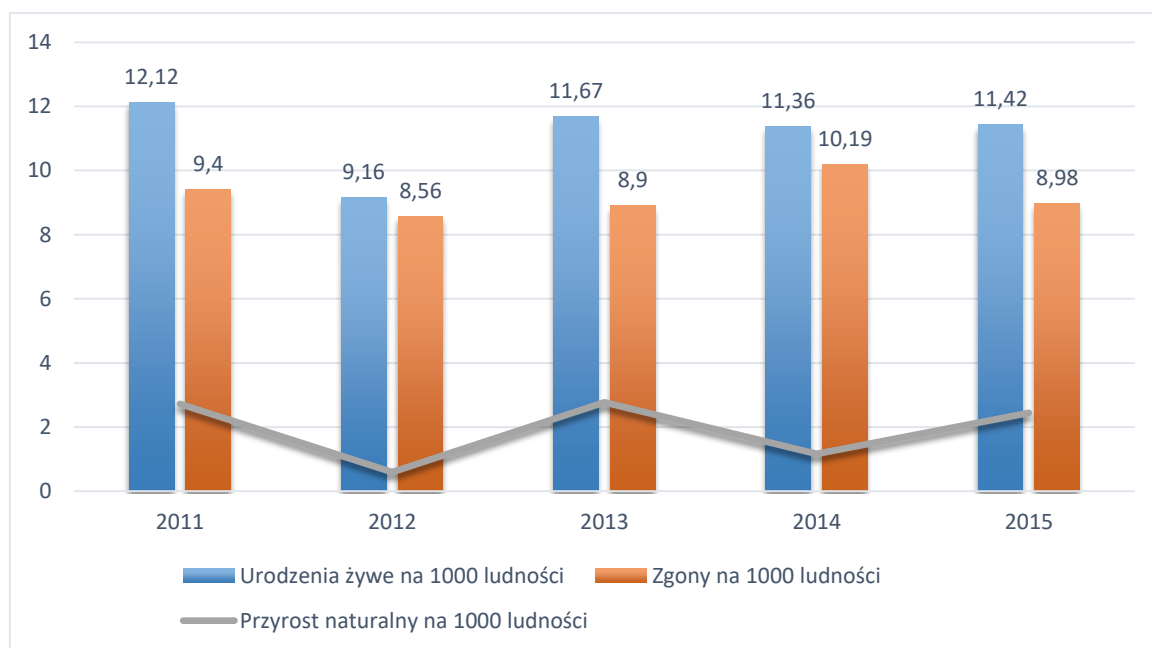
JEDNOSTKI PODZIAŁU GMINY – SOŁECTWA	LICZBA LUDNOŚCI W WIEKU PRODUKCYJNYM -STAN NA 31.12.2015r.	LICZBA LUDNOŚCI W WIEKU NIEPRODUKCYJNYM -STAN NA 31.12.2015r.	UDZIAŁ LICZBY OSÓB W WIEKU NIEPRODUKCYJNYM W PRZELICZENIU NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM WG MIEJSCA ZAMIESZKANIA
BARANKI	55	51	92,73
BIELE	79	58	73,42
BOGDANKI	44	45	102,27
BROŃCZANY	122	146	119,67
CZEREWKI, KOŻANY	52	95	182,69
DOROŻKI	71	55	77,46
HERMANÓWKA	85	52	61,18
HOŁÓWKI DUŻE	94	58	61,70
HOŁÓWKI MAŁE	60	38	63,33
HRYNIEWICZE	229	41	17,90
HORODNIANY	173	343	198,27
IGNATKI	274	143	52,19
IGNATKI-OSIEDLE	850	504	59,29
JANOWICZE	77	50	64,94
JANOWICZE-KOLONIA	31	23	74,19
JUCHNOWIEC DOLNY, JUCHNOWIEC DOLNY-KOLONIA	168	247	147,02
JUCHNOWIEC GÓRNY	233	115	49,36
JUCHNOWIEC KOŚCIELNY	126	70	55,56
KLEOSIN	3288	1370	41,67
KLEWINOWO	134	115	85,82
KOPLANY	135	84	62,22
KOLONIA KOPLANY	103	66	64,08
KSIĘŻYNO	394	566	143,65
KSIĘŻYNO-KOLONIA	105	48	45,71
LEWICKIE	246	149	60,57
LEWICKIE-KOLONIA	101	70	69,31
LEWICKIE-STACJA	96	59	61,46
NIEWODNICA NARGILEWSKA	56	31	55,36
NIEWODNICA NARGILEWSKA- KOLONIA	89	51	57,30
OGRODNICZKI	59	30	50,85

OLMONTY, IZABELIN	533	281	52,72
PAŃKI	11	20	181,82
ROSTOŁTY	74	63	85,14
RUMEJKI	97	62	63,92
SIMUNY	64	41	64,06
SOLNICZKI	248	123	49,60
STANISŁAWOWO	153	80	52,29
SZERENOSY	96	62	64,58
ŚRÓDLESIE	192	100	52,08
TRYCZÓWKA	52	41	78,85
WOJSZKI	77	96	124,68
WÓLKA	77	58	75,32
ZAJĄCZKI	20	27	135,00
ZALESKIE	9	6	66,67
ZŁOTNIKI	61	48	78,69
GMINA JUCHNOWIEC KOŚCIELNY	9393	5881	62,61

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Juchnowiec Kościelny

W latach 2010-2015 na terenie Gminy Juchnowiec Kościelny odnotowywano dodatni przyrost naturalny, co oznacza, że liczba urodzeń żywych przewyższała liczbę zgonów. Najwyższa wartość przyrostu wystąpiła w roku 2013 (2,8), zaś najniższa w roku 2012 (0,6). Najwyższy wskaźnik urodzeń żywych odnotowano w roku 2011 - na 1000 ludności przypadało wtedy 12,1 urodzeń żywych. Najwyższy wskaźnik zgonów odnotowano natomiast w roku 2014. Na 1000 ludności zmarło wtedy 11,4 osób.

Rysunek 3 Urodzenia i zgony

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Edukacja i poziom oświaty⁴

Na terenie Gminy Juchnowiec Kościelny funkcjonują następujące placówki oświatowe:

- Zespół Szkół im. Jana Pawła II w Kleosinie,
- Zespół Szkół im. Ks. Jerzego Popiełuszki w Juchnowcu Górnym,
- Szkoła Podstawowa im. Ks. Michała Sopoćko w Księżynie,
- Przedszkole w Kleosinie,
- Przedszkole niepubliczne "Kraina Dziecka" w Ignatkach-Osiedlu,
- Żłobek Przysakładowy przy Przedszkolu Niepublicznym Kraina Dziecka w Ignatkach-Osiedlu,
- Klub dziecięcy „Tęczowy Domek Malucha” – dwa oddziały: w Kleosinie i w Księżynie,
- Żłobek sportowy FIT KIDS w Kleosinie - opieka dzienna nad dziećmi.

Na terenie Gminy Juchnowiec Kościelny działają także kluby sportowe:

- KS "PASJA KLEOSIN",
- LUKS "AMATOR",
- LUKS "KSIĘŻYNO",
- LZS "MAGNAT",
- UKS "KLEOSIN".

Obserwowalny jest dość gwałtowny wzrost liczby dzieci w przedszkolach - wzrost o 161 osób. W roku 2011 zlikwidowana została Szkoła Podstawowa im. Adolfa Kaweckiego w Bogdankach,

⁴ Na podstawie danych ze strony Urzędu Gminy Juchnowiec Kościelny <http://www.juchnowiec.gmina.pl/>.

na terenie gminy pozostały więc 3 szkoły podstawowe. W 2014 roku w tego typu placówkach uczyło się 820 dzieci, o 93 więcej niż w roku poprzednim. Od czasu zamknięcia szkoły w Bogdankach, na jeden oddział szkolny przypadało 20 uczniów.

Liczba gimnazjów w okresie 2010 – 2015 nie zmieniła się. W gminie istnieją dwie szkoły gimnazjalne, gromadzące w swoich murach 443 uczniów (stan na rok 2015). Na przestrzeni lat liczba uczniów spadała, w roku 2015 było ich o 109 mniej niż w roku 2010. Na jeden oddział w szkołach gimnazjalnych przypadało od 20 do 22 uczniów. Zgodnie z Uchwałą nr XXV/225/2017 Rady Gminy Juchnowiec Kościelny z dnia 30 stycznia 2017 r. w sprawie projektu dostosowania sieci szkół podstawowych i gimnazjów do nowego ustroju szkolnego szkoły gimnazjalne zostaną zlikwidowane.

Tabela 3 Dane statystyczne na temat oświaty i edukacji w latach 2010-2015

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Placówki wychowania przedszkolnego	6	6	6	6	7	7
Oddziały wychowania przedszkolnego	14	18	19	21	20	18
Miejsca w przedszkolach	250	302	308	301	226	251
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	277	354	401	463	438	410
Szkoły podstawowe	4	3	3	3	3	3
Uczniowie szkół podstawowych	758	749	722	727	820	935
Szkoły gimnazjalne	2	2	2	2	2	2
Uczniowie szkół gimnazjalnych	552	518	472	433	433	443

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Na terenie gminy funkcjonuje jedna **Gminna Biblioteka Publiczna** znajdująca się w Juchnowcu Kościelnym. Biblioteka ta ma także swoją **filię w Kleosinie**. Jako samodzielna placówka, biblioteka istnieje od 2007 roku. Obydwa obiekty posiadają w swoich zbiorach 35 969 woluminów (stan na rok 2015). W swoich księgozbiorach biblioteka posiada 28 120 książek, z których przeciętnie, rocznie korzysta 1 304 osoby (stan na rok 2015).

Bezpieczeństwo mieszkańców⁵

Nad bezpieczeństwem gminy Juchnowiec Kościelny czuwają dzielnicowi z Komisariatu Policji w Łapach i Komisariat Policji IV w Białymstoku. Teren gminy narażony jest na szereg zagrożeń, powstających w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, transportu drogowego i kolejowego, czynności w gospodarstwach domowych oraz zdarzeń losowych. W wypadku zaistnienia zagrożenia, jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych uczestniczą w akcjach ratunkowych razem z Jednostkami Państwowej Straży Pożarnej.

⁵ Na podstawie Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Juchnowiec Kościelny na lata 2011-2023.

Na terenie gminy funkcjonuje 15 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych:

➤ OSP Juchnowiec Dolny	➤ OSP Janowicze
➤ OSP Koplany	➤ OSP Złotniki
➤ OSP Lewickie	➤ OSP Tryczówka
➤ OSP Hermanówka	➤ OSP Wojszki
➤ OSP Szerenosy	➤ OSP Dorożki
➤ OSP Hołówki Duże	➤ OSP Czerewki
➤ OSP Hołówki Małe	➤ OSP Kleosin
➤ OSP Biele	

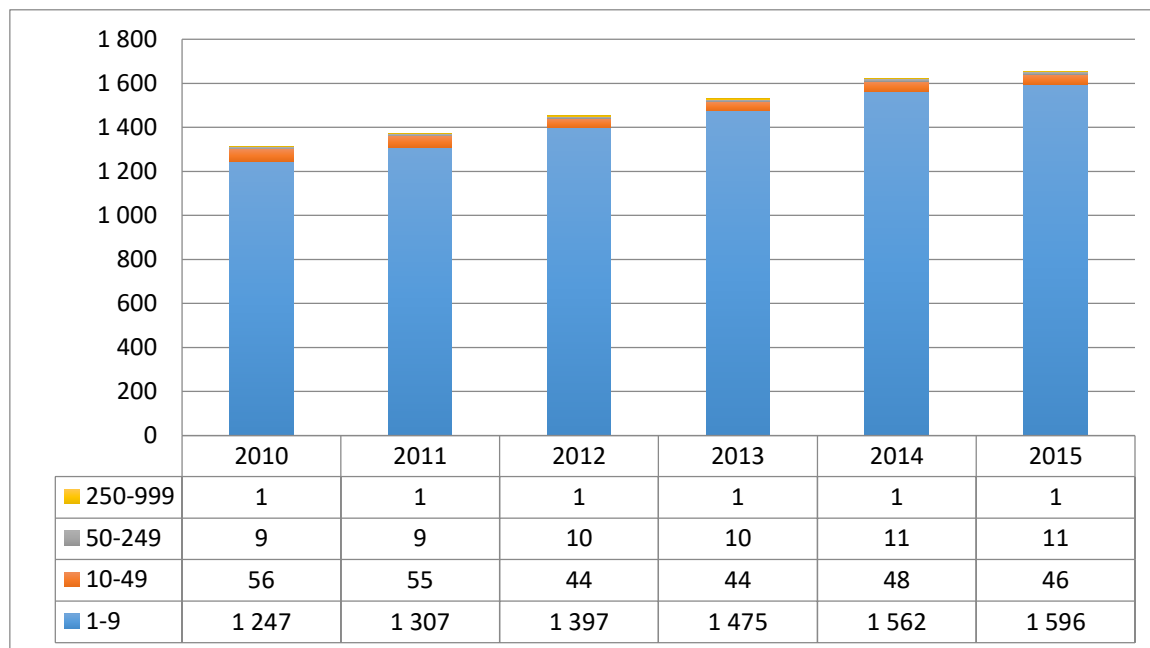
Sieć jednostek OSP na terenie gminy dostosowana jest do systemu osadniczego i występujących zagrożeń. Jednostka OSP z Juchnowca Kościelnego wyróżnia się na tle reszty gminnych OSP, dysponuje bowiem potencjałem do akcji ratowniczych zarówno w gminie jak i poza nią. Pozostałe OSP wymagają doposażenia, zwłaszcza w specjalistyczny sprzęt do ratownictwa drogowego i chemicznego. Nadzorem merytorycznym i operacyjnym zajmuje się natomiast Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Białymstoku.

Liczba i struktura podmiotów gospodarczych

W latach 2010 - 2015 ogólna liczba podmiotów gospodarczych w Gminie Juchnowiec Kościelny systematycznie rosła. W porównaniu do roku 2010, w 2015 roku liczba przedsiębiorstw wzrosła o 341 obiektów.

Przedstawiony niżej wykres wskazuje, że zdecydowanie najbardziej liczną grupą były przedsiębiorstwa liczące nie więcej niż 9 pracowników. W 2015 roku stanowiły one 96,5% wszystkich podmiotów. Przez cały badany okres ich liczba rosła, tym samym w 2015 roku było ich o 349 więcej niż w roku 2010. Liczba firm zatrudniających od 10 do 49 pracowników zmniejszyła się - w ciągu pięciu lat spadła o 10. Zwiększyła się natomiast liczba przedsiębiorstw średnich, zatrudniających od 50 do 259 osób - w 2015 roku było ich o 2 więcej niż w roku 2010. Na terenie gminy do 2015 roku znajdowało się jedno przedsiębiorstwo zatrudniające od 250 do 999 pracowników.

Wykres 1 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON na terenie Gminy Juchnowiec Kościelny w latach 2010-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Przez cały badany okres zdecydowaną większość podmiotów gospodarki narodowej stanowił sektor prywatny. Jej trzon tworzyły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – w roku 2015 ich liczba wynosiła 1 357. Dość znaczną część stanowiły spółki handlowe (109 podmiotów w 2015 roku) oraz stowarzyszenia i organizacje społeczne (39 podmiotów w 2015 roku). Najmniej liczną grupą sektora prywatnego są fundacje oraz spółdzielnie. Podmioty sektora publicznego w 2015 roku stanowiły jedynie 1% ogółu.

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Juchnowiec Kościelny na lata 2011-2023 określa misję i cele rozwoju gminy. Jednym z nich jest rozwój gospodarczy gminy, jej promocja w kraju i za granicą, ale także rozwój przedsiębiorstw z sektora biznesu i rolnictwa, działających na obszarze gminy. Cel ten zakłada rozwój rolnictwa i przemysłu rolno-spożywczego na terenie gminy, zajmującego się m.in. przetwarzaniem produktów pochodzących od mieszkańców. **W celu wspomagania rozwoju zakłada się dostosowanie zapisów miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego do potrzeb obecnych i przyszłych mieszkańców oraz inwestorów.** Innym celem określonym w Strategii jest wykorzystanie naturalnych warunków panujących na terenie gminy do stymulowania rozwoju rolnictwa ekologicznego, wytwarzającego na rynek lokalny i ponadlokalny, produkty tradycyjne. Ważnym elementem rozwoju gminy jest również rozwój agroturystyki, zwłaszcza tej odwołującej się do tradycji i kultury, w oparciu o walory przyrodnicze występujące na terenie Gminy Juchnowiec Kościelny.

Układ przestrzeni publicznej

Przestrzeń publiczna zgodnie z *Ustawą z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*, to obszar o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, poprawy jakości ich życia i sprzyjający nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na jego położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne, określony w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Składają się na nie zabudowania wiejskie, podmiejskie i pojedyncze siedliska oraz obiekty i obszary pełniące funkcję rolniczą. Krajobraz kulturowy zabudowy regionalnej najlepiej zachował się we wsi Wojszki. Innymi osadami, które także posiadają cenne walory, są malowniczo położone na wzniesieniu nad rzeką Mieńką następujące miejscowości: Pańki, Dorożki i Tryczówka oraz Klewinowo, Rostołty, Janowicze i Złotniki. Północna część obszaru wiejskiego posiada typowy krajobraz zabudowy współczesnej, gdzie wykształciło się najwięcej przestrzeni publicznych o randze miejskiej. Krajobraz zabudowy niniejszego terenu tworzą głównie osiedla domów jednorodzinnych, rzadziej domy bliźniacze i wolnostojące wille. Przy tych budynkach nie zauważa się już przydomowych ogrodów czy sadów. Obecnie zastępowane są one zielenią urządzoną. Zazwyczaj budynki o funkcjach przemysłowych posiadają przeskalowane bryły, szyldy reklamowe itp., będące obcymi elementami w krajobrazie tradycyjnej wsi wschodniego regionu Polski.

Kolejnym przykładem przestrzeni publicznych, szczególnie charakterystycznych dla krajobrazu kulturowego – wiejskiego, są przydrożne kapliczki wyznania katolickiego i prawosławnego wraz z ich najbliższym otoczeniem. Tworzą one „*trwały element polskiego krajobrazu, stanowiąc jego niezaprzeczalną ozdobę, będąc zarazem jego perłami. Są, przede wszystkim, znakiem wiary naszych przodków. Są także elementem ich kultury i wierności tradycji. Często są świadkami historii tych ziem, świadectwem szczególnych wydarzeń. Wiele z nich to najcenniejsze zabytki okolic, w których stoją. Rzeźbione w drewnie i kamieniu, malowane na drewnie, przybite do drzewa, zbudowane z polnego kamienia, usadowione w małych drewnianych lub murowanych domkach, stojące w niszach na drewnianych palach lub murowanych cokołach. Dawały nadzieję, wskazywały drogę, chroniły przed nieszczęściami, utwierdzały w wierze, były zachętą do modlitwy a wszystkie po prostu są*”⁶.

Za przykłady przestrzeni publicznych występujących w Gminie Juchnowiec Kościelny, można również uznać:

- parki zlokalizowane przy zespołach dworsko-ogrodowych i pałacowych;
- obiekty sakralne: kościoły, cerkwie; kapliczki;
- cmentarze: przykościelne (Juchnowiec, Tryczówka), przycerkiewne (Kożany), prawosławne (Kożany), rzymsko-katolickie (Juchnowiec, Księżyno, Tryczówka).

⁶ Basiura Tadeusz, *Przydrożne kapliczki*, <http://www.katolik.pl/przydrozne-kapliczki,2466,416,cz.html>

Większość z tych miejsc nie pełni już swoich dawnych funkcji. Obecnie stanowią one obiekty i obszary zabytkowe będące atrakcjami turystycznymi. Ponadto, duża część z tych komponentów krajobrazu kulturowego oraz zabudowy regionalnej, objęta jest ochroną konserwatorską, dzięki wpisaniu do gminnego i wojewódzkiego rejestru ewidencji zabytków.

Atrakcyjność rekreacyjno-turystyczna Gminy Juchnowiec Kościelny przede wszystkim związana jest z bogactwem środowiska naturalnego. Występująca w tej jednostce wiejskiej przyroda uwarunkowana jest położeniem geograficznym. Południowa część powiatu białostockiego, gdzie leży gmina, zwana jest „Zielonymi Płucami Polski”. Obszar ten posiada wiele cennych walorów przyrodniczych. Jednakże, do malowniczości gminy przyczyniają się także jej antropogeniczne elementy, które na przestrzeni wielu lat wpisały się w naturalny krajobraz obszaru. Zarówno komponenty przyrodnicze, jak i te stworzone przez człowieka, mają szczególny wpływ na rozwój branży rekreacyjno-turystycznej Gminy Juchnowiec Kościelny. Jednym z atrakcyjnych miejsc terenu wiejskiego jest tzw. strefa przyrodniczo-rekreacyjna (obręb rzeki Narew). Tworzą ją osady: Wojszki, Pańki, Zajączki, Dorożki, Czerewki, które charakteryzują się najmniej zmienionym układem przestrzennym i zachowaniem tradycyjnych form. Niniejsza strefa w dużej mierze wykorzystywana jest do produkcji rolniczej. Pomimo to, w oparciu o walory przyrodnicze dorzecza rzeki Narew, działalność rolnicza wykorzystywana jest w głównym stopniu do rozwoju infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej. Ze względu na przebieg rzeki Narew oraz bliskie sąsiedztwo miasta Białystok, wsie gminy Juchnowiec Kościelny wykorzystywane są jako miejscowości letniskowo-wypoczynkowe, do których wracają potomkowie dawnych mieszkańców. Pociąga to za sobą konieczność powstawania nowej lub modernizację istniejącej już infrastruktury rekreacyjno-turystycznej.

Oprócz atrakcji przyrodniczych, w strukturze rekreacyjno-turystycznej obszaru ważna jest także baza noclegowa i gastronomiczna. Na terenie omawianej gminy zlokalizowane są obiekty oferujące usługi noclegowe i/lub gastronomiczne. Takimi jednostkami są między innymi: hotel „Sosnowe Zacisze” w Ignatkach-Osiedlu, „Korona Park” w Klewinowie, „Zdrojówka” w Horodnianach, Dworek „Tryumf” w Księżynie oraz Frampol Ranczo w Hołówkach Dużych. Warto zauważyć, iż na terenie Gminy w sołectwie Ignatki-Osiedle w zabytkowej „oborze” swoją działalność prowadzi Klub Jeździecki Białystok oraz Podlaskie Centrum Hipoterapii – Fundacja. Jeździectwo konne i jego tradycja jest mocno związane z miejscowością Ignatki-Osiedle i wpisało się w zabytkową historię sołectwa.

UKŁAD INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

Na infrastrukturę techniczną składają się urządzenia i sieci przesyłowe dostarczające: prąd (elektrownie), gaz (gazociągi), ogrzewanie (ciepłociągi), wodę (wodociągi) oraz odprowadzające (sieć kanalizacyjna.) Jakość i dostępność infrastruktury technicznej świadczy o atrakcyjności całego obszaru gminnego. Ponadto, są one jednymi z ważniejszych wyznaczników jakości życia mieszkańców. Gmina Juchnowiec Kościelny posiada dobrze rozwiniętą infrastrukturę komunalno-techniczną. Wniosek ten wynika m.in. z dostępnych danych zawartych w Banku

Danych Lokalnych, na podstawie których przeanalizowano dostęp mieszkańców do instalacji wodociągowej, kanalizacyjnej, gazowej oraz elektrycznej. Jednym z najlepiej rozwiniętych zapleczy mediów przesyłowych w analizowanej jednostce administracyjnej jest sieć wodociągowa. W wodę zaopatrzone są wszystkie miejscowości położone w gminie wiejskiej. Zasilanie w wodę odbywa się z czterech ujęć wody i stacji do jej uzdatniania. Zlokalizowane są one na terenie miejscowości:

- Juchnowiec Kościelny (zaopatruje w wodę 31 wsi, w tym dwie leżące poza granicą gminy),
- Kleosin (zaopatruje w wodę 8 wsi),
- Wojszki (zaopatruje w wodę wieś Wojszki),
- Ignatki-Osiedle (zaopatruje w wodę wieś Ignatki-Osiedle).

Do niektórych wsi woda doprowadzana jest ze stacji wodociągowych zlokalizowanych w sąsiednich gminach: Turośń Kościelna i Surz⁷.

Co więcej, dla ujęć wody, które zlokalizowane są na terenie gminy, wyznaczono strefy ochronne. Oznacza to wprowadzenie na ich obszarze zakazów i ograniczeń w użytkowaniu gruntów. Zakazy i ograniczenia te dotyczą:

- wprowadzania ścieków do ziemi i wód podziemnych;
- rolniczego wykorzystania ścieków;
- przechowywania i składowania odpadów promieniotwórczych;
- stosowania nawozów sztucznych i chemicznych środków ochrony roślin;
- budowy dróg publicznych;
- wydobywania kopalin;
- wykopywania rowów melioracyjnych i wykopów ziemnych oraz wykonywania odwodnień budowlanych i górniczych;
- lokalizowania zakładów przemysłowych i ferm chowu zwierząt;
- lokalizowania magazynów produktów ropopochodnych i innych substancji chemicznych oraz rurociągów do ich transportu;
- lokalizowania wysypisk i wylewisk odpadów komunalnych i przemysłowych;
- urządzania parkingów i obozowisk oraz mycia pojazdów mechanicznych;
- lokalizowania nowych ujęć wodnych;
- lokalizowania cmentarzy i grzebalni zwierząt⁸.

⁷ Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Juchnowiec Kościelny, 2006.

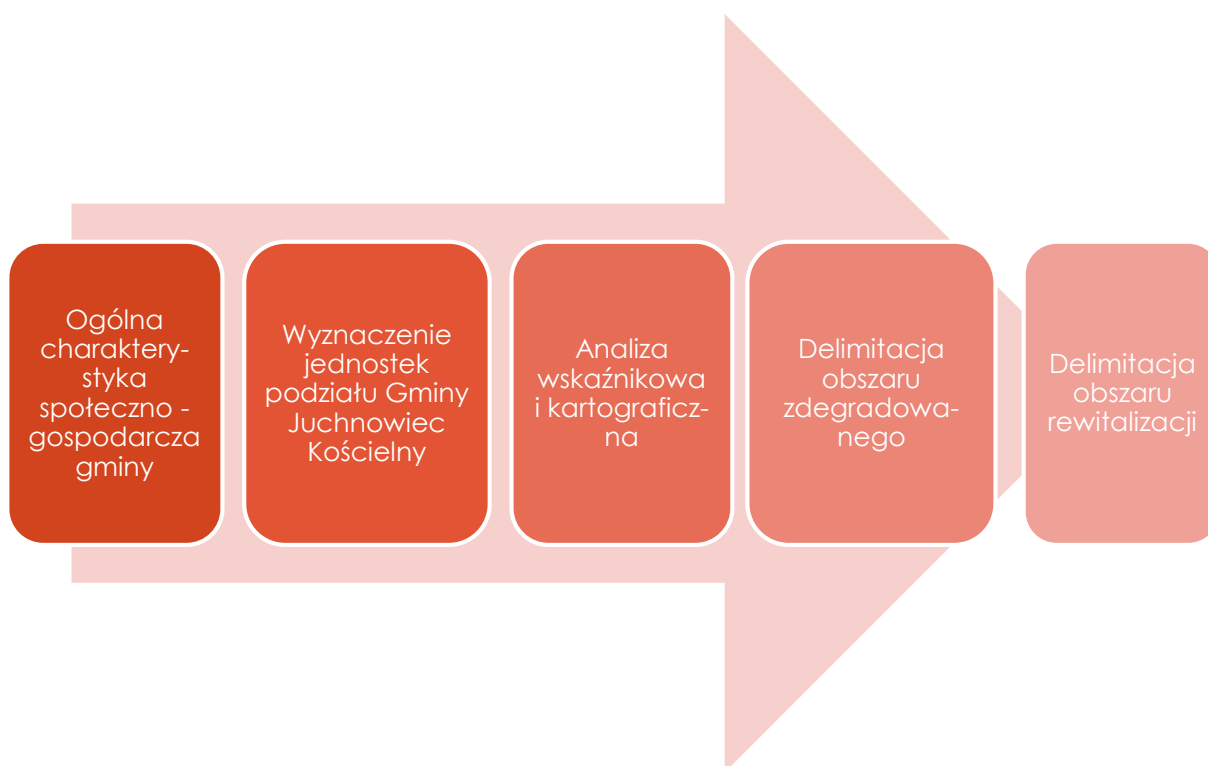
⁸ Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Juchnowiec Kościelny na lata 2016-2020

3. DIAGNOZA SŁUŻĄCA WYZNACZENIU OBSZARU ZDEGRADOWANEGO

3.1. METODOLOGIA WYZNACZENIA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO

3.1.1. Podział gminy na jednostki analityczne

Rozpoznanie zjawisk kryzysowych oraz lokalnych potencjałów Gminy Juchnowiec Kościelny było możliwe dzięki zastosowaniu odpowiedniej metodologii. Proces opracowywania diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji kształtował się następująco:

W celu przeprowadzenia diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji wykorzystano podział Gminy Juchnowiec Kościelny na sołectwa⁹. Podział ten odzwierciedla w sposób trafny problemy odnotowane na terenie gminy, a dzięki takiej agregacji danych, wyznaczenie obszarów zdegradowanych i rewitalizacji było oparte na rzetelnej analizie zjawisk kryzysowych. Powierzchnię oraz ludność jednostek pomocniczych, jak również ich procentowy udział na tle gminy, przedstawiono poniżej.

⁹ Uchwała nr XL/442/2014 Rady Gminy Juchnowiec Kościelny z dnia 16 września 2014 r. w sprawie ogłoszenia tekstu jednolitego uchwały w sprawie uchwalenia Statutu Gminy Juchnowiec Kościelny oraz Uchwała nr XV/109/2016 Rady Gminy Juchnowiec Kościelny z dnia 29 stycznia 2016 r. w sprawie zmian w statucie Gminy Juchnowiec Kościelny.

Tabela 4 Ludność oraz powierzchnia gminy Juchnowiec Kościelny

Jednostka podziału gminy – sołectwa	Ludność – stan na 31.12.2015 r.	Udział [%] mieszkańców gminy	Powierzchnia [ha] ¹⁰	Udział [%] powierzchni gminy
BARANKI	106	0,69%	594	3,46%
BIELE	137	0,90%	550	3,20%
BOGDANKI	89	0,58%	295	1,72%
BROŃCZANY	268	1,75%	209	1,22%
CZEREWKI, KOŻANY	147	0,96%	311	1,81%
DOROŻKI	126	0,82%	619	3,60%
HERMANÓWKA	137	0,90%	668	3,89%
HOŁÓWKI DUŻE	152	1,00%	416	2,42%
HOŁÓWKI MAŁE	98	0,64%	356	2,07%
HRYNIEWICZE	270	1,77%	337	1,96%
HORODNIANY	516	3,38%	316	1,84%
IGNATKI	417	2,73%	519	3,02%
IGNATKI-OSIEDLE	1354	8,86%	102	0,59%
JANOWICZE	127	0,83%	524	3,05%
JANOWICZE-KOLONIA	54	0,35%	207	1,21%
JUCHNOWIEC DOLNY, JUCHNOWIEC DOLNY-KOLONIA	415	2,72%	583	3,39%
JUCHNOWIEC GÓRNY	348	2,28%	120	0,70%
JUCHNOWIEC KOŚCIELNY	196	1,28%	111	0,65%
KLEOSIN	4658	30,50%	36	0,21%
KLEWINOWO	249	1,63%	969	5,64%
KOPLANY	219	1,43%	298	1,73%
KOLONIA KOPLANY	169	1,11%	262	1,53%
KSIĘŻYNO	960	6,29%	49	0,29%
KSIĘŻYNO-KOLONIA	153	1,00%	90	0,52%
LEWICKIE	395	2,59%	393	2,29%
LEWICKIE-KOLONIA	171	1,12%	367	2,14%
LEWICKIE-STACJA	155	1,01%	206	1,20%
NIEWODNICA NARGILEWSKA	87	0,57%	114	0,66%
NIEWODNICA NARGILEWSKA-KOLONIA	140	0,92%	564	3,28%
OGRODNICZKI	89	0,58%	183	1,07%
OLMONTY, IZABELIN	814	5,33%	970	5,65%
PAŃKI	31	0,20%	289	1,68%
ROSTOŁTY	137	0,90%	699	4,07%
RUMEJKI	159	1,04%	388	2,26%
SIMUNY	105	0,69%	317	1,85%
SOLNICZKI	371	2,43%	242	1,41%
STANISŁAWOWO	233	1,53%	168	0,98%
SZERENOSY	158	1,03%	47	0,27%
ŚRÓDLESIE	292	1,91%	47	0,27%
TRYCZÓWKA	93	0,61%	584	3,40%

¹⁰ Ze względu na brak danych, powierzchnie określono ręcznie, na podstawie przebiegu granic jednostek podziału na <http://juchnowieckoscielny.e-mapa.net/>

WOJSZKI	173	1,13%	1206	7,02%
WÓLKA	135	0,88%	290	1,69%
ZAJĄCZKI	47	0,31%	610	3,55%
ZALESKIE	15	0,10%	337	1,96%
ZŁOTNIKI	109	0,71%	615	3,58%
GMINA JUCHNOWIEC KOŚCIELNY	15274	100%	17177	100%

Źródło: Opracowanie własne

3.1.2. Lista wskaźników wykorzystanych w diagnozie

Podczas wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Juchnowiec Kościelny posłużono się wskaźnikami o charakterze ilościowym. Wszystkie uzyskane dane są za rok 2015 (stan na 31 XII) i odnoszą się do pięciu sfer¹¹:

- społeczna,
- środowiskowa,
- techniczna,
- przestrzenno-funkcjonalna,
- gospodarcza.

Niezbędne dane pozyskiwane były od takich instytucji jak: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy, Komenda Miejska Policji oraz Urząd Gminy. Dzięki współpracy z poszczególnymi instytucjami zebrane zostały szczegółowe dane, które posłużyły do przeprowadzenia pełnej diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Metoda wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji oparta została o odniesienie do średniej wartości dla gminy. W celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego posłużono się sumarycznym wskaźnikiem degradacji. Wystandardyzowane wskaźniki obrazują odchylenie od normy, którą reprezentuje wartość średnia dla gminy i przyjmują wartości dodatnie lub ujemne. Wartość dodatnia wskazuje na wyższy poziom degradacji na danym obszarze, niż średnia dla gminy. Z kolei wartość ujemna ukazuje obszary o najlepszej sytuacji, w których negatywne zjawiska w porównaniu ze średnią dla gminy odznaczają się mniejszym natężeniem. W celu wyznaczenia obszarów o szczególnej kumulacji zjawisk kryzysowych, wykonane zostały następujące działania:

WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO

KROK 1: Przyporządkowanie danych do jednostek podziału gminy Juchnowiec Kościelny – sołectw.

KROK 2: Obliczenie mierników wskaźnikowych.

KROK 3: Obliczenie odchylenia standardowego: populacji, średniej gminy oraz każdego wskaźnika miernikowego.

¹¹ Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 (Warszawa, 2 sierpnia 2016 r.)

KROK 4: Standaryzacja wskaźników – w celu umożliwienia sumowania danych, wykonano standaryzację wskaźników (od wartości nominalnej wskaźnika odjęto wartość średnią wskaźnika gminy i podzielono przez wartość odchylenia standardowego populacji).

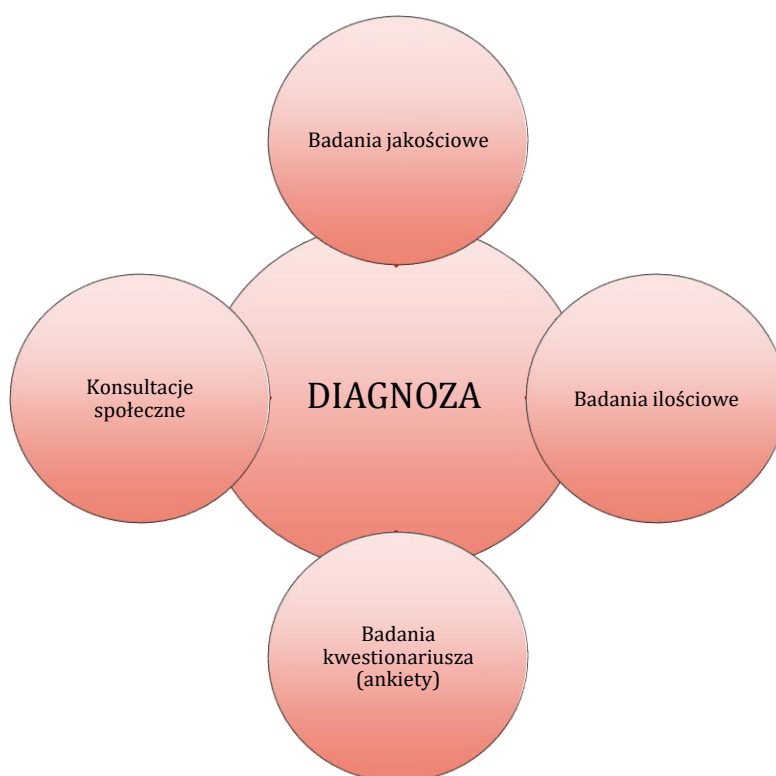
KROK 5: Obliczenie sumarycznego wskaźnika degradacji – zsumowanie wystandaryzowanych wskaźników dla poszczególnych obszarów.

KROK 6: Określenie sytuacji kryzysowej w sołectwach.

KROK 7: Wybór obszaru zdegradowanego.

Do wyznaczenia obszaru rewitalizacji posłużyła także **metodologia badań jakościowych i ilościowych**. W celu pogłębienia problemów występujących na terenie gminy, przeprowadzone zostało badanie ankietowe oraz spotkania warsztatowo konsultacyjne.

Rysunek 4 Metody wykorzystane do diagnozy LPR

Źródło: opracowanie własne

3.2. SFERA SPOŁECZNA

3.2.1. Bezrobocie

Jednym z analizowanych zjawisk w ramach sfery społecznej jest bezrobocie. Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Białymstoku, na terenie gminy w roku 2015 mieszkało 608 zarejestrowanych osób bezrobotnych (stan na 31.12.2015). Problem bezrobocia w kontekście najwyższej koncentracji zjawiska na terenie Gminy Juchnowiec Kościelny dotyczy przede wszystkim największego sołectwa w gminie – Kleosina (200 osób, tj. 1,3% wszystkich mieszkańców gminy). Dość znacznym odsetkiem bezrobocia cechuje się również Księżyno (54 osoby bezrobotne, tj. 0,3% wszystkich mieszkańców gminy), Ignatki-Osiedle (44 osoby, tj. 0,3% wszystkich mieszkańców gminy), Olmonty (32 osoby, tj. 0,2% wszystkich mieszkańców gminy) i Lewickie (25 osób, tj. 0,2% wszystkich mieszkańców gminy). Najmniejsze bezrobocie odnotowano w Izabelinie, Niewodnicy Nargilewskiej-Kolonii, Pańkach, Rostołtach i Zajączkach. Zauważyć należy, że największe natężenie zjawiska występuje w obrębie największych sołectw gminy Juchnowiec Kościelny, co częściowo związane jest ze strukturą wiekową ludności tego obszaru, a także ich położeniem względem dużego ośrodka miejskiego jakim jest Białystok. Jednocześnie należy zauważyć, że ubóstwo i bezrobocie to najczęstsze powody korzystania z pomocy społecznej na tych jednostkach. Zgodnie z informacjami przekazanymi przez pracowników socjalnych należy podkreślić, że wśród części mieszkańców wysoki poziom bezrobocia wynika z braku chęci do zmiany swojego życia, czy też podejmowania aktywności zawodowej. Osoby te charakteryzują się bierną, roszczeniową postawą oraz niską motywacją do poprawy własnej sytuacji życiowej.

Ponadto w celu analizy kumulacji zjawiska, interpretacji poddano wskaźnik dotyczący liczby osób pozostających długotrwale bez pracy. Największą liczbę osób długotrwale bezrobotnych zarejestrowano w Kleosinie, Księżynie, Ignatkach-Osiedlu, Olmontach oraz Izabelinie. Podobnie kształtuje się wykaz osób bezrobotnych z niskimi kwalifikacjami. Szczegółowe dane zawiera poniższa tabela, w której kolorem różowym zaznaczono wartości większe od zera, czyli reprezentujące niekorzystne na tle gminy wartości wskaźników.

Tabela 5 Liczba osób bezrobotnych i ich odsetek wśród wszystkich mieszkańców gminy w poszczególnych sołectwach Gminy Juchnowiec Kościelny¹²

<i>Jednostki podziału gminy-sołectwa</i>	<i>Liczba osób bezrobotnych</i>	<i>Liczba osób bezrobotnych – wartość sumarycznego wskaźnika degradacji</i>	<i>Liczba osób długotrwale bezrobotnych</i>	<i>Liczba osób długotrwale bezrobotnych – wartość sumarycznego wskaźnika degradacji</i>	<i>Liczba osób bezrobotnych bez kwalifikacji</i>	<i>Liczba osób bezrobotnych bez kwalifikacji – wartość sumarycznego wskaźnika degradacji</i>
BARANKI	3	-0,36	x	-0,43	x	-0,42
BIELE	3	-0,36	2	-0,38	2	-0,27
BOGDANKI	3	-0,36	3	-0,32	2	-0,27
BROŃCZANY	13	-0,03	10	0,08	6	0,32
CZEREWKI, KOŻANY	5	-0,29	4	-0,26	3	-0,12
DOROŻKI	5	-0,29	2	-0,38	2	-0,27
HERMANÓWKA	3	-0,36	3	-0,32	x	-0,42
HOŁÓWKI DUŻE	13	-0,03	9	0,02	6	0,32
HOŁÓWKI MAŁE	5	-0,29	x	-0,43	2	-0,27
HRYNIEWICZE	17	0,10	12	0,19	4	0,03
HORODNIANY	11	-0,09	6	-0,15	8	0,62
IGNATKI	7	-0,22	3	-0,32	3	-0,12
IGNATKI-OSIEDLE	44	0,99	30	1,22	7	0,47
JANOWICZE	7	-0,22	4	-0,26	3	-0,12
JANOWICZE-KOLONIA	5	-0,29	5	-0,21	x	-0,42
JUCHNOWIEC DOLNY, JUCHNOWIEC DOLNY-KOLONIA	15	0,04	10	0,08	5	0,18
JUCHNOWIEC GÓRNY	19	0,17	12	0,19	7	0,47
JUCHNOWIEC KOŚCIELNY	4	-0,32	x	-0,43	3	-0,12
KLEOSIN	200	6,13	113	5,97	44	5,96

¹² Ze względu na ochronę danych osobowych w przypadku danych wrażliwych wartości utajniono posługując się znakiem „x”

KLEWINOWO	8	-0,19	6	-0,15	x	-0,42
KOPLANY	14	0,01	7	-0,09	x	-0,42
KOLONIA KOPLANY	7	-0,22	8	-0,03	6	0,32
KSIĘŻYNO	54	1,32	33	1,40	13	1,36
KSIĘŻYNO-KOLONIA	6	-0,26	3	-0,32	2	-0,27
LEWICKIE	25	0,37	17	0,48	5	0,18
LEWICKIE-KOLONIA	10	-0,13	6	-0,15	x	-0,42
LEWICKIE-STACJA	7	-0,22	5	-0,21	3	-0,12
NIEWODNICA NARGILEWSKA	4	-0,32	3	-0,32	2	-0,27
NIEWODNICA NARGILEWSKA-KOLONIA	1	-0,42	0	-0,49	x	-0,42
OGRODNICZKI	0	-0,45	0	-0,49	0	-0,57
OLMONTY, IZABELIN	33	0,63	24	0,88	10	0,92
PAŃKI	x	-0,42	0	-0,49	0	-0,57
ROSTOŁTY	x	-0,42	x	-0,43	0	-0,57
RUMEJKI	3	-0,36	0	-0,49	0	-0,57
SIMUNY	3	-0,36	2	-0,38	0	-0,57
SOLNICZKI	10	-0,13	6	-0,15	3	-0,12
STANISŁAWOWO	9	-0,16	6	-0,15	2	-0,27
SZERENOSY	3	-0,36	2	-0,38	x	-0,42
ŚRÓDLESIE	9	-0,16	4	-0,26	2	-0,27
TRYCZÓWKA	4	-0,32	3	-0,32	x	-0,42
WOJSZKI	5	-0,29	2	-0,38	x	-0,42
WÓLKA	5	-0,29	5	-0,21	x	-0,42
ZAJĄCZKI	x	-0,42	x	-0,43	0	-0,57
ZALESKIE	0	-0,45	0	-0,49	0	-0,57
ZŁOTNIKI	3	-0,36	3	-0,32	2	-0,27

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy [stan danych za rok 2015 na dzień 31.12.2015 r.]

3.2.2. Pomoc społeczna

Zgodnie z art. 7 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku, do głównych przyczyn udzielania pomocy społecznej zalicza się: niepełnosprawność, alkoholizm, ubóstwo oraz bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych. Ubóstwo dotyczy braku możliwości zapewnienia środków materialnych do zaspokojenia podstawowych potrzeb jednostki, m.in.: schronienia, jedzenia, ubrania, czy też uczestnictwa w życiu społecznym. Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych stanowi o braku możliwości samodzielnego przygotowania dziecka przez rodzinę do funkcjonowania w środowisku. Alkoholizm dotyczy utraty kontroli nad samodzielnym funkcjonowaniem w społeczeństwie z powodu uzależnienia. Osoby niepełnosprawne, to osoby wśród których zdiagnozowano znaczące obniżenie sprawności organizmu, co z kolei przyczynia się do braku możliwości normalnego funkcjonowania w otoczeniu. Osoby o obniżonej sprawności funkcjonalnej posiadają ograniczenia związane z:

- Wypełnianiem ról społecznych,
- Możliwościami podjęcia pracy zarobkowej.

Pomoc społeczna przyznawana jest na podstawie zdiagnozowanych potrzeb wśród osób i rodzin dysfunkcyjnych. Przyczyną podejmowania działań w zakresie pomocy społecznej jest konieczność wzmocnienia lub odzyskania zdolności do sprawnego funkcjonowania jednostek w społeczeństwie. W zestawieniu tabelarycznym zaprezentowano wyniki uzyskane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Przedstawiają one liczbę osób objętych pomocą społeczną według przyczyn przyznania tego rodzaju świadczeń. **Należy więc pamiętać, iż poniższe dane dotyczą jedynie osób, które zgłosiły się do GOPSu, nie zaś wszystkich osób dotkniętych danym problemem.** Niejednokrotnie osoby znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej i materialnej, ze względu na wstyd nie zgłaszają się do odpowiednich instytucji.

Najczęstszą przyczyną objęcia pomocą społeczną było ubóstwo (na terenie gminy korzystały z niej 342 osoby, tj. 141 rodzin). Najwięcej osób ubogich mieszka na terenie sołectwa Kleosin (99 osób, tj. 0,6% wszystkich mieszkańców gminy). Znacznie mniejsza liczba osób z tym problemem, ale duża na tle gminy zamieszkuje: Księżyno (20 osób), Juchnowiec Górny (12 osób), Ignatki-Osiedle (11 osób), Lewickie (11 osób) oraz Ignatki (10 osób). Z problemem ubóstwa do GOPSu nie zgłosił się żaden mieszkaniec z terenu następujących sołectw: Bogdanki, Pańki, Śródlisie, Zaleskie i Złotniki.

Drugą w kolejności najczęstszą przyczyną korzystania z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej jest niepełnosprawność. Podobnie jak w przypadku innych problemów, sołectwem, w którym zamieszkuje największa liczba osób niepełnosprawnych, jest Kleosin (71 osób, tj. 30 rodzin). Innymi sołectwami, w których mieszka znaczny odsetek osób niepełnosprawnych, są: Księżyno (26 osób), Koplany (23 osoby), Lewickie (19 osób), Czerewki (16 osób), Hryniewiczze (16 osób) oraz Juchnowiec Dolny (16 osób).

Mieszkańcy Gminy Juchnowiec Kościelny borykają się także z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (199 osób, tj. 54 rodziny). Sołectwem, którego największa liczba mieszkańców korzysta z tego powodu z pomocy społecznej, jest Kleosin (51 osób, tj. 0,3% wszystkich mieszkańców gminy). Mniejszy (choć nadal wysoki w stosunku do pozostałych sołectw) odsetek takich osób mieszka w: Koplanach (10 osób), Juchnowcu Dolnym (9 osób), Ignatkach (9 osób), Horodnianach (8 osób) i Klewinowie (8 osób). Z problemem bezradności do GOPSu nie zgłosił się żaden mieszkaniec sołectwa: Biele, Bogdanki, Czerewki, Dorożki, Hermanówka, Hołówki Małe, Janowicze-Kolonia, Juchnowiec Kościelny, Lewickie-Kolonia, Lewickie-Stacja, Pańki, Rostoły, Simuny, Szerenosy, Śródlesie, Wojszki, Wólka, Zaleskie, Złotniki.

Najmniejsza liczba mieszkańców Gminy Juchnowiec Kościelny objęta jest pomocą społeczną z powodu problemów z alkoholem. Warto zaznaczyć, że tak niski odsetek osób nie oznacza, że problem alkoholizmu na terenie gminy nie występuje. Dla wielu osób jest to problem bardzo wstydlivy, który ukrywają lub z którego nie zdają sobie sprawy, tym samym nie zgłaszają się więc po pomoc do organów publicznych.

Najwięcej osób korzystających z pomocy GOPSu z powodu problemów z alkoholem mieszka na terenie sołectwa Kleosin (13 osób, tj. 3 rodziny). Mniejszy odsetek takich osób zamieszkuje Księżyno (5 osób), Czerewki (5 osób), Juchnowiec Górny (3 osoby), Stanisławowo (2 osoby) i Tryczówkę (2 osoby). Z problemem alkoholu do GOPSu nie zgłosił się żaden mieszkaniec sołectw: Baranki, Biele, Bogdanki, Brończany, Hermanówka, Hołówki Małe, Horodniane, Ignatki-Osiedle, Janowicze, Janowicze-Kolonia, Juchnowiec Dolny, Juchnowiec Kościelny, Koplany, Kolonia Koplany, Księżyno-Kolonia, Lewickie-Kolonia, Lewickie-Stacja, Niewodnica Nargilewska, Niewodnica Nargilewska-Kolonia, Ogrodniczki, Olmonty, Pańki, Rumejki, Simuny, Solniczki, Szerenosy, Śródlesie, Wojszki, Wólka, Zajączki, Zaleskie i Złotniki.

Szczegółowe dane zawiera poniższa tabela, w której kolorem różowym zaznaczono wartości większe od zera, czyli reprezentujące niekorzystne na tle gminy wartości wskaźników.

Tabela 6 Liczba osób objętych pomocą społeczną i ich odsetek wśród wszystkich mieszkańców gminy w poszczególnych sołectwach Gminy Juchnowiec Kościelny¹³

Jednostki podziału gminy – sołectwa	Liczba osób objętych wsparciem pomocy społecznej w powodu ubóstwa	Liczba osób objętych wsparciem pomocy społecznej w powodu ubóstwa – sumaryczny wskaźnik degradacji	Liczba osób objętych wsparciem pomocy społecznej w powodu bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych	Liczba osób objętych wsparciem pomocy społecznej w powodu bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych – sumaryczny wskaźnik degradacji	Liczba osób objętych wsparciem pomocy społecznej w powodu alkoholizmu	Liczba osób objętych wsparciem pomocy społecznej w powodu alkoholizmu – sumaryczny wskaźnik degradacji	Liczba osób objętych wsparciem pomocy społecznej w powodu niepełnosprawności	Liczba osób objętych wsparciem pomocy społecznej w powodu niepełnosprawności – sumaryczny wskaźnik degradacji
BARANKI	6	-0,11	5	0,07	0	-0,38	2	-0,54
BIELE	x	-0,46	0	-0,57	0	-0,38	x	-0,62
BOGDANKI	0	-0,53	0	-0,57	0	-0,38	0	-0,71
BROŃCZANY	8	0,03	5	0,07	0	-0,38	11	0,25
CZEREWKI, KOŻANY	7	-0,04	0	-0,57	5	1,92	16	0,69
DOROŻKI	6	-0,11	0	-0,57	x	0,08	8	-0,01
HERMANÓWKA	7	-0,04	0	-0,57	0	-0,38	13	0,43
HOŁÓWKI DUŻE	5	-0,18	5	0,07	x	0,08	6	-0,19
HOŁÓWKI MAŁE	1	-0,46	0	-0,57	0	-0,38	0	-0,71
HRYNIEWICZE	8	0,03	7	0,33	x	0,08	16	0,69
HORODNIANY	5	-0,18	8	0,46	0	-0,38	0	-0,71
IGNATKI	10	0,17	9	0,59	x	0,08	11	0,25
IGNATKI-OSIEDLE	11	0,24	3	-0,18	0	-0,38	12	0,34
JANOWICZE	2	-0,39	5	0,07	0	-0,38	2	-0,54
JANOWICZE-KOLONIA	x	-0,46	0	-0,57	0	-0,38	2	-0,54
JUCHNOWIEC DOLNY,	8	0,03	9	0,59	0	-0,38	16	0,69

¹³ Ze względu na ochronę danych osobowych w przypadku pozyskania danych wrażliwych wartości utajniono posługując się znakiem „x”

JUCHNOWIEC DOLNY-KOLONIA								
JUCHNOWIEC GÓRNY	12	0,31	7	0,33	0	1,00	8	-0,01
JUCHNOWIEC KOŚCIELNY	5	-0,18	0	-0,57	3	-0,38	2	-0,54
KLEOSIN	99	6,37	51	6,02	0	5,60	71	5,49
KLEWINOWO	9	0,10	8	0,46	13	0,08	12	0,34
KOPLANY	9	0,10	10	0,72	x	-0,38	23	1,30
KOLONIA KOPLANY	7	-0,04	7	0,33	0	-0,38	8	-0,01
KSIĘŻYNO	20	0,87	7	0,33	0	1,92	26	1,56
KSIĘŻYNO-KOLONIA	6	-0,11	6	0,20	5	-0,38	10	0,16
LEWICKIE	11	0,24	5	0,07	0	0,08	19	0,95
LEWICKIE-KOLONIA	2	-0,39	0	-0,57	x	-0,38	2	-0,54
LEWICKIE-STACJA	5	-0,18	0	-0,57	0	-0,38	4	-0,36
NIEWODNICA NARGILEWSKA	6	-0,11	5	0,07	0	-0,38	x	-0,62
NIEWODNICA NARGILEWSKA-KOLONIA	7	-0,04	5	0,07	0	-0,38	9	0,08
OGRODNICZKI	6	-0,11	6	0,20	0	-0,38	6	-0,19
OLMONTY, IZABELIN	x	-0,46	5	0,07	0	-0,38	10	0,16
PAŃKI	0	-0,53	0	-0,57	0	-0,38	0	-0,71
ROSTOŁTY	3	-0,32	0	-0,57	0	0,08	5	-0,27
RUMEJKI	7	-0,04	5	0,07	x	-0,38	8	-0,01
SIMUNY	4	-0,25	0	-0,57	0	-0,38	0	-0,71
SOLNICZKI	6	-0,11	6	0,20	0	-0,38	4	-0,36
STANISŁAWOWO	8	0,03	2	-0,31	0	0,54	4	-0,36
SZERENOSY	1	-0,46	0	-0,57	2	-0,38	7	-0,10
ŚRÓDLESIE	0	-0,53	0	-0,57	0	-0,38	0	-0,71
TRYCZÓWKA	8	0,03	6	0,20	0	0,54	x	-0,62
WOJSZKI	8	0,03	0	-0,57	2	-0,38	4	-0,36
WÓŁKA	3	-0,32	0	-0,57	0	-0,38	0	-0,71
ZAJĄCZKI	2	-0,39	2	-0,31	0	-0,38	0	-0,71
ZALESKIE	0	-0,53	0	-0,57	0	-0,38	1	-0,62

ZŁOTNIKI	0	-0,53	0	-0,57	0	-0,38	5	-0,27
-----------------	---	-------	---	-------	---	-------	---	-------

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy [stan danych za rok 2015 na dzień 31.12.2015 r.]

3.2.3. Działalność pożytku publicznego

Zgodnie z zapisami art. 3 Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. 2003 Nr 96 poz. 873) działalnością pożytku publicznego jest działalność społecznie użyteczna, prowadzona przez organizacje pozarządowe w sferze zadań publicznych określonych w art. 4 ustawy. Według danych Urzędu Gminy Juchnowiec Kościelny na terenie gminy zarejestrowanych jest ogółem 36 organizacji pozarządowych. Najwięcej, po 5 organizacji, znajduje się w Kleosinie i Ignatkach-Osiedle, o jedną mniej na terenie Księżyna, zaś po 2 w Hermanówce, Horodnianach, Juchnowcu Górnym, Juchnowcu Kościelnym oraz Złotnikach. Ze względu na to, że wskaźnik należy interpretować zgodnie z zasadą, że wyższe wartości reprezentują dane bardziej korzystne w odniesieniu dla średniej dla gminy, wartość sumarycznego wskaźnika degradacji w celu ułatwienia interpretacji otrzymanych wyników została pomnożona przez (-1). Zatem, tak jak poprzednio wartości powyżej zera charakteryzują sytuację kryzysową.

Tabela 7 Liczba organizacji pozarządowych w podziale na sołectwa

<i>Jednostki podziału gminy – sołectwa</i>	<i>Liczba organizacji pozarządowych</i>	<i>Liczba organizacji pozarządowych – sumaryczny wskaźnik degradacji</i>
BARANKI	0	0,65
BIELE	1	-0,16
BOGDANKI	0	0,65
BROŃCZANY	0	0,65
CZEREWKI, KOŻANY	0	0,65
DOROŻKI	1	-0,16
HERMANÓWKA	2	-0,97
HOŁÓWKI DUŻE	1	-0,16
HOŁÓWKI MAŁE	0	0,65
HRYNIEWICZE	0	0,65
HORODNIANY	2	-0,97
IGNATKI	0	0,65
IGNATKI-OSIEDLE	5	-3,39
JANOWICZE	0	0,65
JANOWICZE-KOLONIA	0	0,65
JUCHNOWIEC DOLNY, JUCHNOWIEC DOLNY-KOLONIA	1	-0,16
JUCHNOWIEC GÓRNY	2	-0,97
JUCHNOWIEC KOŚCIELNY	2	-0,97
KLEOSIN	5	-3,39
KLEWINOWO	1	-0,16
KOPLANY	1	-0,16
KOLONIA KOPLANY	0	0,65
KSIĘŻYNO	4	-2,58
KSIĘŻYNO-KOLONIA	0	0,65
LEWICKIE	1	-0,16
LEWICKIE-KOLONIA	0	0,65

LEWICKIE-STACJA	0	0,65
NIEWODNICA NARGILEWSKA	0	0,65
NIEWODNICA NARGILEWSKA-KOLONIA	0	0,65
OGRODNICZKI	0	0,65
OLMONTY, IZABELIN	0	0,65
PAŃKI	0	0,65
ROSTOŁTY	1	-0,16
RUMEJKI	1	-0,16
SIMUNY	0	0,65
SOLNICZKI	0	0,65
STANISŁAWOWO	0	0,65
SZERENOSY	1	-0,16
ŚRÓDLESIE	0	0,65
TRYCZÓWKA	1	-0,16
WOJSZKI	1	-0,16
WÓLKA	0	0,65
ZAJĄCZKI	0	0,65
ZALESKIE	0	0,65
ZŁOTNIKI	2	-0,97

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy [stan danych za rok 2015 na dzień 31.12.2015 r.]

W najgorszej sytuacji znajdują się sołectwa: Baranki, Bogdanki, Brończany, Czerewki, Kożany, Hołówki Małe, Hryniewicze, Ignatki, Janowicze, Janowicze-Kolonia, Kolonia Kopłany, Księżyno-Kolonia, Lewickie-Kolonia, Lewickie-Stacja, Niewodnica Nargilewska, Niewodnica Nargilewska-Kolonia, Ogrodniczki, Olmonty, Izabelin, Pańki, Simuny, Solniczki, Stanisławowo, Śródlesie, Wólka oraz Zajączki. Na ich obszarze nie ma swojej siedziby żadna organizacja realizująca zadania w zakresie pożytku publicznego. Należy zauważyć, iż w wyjątkowej sytuacji jest sołectwo Brończany, na którego terenie aktywnie działa Stowarzyszenie Przyjaciół Brończan „Brończany Razem”, z siedzibą w Juchnowcu Kościelnym.

Miarą aktywności społecznej mieszkańców jest również organizacja imprez o charakterze masowym oraz cyklicznym. W gminie Juchnowiec Kościelny corocznie organizowane są Dni Ziemi Juchnowieckiej. Impreza ta jest swoistym świętem, które przyciąga wielu mieszkańców z terenu całej gminy. Warto zauważyć, iż „święto” to obchodzone jest każdego roku w co najmniej kilku sołectwach. Ponadto, cieszącymi się dużą frekwencją są pikniki i spotkania w ramach wakacyjnej akcji „LATO OK” skierowanej do najmłodszych i ich rodziców. Z uwagi na rokrocznie rosnącą liczbę mieszkańców gminy Juchnowiec Kościelny, organizacja spotkań aktywizujących mieszkańców jest bardzo istotna oraz pożądana przez społeczeństwo.

3.3. SFERA GOSPODARCZA

3.3.1. Niski stopień przedsiębiorczości

Jednym z kluczowych wskaźników gospodarczych jest liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw. Ze względu na fakt, iż na terenie gminy zdecydowaną większość stanowią małe podmioty

(w tym przede wszystkim jednoosobowe) do określenia stopnia przedsiębiorczości zostały wykorzystane dane dotyczące liczby założonych działalności gospodarczych określonej na podstawie Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej. W tym przypadku siedziba rejestracji działalności bardzo często jest tożsama z miejscem zamieszkania właściciela, dlatego wskaźnik ten świadczy o poziomie przedsiębiorczości lokalnej społeczności. Ponadto pokazuje wzrost lub regres, a także atrakcyjność danych terenów dla zewnętrznych inwestorów oraz lokalnych przedsiębiorców. Z uzyskanych danych wynika, że na terenie Gminy Juchnowiec Kościelny w 2015 roku (stan na 31.12.2015 r.) zostało zarejestrowanych 118 nowych działalności gospodarczych. Największa ich liczba powstała w Kleosinie, tj. najbliższym sąsiedztwie Białegostoku – 24 nowe podmioty. W Barankach powstało 11 nowych firm, natomiast w Ignatkach-Osiedlu i w Śródlęsiu po 7. W Juchnowcu Dolnym, Juchnowcu Górnym, Lewickich oraz Olmontach zarejestrowano po 5 nowych podmiotów.

Szczegółowe dane zawiera poniższa tabela. Ze względu na to, że wskaźnik należy interpretować zgodnie z zasadą, że wyższe wartości reprezentują dane bardziej korzystne w odniesieniu do średniej gminy, wartość sumarycznego wskaźnika degradacji (w celu ułatwienia interpretacji otrzymanych wyników) została pomnożona przez (-1). Zatem, tak jak poprzednio wartości powyżej zera charakteryzują sytuację kryzysową.

Tabela 8 Liczba podmiotów gospodarczych powstałych w 2015 r. na terenie Gminy Juchnowiec Kościelny

<i>Jednostki podziału gminy – sołectwa</i>	<i>Liczba podmiotów gospodarczych powstałych w 2015 r. – stan na 31.12.2015 r.</i>	<i>Liczba podmiotów gospodarczych – sumaryczny wskaźnik degradacji</i>
BARANKI	11	-2,07
BIELE	0	0,65
BOGDANKI	0	0,65
BROŃCZANY	1	0,40
CZEREWKI, KOŻANY	0	0,65
DOROŻKI	0	0,65
HERMANÓWKA	0	0,65
HOŁÓWKI DUŻE	1	0,40
HOŁÓWKI MAŁE	1	0,40
HRYNIEWICZE	4	-0,34
HORODNIANY	4	-0,34
IGNATKI	3	-0,09
IGNATKI-OSIEDLE	7	-1,08
JANOWICZE	1	0,40
JANOWICZE-KOLONIA	0	0,65
JUCHNOWIEC DOLNY, JUCHNOWIEC DOLNY-KOLONIA	5	-0,59
JUCHNOWIEC GÓRNY	5	-0,59
JUCHNOWIEC KOŚCIELNY	1	0,40
KLEOSIN	24	-5,29
KLEWINOWO	1	0,40
KOPLANY	0	0,65

KOLONIA KOPLANY	0	0,65
KSIĘŻYNO	7	-1,08
KSIĘŻYNO-KOLONIA	2	0,15
LEWICKIE	5	-0,59
LEWICKIE-KOLONIA	2	0,15
LEWICKIE-STACJA	4	-0,34
NIEWODNICA NARGILEWSKA	2	0,15
NIEWODNICA NARGILEWSKA-KOLONIA	1	0,40
OGRODNICZKI	2	0,15
OLMONTY, IZABELIN	5	-0,59
PAŃKI	0	0,65
ROSTOŁTY	1	0,40
RUMEJKI	0	0,65
SIMUNY	1	0,40
SOLNICZKI	4	-0,34
STANISŁAWOWO	3	-0,09
SZERENOSY	1	0,40
ŚRÓDLESIE	6	-0,84
TRYCZÓWKA	1	0,40
WOJSZKI	0	0,65
WÓLKA	2	0,15
ZAJĄCZKI	0	0,65
ZALESKIE	0	0,65
ZŁOTNIKI	0	0,65

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy [stan danych za rok 2015 na dzień 31.12.2015 r.]

Największy problem z rozwojem nowej działalności mają mieszkańcy sołectwa: Biele, Hermanówka, Zajączki, Zaleskie oraz Złotniki. Nie odnotowano tam powstania żadnej nowej działalności gospodarczej.

Tabela 9 Dynamika zmian liczby nowopowstałych podmiotów gospodarczych w latach 2010 i 2015

<i>Jednostki podziału gminy – sołectwa</i>	<i>Liczba podmiotów gospodarczych powstałych w 2010 r. – stan na 31.12.2010 r.</i>	<i>Liczba podmiotów gospodarczych powstałych w 2015 r. – stan na 31.12.2015 r.</i>
BARANKI	0	11
BIELE	0	0
BOGDANKI	1	0
BROŃCZANY	1	1
CZEREWKI, KOŻANY	1	0
DOROŻKI	1	0
HERMANÓWKA	0	0
HOŁÓWKI DUŻE	0	1
HOŁÓWKI MAŁE	2	1
HRYNIEWICZE	5	4
HORODNIANY	2	4
IGNATKI	2	3

IGNATKI-OSIEDLE	19	7
JANOWICZE	3	1
JANOWICZE-KOLONIA	1	0
JUCHNOWIEC DOLNY, JUCHNOWIEC DOLNY-KOLONIA	2	5
JUCHNOWIEC GÓRNY	5	5
JUCHNOWIEC KOŚCIELNY	2	1
KLEOSIN	48	24
KLEWINOWO	0	1
KOPLANY	1	0
KOLONIA KOPLANY	3	0
KSIĘŻYNO	18	7
KSIĘŻYNO-KOLONIA	3	2
LEWICKIE	5	5
LEWICKIE-KOLONIA	1	2
LEWICKIE-STACJA	1	4
NIEWODNICA NARGILEWSKA	0	2
NIEWODNICA NARGILEWSKA-KOLONIA	0	1
OGRODNICZKI	0	2
OLMONTY, IZABELIN	9	5
PAŃKI	0	0
ROSTOŁTY	0	1
RUMEJKI	0	0
SIMUNY	1	1
SOLNICZKI	2	4
STANISŁAWOWO	4	3
SZERENOSY	0	1
ŚRÓDLESIE	2	6
TRYCZÓWKA	0	1
WOJSZKI	1	0
WÓLKA	0	2
ZAJĄCZKI	0	0
ZALESKIE	0	0
ZŁOTNIKI	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy [stan danych za rok 2015 na dzień 31.12.2015 r. oraz stan danych za rok 2010 na dzień 31.12.2010 r.]

Jak podaje Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Juchnowiec Kościelny na lata 2011-2023, największa liczba podmiotów gospodarczych posiada swoje siedziby w sołectwach: Kleosin (392), Księżyno (66), Śródlesie (47), Olmonty (34), Ignatki-Osiedle (34), Hryniewiczze (33), Horodniany (27), Solniczki (27) oraz Ignatki (26).

Za najważniejsze jednostki gospodarcze gminy uznaje się:

Tabela 10 Najważniejsze jednostki gospodarcze zlokalizowane na terenie Gminy Juchnowiec Kościelny ¹⁴

Podmiot	Sołectwo	Zakres działalności
Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna	Dorożki	tucz trzody chlewnej
WIPROBET B.T. GRYZEWSKY Sp. j.	Hołówki Małe	produkcja kostki brukowej
ABW SUPERBRUK Sp. z o.o.	Hryniewicze	produkcja kostki brukowej
B.K. TRAS ROBOTY DROGOWE BORSUKIEWICZ Sp. j.	Hryniewicze	roboty drogowe
STRABAG Sp. z o.o.	Hryniewicze	budownictwo ogólne oraz budownictwo inżynieryjne
PLUM Sp. z o.o.	Ignatki	projektowanie i produkcja innowacyjnej elektroniki
MARPOL S.A.	Ignatki	produkcja folii i opakowań
FPH PROGRESJA TWR WALENTYNOWICZ Sp. j.	Ignatki	produkcja wyrobów rattanowych
DAKAR Sp. j. S. Szewczenko	Ignatki	produkcja mebli
LECH GARMAŻERIA STAROPOLSKA	Ignatki-Osiedle	produkcja wyrobów wędliniarskich i garmażeryjnych
Spółdzielnia Usług Rolniczych	Juchnowiec Górny	usługi dla rolników
KAN Sp. z o.o.	Kleosin	produkcja nowoczesnych systemów grzewczych i wodnych
BESTPOL Żurkowski i Wspólnicy Sp. j.	Kleosin	sprzedaż materiałów budowlanych
AS PROFIL SŁAWOMIR ABRAMOWICZ	Kleosin	produkcja listew i frontów meblowych
PPUH RODEX Sp. z o.o.	Kopłany	produkcja stolarki PCV
INSTAL BIAŁYSTOK S.A.	Kopłany	produkcja konstrukcji stalowych
PW RAK-BUD RACZKOWSKI I WSPÓLNICY Sp. j.	Księżyno	produkcja betonu towarowego i kostki brukowej
PPHU VEGA MEBLE W.Z.J.K. ZAWISTOWSCY Sp. j.	Księżyno	produkcja i sprzedaż mebli
MEDGAL Sp. z o.o.	Księżyno	produkcja sprzętu medycznego

¹⁴ Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Juchnowiec Kościelny na lata 2016-2020 (przyjęty Uchwałą NR XVI/124/2016 Rady Gminy Juchnowiec Kościelny z dnia 14 marca 2016 r.)

ChM Sp. z o.o.	Lewickie	produkcja sprzętu medycznego i chirurgicznego
----------------	----------	--

Źródło: Opracowanie własne

3.4. SFERA ŚRODOWISKOWA

3.4.1. Uwarunkowania środowiskowe

Obszar Gminy Juchnowiec Kościelny w większości położony jest w mezoregionie Wysoczyzna Białostocka, o pagórkowatej rzeźbie terenu (element charakterystyczny dla wysoczyzn morenowych). Widoczne w krajobrazie tego regionu formy powierzchni ziemi powstawały w czasie stadiału północno-mazowieckiego. Co więcej, w miejscu występowania płaskich powierzchni gliny zwałowej i sandrów wykształciły się wzgórza i pasma moren czołowych recesyjnych. Północna część gminy odznacza się mało urozmaiconą rzeźbą terenu (głównie tereny zabagnione) o wysokościach bezwzględnych wahających się między 140-145 m n.p.m. Z kolei południowa część gminy – mezoregion Doliny Górnej Narwi, jest obszarem równinnym, mało urozmaiconym, o wysokościach wahających się w granicach 127-135 m n.p.m. Środkowe i południowe fragmenty omawianej jednostki przestrzennej wykazują przede wszystkim krajobraz rolniczy z cennymi terenami przyrodniczymi, wykształconymi głównie wokół szerokiej doliny rzeki Narew. Wzdłuż cieku powstały tarasy zalewowe oraz tarasy nadzalewowe, o spadku w kierunku zachodnim i rzędnych od 140 do 150 m n.p.m. W przeważającej części obszaru Gminy Juchnowiec Kościelny powierzchnię budują gliny zwałowe. Materiał ten stanowi dogodne podłoże dla powstania gleb bielcowych. Piaski wodnolodowcowe większymi płacami występują tylko w północnej i wschodniej części gminy. Innymi utworami tworzącymi powierzchnię ziemi, tj. w okolicach osad Hermanówka, Niewodnica Nargilewska, Dorożki, Baranki, Simuny i Hołówki Małe, są utwory lodowcowe. Występują one w postaci płatów zbudowanych z piasków różnej granulacji, piasków ze żwirem i głazami oraz glin zwałowych z gniazdami żwirów i piasków gliniastych. Ponadto, na powierzchni glin zwałowych i utworów lodowcowych wykształciły się niewielkie pagóry i wzgórza moren czołowych (rzadziej kemów), które wyraźnie odróżniają się w krajobrazie.

Na podstawie rozkładu wykształconych gleb, obszar gminy przyporządkować można do dwóch regionów glebowo – rolniczych. Część środkowa i północna należy do Zabłudowskiego regionu glebowo – rolniczego, gdzie przeważa rzeźba płaska nisko-falista. Natomiast południowa część należy do Narwiańskiego regionu glebowo – rolniczego o typowo dolinnym ukształtowaniu powierzchni ziemi. W przestrzeni zagospodarowania Gminy Juchnowiec Kościelny dominują tereny niezabudowane. W głównej mierze wykorzystywane są one przez grunty orne, kształtując w ten sposób krajobraz rolniczy, charakteryzujący się uprawą roślin i hodowlą zwierząt. Dużą część powierzchni omawianego obszaru zajmują też łąki i lasy. Te i pozostałe grunty gminy sprzyjają tworzeniu powiązań przyrodniczych, pomiędzy elementami systemu przyrodniczego całego regionu.

Tabela 11 Struktura użytkowa gruntów na terenie Gminy Juchnowiec Kościelny [stan za rok 2015 na dzień 31.12.2015 r.]

Wyszczególnienie powierzchni	Powierzchnia [ha]	Udział w powierzchni gminy [%]
Użytki rolne razem	13 032	75,87 %
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione razem	2 959	17,23 %
Grunty pod wodami razem	57	0,33 %
Grunty zabudowane i zurbanizowane razem	1 009	5,87 %
Użytki ekologiczne	0	0,00 %
Nieużytki	109	0,64 %
Tereny różne	11	0,06 %
POWIERZCHNIA OGÓŁEM	17 177	100 %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego [stan za rok 2015 na dzień 31.12.2015 r.]

W latach 2012-2015 powierzchnia gminy nie uległa zmianie i pozostawała na stałym poziomie 17 177 ha.

Teren Gminy Juchnowiec Kościelny charakteryzuje się dobrymi połączeniami z sąsiednimi obszarami – cennymi przyrodniczo w skali regionalnej, jak i lokalnej. Szlak w skali regionalnej stanowi korytarz ekologiczny doliny rzeki Narew, a w skali lokalnej – doliny innych cieków. Potencjalnymi trasami przyrodniczymi o randze lokalnej mogą być także zadrzewienia wzdłuż miedz. Jednakże, utrzymanie korytarzy pomiędzy terenami przyrodniczymi jest miejscami utrudnione, szczególnie przez układ sieci drogowej i linii kolejowej. Największymi elementami architektonicznymi zaburzającymi naturalny ład przyrodniczy w gminie są: droga wojewódzka z Białegostoku w kierunku miejscowości Łapy oraz linia kolejowa o relacji Białystok-Bielsk Podlaski.

3.4.2. Występowanie materiałów zagrażających życiu i zdrowiu oraz środowisku

Na terenie Gminy Juchnowiec Kościelny stwierdza się występowanie znacznych materiałów azbestowych. Charakteryzują się one różnym stopniem pilności do usunięcia, jednakże większości z nich przypisano III stopień (wymagana ponowna ocena w terminie do 5 lat). Największe skupisko materiałów azbestowych znajduje się w północno-zachodniej części gminy (okolice sołectw: Kleosin, Horodniany, Ignatki-Osiedle, Księżyno) oraz jej centralnej części (okolice Ogrodniczek, Juchnowca Dolnego oraz Juchnowca Górnego).

Rysunek 5 Miejsca występowania materiałów azbestowych na terenie Gminy Juchnowiec Kościelny

Źródło: <http://esip.bazaazbestowa.gov.pl/>

3.4.3. System selektywnego gromadzenia odpadów

W system selektywnego gromadzenia odpadów wyposażone są wszystkie zabudowania wielorodzinne. Dane zgromadzone na podstawie planu zagospodarowania odpadami dla gminy Juchnowiec Kościelny, dotyczące systemu selektywnego zbierania odpadów, wskazują liczbę pojemników przeznaczonych na ten cel. Zauważyć można, że największa liczba (30) tego rodzaju pojemników, zlokalizowanych jest na terenie Kleosina, 9 znajduje się w Juchnowcu Dolnym, natomiast w Bogdankach, Juchnowcu Górnym oraz w Księżynie - po 6. Szczegółowe dane zaprezentowano w poniższej tabeli. Ze względu na to, że wskaźnik należy interpretować zgodnie z zasadą, że wyższe wartości reprezentują dane bardziej korzystne w odniesieniu dla średniej dla gminy, wartość sumarycznego wskaźnika degradacji (w celu ułatwienia

interpretacji otrzymanych wyników) została pomnożona przez (-1). Zatem, tak jak poprzednio wartości powyżej zera charakteryzują sytuację kryzysową.

Tabela 12 Liczba pojemników do selektywnej zbiórki odpadów na terenie Gminy Juchnowiec Kościelny

<i>Jednostki podziału gminy – sołectwa</i>	<i>System selektywnego zbierania odpadów - liczba pojemników do selektywnej zbiórki odpadów – liczba pojemników w przeliczeniu na 1000 mieszkańców</i>	<i>System selektywnego zbierania odpadów - liczba pojemników do selektywnej zbiórki odpadów w przeliczeniu na 1000 mieszkańców (na podstawie planu zagospodarowania odpadami dla Gminy Juchnowiec Kościelny) – sumaryczny wskaźnik degradacji</i>
BARANKI	28,30	-0,46
BIELE	21,90	-0,11
BOGDANKI	67,42	-2,57
BROŃCZANY	11,19	0,46
CZEREWKI, KOŻANY	20,41	-0,03
DOROŻKI	23,81	-0,22
HERMANÓWKA	21,90	-0,11
HOŁÓWKI DUŻE	19,74	0,00
HOŁÓWKI MAŁE	30,61	-0,58
HRYNIEWICZE	11,11	0,47
HORODNIANY	5,81	0,75
IGNATKI	7,19	0,68
IGNATKI-OSIEDLE	2,22	0,95
JANOWICZE	23,62	-0,21
JANOWICZE-KOLONIA	0,00	1,07
JUCHNOWIEC DOLNY, JUCHNOWIEC DOLNY-KOLONIA	21,69	-0,10
JUCHNOWIEC GÓRNY	17,24	0,14
JUCHNOWIEC KOŚCIELNY	15,31	0,24
KLEOSIN	6,44	0,72
KLEWINOWO	12,05	0,42
KOPLANY	13,70	0,33
KOLONIA KOPLANY	17,75	0,11
KSIĘŻYNO	6,25	0,73
KSIĘŻYNO-KOLONIA	19,61	0,01
LEWICKIE	7,59	0,66
LEWICKIE-KOLONIA	0,00	1,07
LEWICKIE-STACJA	19,35	0,02
NIEWODNICA NARGILEWSKA	34,48	-0,79
NIEWODNICA NARGILEWSKA-KOLONIA	0,00	1,07
OGRODNICZKI	33,71	-0,75
OLMONTY, IZABELIN	3,69	0,87
PAŃKI	96,77	-4,15
ROSTOŁTY	21,90	-0,11
RUMEJKI	18,87	0,05

SIMUNY	28,57	-0,47
SOLNICZKI	13,48	0,34
STANISŁAWOWO	0,00	1,07
SZERENOSY	18,99	0,04
ŚRÓDLESIE	10,27	0,51
TRYCZÓWKA	32,26	-0,67
WOJSZKI	34,68	-0,80
WÓLKA	0,00	1,07
ZAJĄCZKI	63,83	-2,37
ZALESKIE	0,00	1,07
ZŁOTNIKI	27,52	-0,42

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy [stan na 31.12.2015 r.]

Obecne przepisy prawa nie nakładają obowiązku posiadania pojemników do selektywnej zbiórki odpadów. Z uwagi na zróżnicowaną liczbę zabudowań wielorodzinnych w poszczególnych sołectwach, a także system selektywnej zbiórki odpadów w zabudowach jednorodzinnych, warto zestawić te dane z liczbą „Deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi”, co przedstawia tabela poniżej.

Tabela 13 Liczba deklaracji na terenie gminy Juchnowiec Kościelny

<i>Jednostki podziału gminy – sołectwa</i>	<i>Liczba deklaracji złożonych w roku 2015</i>
BARANKI	50
BIELE	44
BOGDANKI	29
BROŃCZANY	80
CZEREWKI, KOŻANY	36
DOROŻKI	55
HERMANÓWKA	38
HOŁÓWKI DUŻE	50
HOŁÓWKI MAŁE	18
HRYNIEWICZE	164
HORODNIANY	80
IGNATKI	584
IGNATKI-OSIEDLE	101
JANOWICZE	39
JANOWICZE-KOLONIA	19
JUCHNOWIEC DOLNY, JUCHNOWIEC DOLNY-KOLONIA	128
JUCHNOWIEC GÓRNY	99
JUCHNOWIEC KOŚCIELNY	75
KLEOSIN	1 811
KLEWINOWO	67
KOPLANY	68
KOLONIA KOPLANY	53
KSIĘŻYNO	302
KSIĘŻYNO-KOLONIA	49
LEWICKIE	122

LEWICKIE-KOLONIA	46
LEWICKIE-STACJA	42
NIEWODNICA NARGILEWSKA	30
NIEWODNICA NARGILEWSKA-KOLONIA	34
OGRODNICZKI	22
OLMONTY, IZABELIN	280
PAŃKI	117
ROSTOŁTY	42
RUMEJKI	38
SIMUNY	24
SOLNICZKI	137
STANISŁAWOWO	83
SZERENOSY	40
ŚRÓDLESIE	93
TRYCZÓWKA	34
WOJSZKI	100
WÓLKA	39
ZAJĄCZKI	22
ZALESKIE	6
ZŁOTNIKI	37

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy [stan na 31.12.2015 r.]

3.5. SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA

3.5.1. Stan infrastruktury i jej układ przestrzenny

Zgodnie z ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r., za zabytki nieruchome uznaje się: krajobraz kulturowy, układy urbanistyczne, ruralistyczne, zespoły budowlane, dzieła architektury i budownictwa, dzieła budownictwa obronnego, obiekty techniki, cmentarze, parki, ogrody i inne formy zaprojektowanej zieleni, miejsca upamiętniające wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji.

Za zabytki ruchome uznaje się: „rzeczy ruchome będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową”. Dzielią się one na kilka kategorii: artystyczne wyposażenie wnętrz sakralnych i świeckich, wolnostojące rzeźby i pomniki, krzyże pokutne lub dewocyjne, a także wytwory techniki i rzemiosła tj.: urządzenia, środki transportu oraz maszyny i narzędzia świadczące o kulturze materialnej, charakterystyczne dla dawnych i nowych form gospodarki.

Uwzględniając zapisy ustawy o ochronie i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r., zasób i stan dziedzictwa kulturowego Gminy Juchnowiec Kościelny, można przyporządkować w odpowiednie grupy obiektów zabytkowych. Są to m.in. elementy krajobrazu kulturowego objęte różnymi formami ochrony prawnej jak też inne obiekty, z różnych względów znaczące dla historii i kultury gminy, a zlokalizowane na terenie całej jednostki osadniczej.

Na terenie gminy Juchnowiec Kościelny zlokalizowanych jest 66 obiektów i obszarów wpisanych do rejestru zabytków Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Białymstoku. Należą do nich między innymi budynki mieszkalne i usługowe, parki i cmentarze dworskie, kościół, kaplice, dzwonnica. Zgodnie z Programem opieki nad zabytkami Gminy Juchnowiec Kościelny na lata 2016-2020, gminna ewidencja zabytków uwzględnia zaś listę 68 obiektów nieruchomych. W zestawieniu tabelarycznym zaprezentowano wyniki uzyskane z Urzędu Gminy w Juchnowcu Kościelnym. Przedstawiają one liczbę obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków Gminnej Ewidencji Zabytków w Gminie Juchnowiec Kościelny.

W części jednostek analitycznych nie zarejestrowano żadnych obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru. Największą liczbą obiektów zabytkowych charakteryzują się: Wojszki (19), Juchnowiec Kościelny (7) i Juchnowiec Dolny (6). Natomiast w sołectwach: Ignatki-Osiedle, Janowicze, Księżyno-Kolonia, Zajączki znajdują się po 3 zarejestrowane zabytki. Jak wskazano w *Programie opieki nad zabytkami Gminy Juchnowiec Kościelny na lata 2016-2020*, najgorszym stanem technicznym charakteryzują się liczne założenia dworsko-ogrodowe i dworskie parki. Przyczyn tego stanu jest wiele, m.in. parcelacja majątków, rozdrobnienie własności, brak bieżącej opieki i remontów, niewłaściwe użytkowanie, a w rezultacie zniszczenie substancji budynków i zatarcie zabytkowych układów przestrzennych. Wiele dworów i obiektów potrzebuje niezwłocznie generalnych remontów przeprowadzonych pod nadzorem konserwatorskim.

Wskaźnik dotyczący liczby obiektów zabytkowych może stanowić zarówno potencjał obszaru (występowanie zabytków sprawia, że teren staje się bardziej atrakcyjny, zarówno dla mieszkańców, jak i dla potencjalnych odwiedzających), jak też równie dobrze może pokazać sytuację kryzysową (wiek oraz stan obiektów zabytkowych może wpływać na konieczność organizacji działań restauracyjnych oraz wiązać się z przeznaczeniem na ten cel wysokich nakładów finansowych).

Tabela 14 Liczba obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków Gminnej Ewidencji Zabytków na terenie Gminy Juchnowiec Kościelny

<i>Jednostki podziału gminy – sołectwa</i>	<i>Liczba obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków gminnej ewidencji zabytków nieruchomych wg Uchwały nr 220/2016 z dnia 8 grudnia 2016 r.</i>	<i>Liczba obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków gminnej ewidencji zabytków nieruchomych wg Uchwały nr 220/2016 z dnia 8 grudnia 2016 r. - sumaryczny wskaźnik degradacji]</i>
BARANKI	0,00	-0,49
BIELE	0,00	-0,49
BOGDANKI	0,00	-0,49
BROŃCZANY	0,00	-0,49
CZEREWKI, KOŻANY	4,00	0,81
DOROŻKI	0,00	-0,49
HERMANÓWKA	1,00	-0,17
HOŁÓWKI DUŻE	0,00	-0,49
HOŁÓWKI MAŁE	0,00	-0,49
HRYNIEWICZE	0,00	-0,49
HORODNIANY	2,00	0,16
IGNATKI	0,00	-0,49
IGNATKI-OSIEDLE	3,00	0,48
JANOWICZE	0,00	-0,49
JANOWICZE-KOLONIA	3,00	0,48
JUCHNOWIEC DOLNY, JUCHNOWIEC DOLNY-KOLONIA	6,00	1,45
JUCHNOWIEC GÓRNY	0,00	-0,49
JUCHNOWIEC KOŚCIELNY	7,00	1,78
KLEOSIN	0,00	-0,49
KLEWINOWO	1,00	-0,17
KOPLANY	0,00	-0,49
KOLONIA KOPLANY	1,00	-0,17
KSIĘŻYNO	0,00	-0,49
KSIĘŻYNO-KOLONIA	3,00	0,48
LEWICKIE	0,00	-0,49
LEWICKIE-KOLONIA	2,00	0,16
LEWICKIE-STACJA	2,00	0,16

NIEWODNICA NARGILEWSKA	0,00	-0,49
NIEWODNICA NARGILEWSKA-KOLONIA	2,00	0,16
OGRODNICZKI	0,00	-0,49
OLMONTY, IZABELIN	0,00	-0,49
PAŃKI	0,00	-0,49
ROSTOŁTY	0,00	-0,49
RUMEJKI	2,00	0,16
SIMUNY	0,00	-0,49
SOLNICZKI	1,00	-0,17
STANISŁAWOWO	0,00	-0,49
SZERENOSY	1,00	-0,17
ŚRÓDLESIE	0,00	-0,49
TRYCZÓWKA	2,00	0,16
WOJSZKI	19,00	5,66
WÓLKA	0,00	-0,49
ZAJĄCZKI	3,00	0,48
ZALESKIE	1,00	-0,17
ZŁOTNIKI	2,00	0,16

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy

3.6. SFERA TECHNICZNA

O sytuacji w sferze technicznej świadczą wskaźniki dotyczące liczby przyłączy do sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej. Na przestrzeni ostatnich lat znacznie się rozwinęła gminna sieć wodociągowa. Sieć ta jest jednym z najlepiej rozwiniętych zapleczy mediów przesyłowych w Gminie Juchnowiec Kościelny - w wodę zaopatrzone są wszystkie miejscowości na tym terenie. W poszczególnych jednostkach analitycznych zidentyfikowano jednakże negatywną sytuację w kontekście liczby przyłączy do omawianej sieci wodociągowej lub ich złego stanu technicznego. Układ zaplecza kanalizacyjnego Gminy Juchnowiec Kościelny funkcjonuje na obszarze 25 sołectw, natomiast w pozostałych jednostkach osadniczych gospodarstwa domowe nie mają dostępu do zorganizowanego systemu odprowadzania ścieków. Ścieki komunalne zbierane i przetrzymywane są w specjalnych urządzeniach lokalnych. Spośród zasobów infrastruktury technicznej gminy, zainstalowanych jest 5087 przyłączy do sieci wodociągowej, a jedynie 2150 przyłączy do sieci kanalizacyjnej. Systemu odprowadzania ścieków bytowych brakuje w następujących miejscowościach: Barankach, Bogdankach, Brończanach, Czerewkach, Kożanach, Dorożkach, Hermanówce, Hołówkach Dużych, Hołówkach Małych, Janowiczach-Kolonii, Klewinowie, Koplanach, Lewickich, Lewickich-Kolonii, Niewodnicy Nargilewskiej, Niewodnicy Nargilewskiej-Kolonii, Pańkach, Tryczówce, Zajączkach i Zaleskich.

Szczegółowe dane zawarte zostały w tabeli poniżej.

Tabela 15 Liczba przyłączy do sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej na terenie Gminy Juchnowiec Kościelny

<i>Jednostki podziału gminy - sołectwa</i>	<i>Liczba przyłączy do sieci wodociągowej – stan na 31.12.2015 r.</i>	<i>Liczba przyłączy do sieci kanalizacyjnej – stan na 31.12.2015 r.</i>
BARANKI	53	0
BIELE	59	24
BOGDANKI	37	0
BROŃCZANY	68	0
CZEREWKI, KOŻANY	57	0
DOROŻKI	75	0
HERMANÓWKA	40	0
HOŁÓWKI DUŻE	46	0
HOŁÓWKI MAŁE	28	0
HRYNIEWICZE	228	116
HORODNIANY	133	64
IGNATKI	164	70
IGNATKI-OSIEDLE	97	68
JANOWICZE	59	21
JANOWICZE-KOLONIA	23	0
JUCHNOWIEC DOLNY, JUCHNOWIEC DOLNY-KOLONIA	184	105
JUCHNOWIEC GÓRNY	97	67
JUCHNOWIEC KOŚCIELNY	129	66
KLEOSIN	885	514

KLEWINOWO	84	0
KOPLANY	55	0
KOLONIA KOPLANY	48	19
KSIĘŻYNO	448	233
KSIĘŻYNO-KOLONIA	69	33
LEWICKIE	103	0
LEWICKIE-KOLONIA	60	0
LEWICKIE-STACJA	47	21
NIEWODNICA NARGILEWSKA	28	0
NIEWODNICA NARGILEWSKA-KOLONIA	25	0
OGRODNICZKI	29	13
OLMONTY, IZABELIN	519	265
PAŃKI	14	0
ROSTOŁTY	84	19
RUMEJKI	64	29
SIMUNY	31	3
SOLNICZKI	202	92
STANISŁAWOWO	119	56
SZERENOSY	55	28
ŚRÓDLESIE	193	103
TRYCZÓWKA	40	0
WOJSZKI	146	60
WÓLKA	53	29
ZAJĄCZKI	23	0
ZALESKIE	7	0
ZŁOTNIKI	79	32
GMINA JUCHNOWIEC KOŚCIELNY	5087	2150

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy

4. IDENTYFIKACJA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH NA TERENIE GMINY JUCHNOWIEC KOŚCIELNY

Zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, wyznaczenie obszaru zdegradowanego następuje na podstawie **koncentracji na nim negatywnych zjawisk społecznych**, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, niskiej samowystarczalności ekonomicznej mieszkańców przejawiającej się w liczbie podopiecznych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym, **oraz jednoczesnym występowaniu na nim co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:**

1. **Gospodarczych** – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw,
2. **Środowiskowych** – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, wyrażającego się w obecności odpadów i materiałów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska,
3. **Przestrzenno-funkcjonalnych** – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę społeczną lub jej złego stanu technicznego, bądź niedostatecznego dostępu do zabytków, których liczba i stan wpływa na poziom atrakcyjności przestrzeni publicznej.
4. **Technicznych** – w szczególności niedostatecznego dostępu mieszkańców do sieci infrastruktury technicznej, tj. zaopatrzenie w wodę oraz odprowadzanie i oczyszczanie ścieków.

Metoda analityczna wyliczania obszarów zjawisk kryzysowych oparta była o standaryzację wskaźników. Metodologia została szczegółowo opisana w rozdziale 3.1.

W poniższej tabeli przedstawiono obszary kryzysowe w poszczególnych sferach w podziale na jednostki analityczne. Słowem „TAK” oznaczono występowanie negatywnej sytuacji w danej sferze w danym sołectwie, natomiast puste pola oznaczają brak sytuacji kryzysowej w danej jednostce podziału¹⁵.

Tabela 16 Wskazanie degradacji w poszczególnych sferach w podziale na jednostki analityczne

JEDNOSTKI PODZIAŁU GMINY - SOŁECTWA	STAN KRYZYSOWY W SFERZE SPOŁECZNEJ	POZOSTAŁE SFERY (GOSPODARCZA I/LUB PRZESTRZENNO- FUNKCJONALNA I/LUB ŚRODOWISKOWA I/LUB TECHNICZNA)
BARANKI		TAK
BIELE		TAK

¹⁵ Za sytuację kryzysową uznano wskaźnik degradacji dla sfery powyżej 0.

BOGDANKI		TAK
BROŃCZANY	TAK	TAK
CZEREWKI, KOŻANY	TAK	TAK
DOROŻKI		TAK
HERMANÓWKA		TAK
HOŁÓWKI DUŻE	TAK	TAK
HOŁÓWKI MAŁE		TAK
HRYNIEWICZE	TAK	TAK
HORODNIANY		TAK
IGNATKI	TAK	TAK
IGNATKI-OSIEDLE	TAK	TAK
JANOWICZE		TAK
JANOWICZE-KOLONIA		TAK
JUCHNOWIEC DOLNY, JUCHNOWIEC DOLNY-KOLONIA	TAK	TAK
JUCHNOWIEC GÓRNY	TAK	TAK
JUCHNOWIEC KOŚCIELNY		TAK
KLEOSIN	TAK	TAK
KLEWINOWO	TAK	TAK
KOPLANY	TAK	TAK
KOLONIA KOPLANY		TAK
KSIĘŻYNO	TAK	TAK
KSIĘŻYNO-KOLONIA		TAK
LEWICKIE	TAK	TAK
LEWICKIE-KOLONIA		TAK
LEWICKIE-STACJA		TAK
NIEWODNICA NARGILEWSKA		TAK
NIEWODNICA NARGILEWSKA- KOLONIA		TAK
OGRODNICZKI		TAK
OLMONTY, IZABELIN	TAK	TAK
PAŃKI		TAK
ROSTOŁTY		TAK
RUMEJKI		TAK
SIMUNY		TAK
SOLNICZKI		TAK
STANISŁAWOWO		TAK
SZERENOSY		TAK
ŚRÓDLESIE		TAK
TRYCZÓWKA		TAK
WOJSZKI		TAK
WÓLKA		TAK
ZAJĄCZKI		TAK

ZALESKIE		TAK
ZŁOTNIKI		TAK

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy

Analiza przyjętych wskaźników w podziale na sfery pozwala na identyfikację obszarów zdegradowanych na terenie Gminy Juchnowiec Kościelny. Jako obszar zdegradowany przyjęto jednostki, które charakteryzują się sytuacją kryzysową w sferze społecznej oraz w pozostałych sferach (w powyższej tabeli oznaczone kolorem żółtym). Uwzględnivszy powyższe informacje, jako **obszar zdegradowany** można zakwalifikować następujące jednostki analityczne gminy Juchnowiec Kościelny:

SOŁECTWA	LICZBA MIESZKAŃCÓW	POWIERZCHNIA [ha]
Brończany	268	209
Czerewki, Kożany	147	668
Hołówki Duże	152	416
Hryniewiczze	270	337
Ignatki	417	519
Ignatki- Osiedle	1 354	102
Juchnowiec Dolny	415	583
Juchnowiec Górny	348	120
Kleosin	4 658	36
Klewinowo	249	969
Koplany	219	298
Księżyno	960	49
Lewickie	395	393
Olmonty, Izabelin	814	970

Sołectwa te zajmują łącznie 5 669 ha, co stanowi 33% całkowitej powierzchni gminy, a zamieszkuje je 10 666 mieszkańców, stanowiąc 69,83% ogólnej populacji gminy.

5. IDENTYFIKACJA OBSZARU REWITALIZACJI

5.1. METODOLOGIA WYZNACZANIA OBSZARU REWITALIZACJI

Zgodnie z *Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020* **obszar rewitalizacji** uznać można teren obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się występowaniem zjawisk negatywnych oraz mający znaczenie dla rozwoju lokalnego. Nie może on przekraczać 20% powierzchni gminy oraz 30% mieszkańców gminy. Z uwagi na fakt, że obszar zdegradowany przekraczał powyższe wartości, istniała konieczność jego ograniczenia w sposób mający na celu uwzględnienie koncentracji sytuacji kryzysowej oraz z uwzględnieniem jego szczególnego znaczenia dla rozwoju lokalnego, zgodnie z metodologią na poniższym schemacie:

W tym celu wykorzystano wskaźniki jak poniżej:

- Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym (9 393, stan na 31.12.2015 r.),
- Udział osób długotrwale bezrobotnych w liczbie osób bezrobotnych ogółem w danej jednostce podziału,
- Udział osób bezrobotnych bez kwalifikacji w liczbie osób bezrobotnych ogółem w danej jednostce podziału,
- Udział udzielonych świadczeń w zakresie pomocy społecznej w danym sołectwie w ogóle udzielonych świadczeń na obszarze zdegradowanym,
- Udział udzielonych świadczeń z powodu ubóstwa w ogóle udzielonych świadczeń w danym sołectwie,

- Liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału,
- Liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału.

Tabela 17 Wskaźniki dla obszaru zdegradowanego

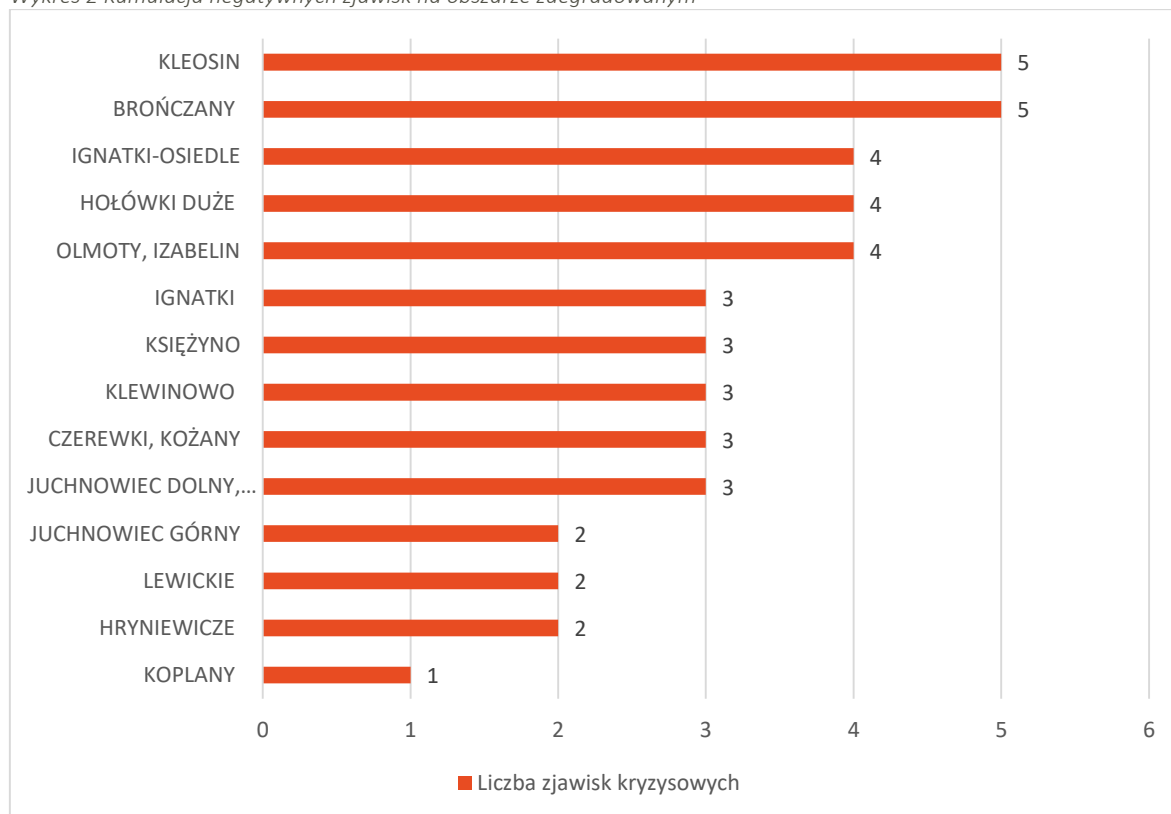
JEDNOSTKI PODZIAŁU GMINY - SOŁECTWA	Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym (9 393, stan na 31.12.2015r.)	Udział osób długotrwale bezrobotnych w liczbie osób bezrobotnych ogółem w danej jednostce podziału	Udział osób bezrobotnych bez kwalifikacji w liczbie osób bezrobotnych ogółem w danej jednostce podziału	Liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	Udział udzielonych świadczeń w zakresie pomocy społecznej w danym sołectwie w ogóle udzielonych świadczeń na obszarze zdegradowanym	Udział udzielonych świadczeń z powodu ubóstwa w ogóle udzielonych świadczeń w danym sołectwie
BROŃCZANY	0,14	76,92%	46,15%	0,00	0,37	4,15%	33,33%
CZEREWKI, KOŻANY	0,05	60,00%	60,00%	0,00	0,00	4,84%	25,00%
HOŁÓWKI DUŻE	0,14	69,23%	46,15%	0,66	0,66	2,94%	29,41%
HRYNIEWICZE	0,18	70,59%	23,53%	0,00	1,48	5,53%	25,00%
IGNATKI	0,07	42,86%	42,86%	0,00	0,72	5,35%	32,26%
IGNATKI-OSIEDLE	0,47	68,18%	15,91%	0,37	0,52	4,49%	42,31%
JUCHNOWIEC DOLNY, JUCHNOWIEC DOLNY-KOLONIA	0,16	66,67%	33,33%	0,24	1,20	5,70%	24,24%
JUCHNOWIEC GÓRNY	0,20	63,16%	36,84%	0,57	1,44	5,18%	40,00%
KLEOSIN	2,13	56,50%	22,00%	0,11	0,52	40,41%	42,31%
KSIĘŻYNO	0,57	61,11%	24,07%	0,42	0,73	9,11%	34,48%
KLEWINOWO	0,09	75,00%	12,50%	0,40	0,40	5,18%	30,00%
KOPLANY	0,15	50,00%	7,14%	0,46	0,00	7,25%	21,43%

LEWICKIE	0,27	68,00%	20,00%	0,25	1,27	6,22%	30,56%
OLMONTY, IZABELIN	0,35	72,73%	30,30%	0,00	0,61	2,76%	6,25%
ŚREDNIA ARYTMETYCZNA	0,36	64,35%	30,06%	0,25	0,71	7,14%	29,36%

Źródło: opracowanie własne

Powyższa analiza pozwoliła na wyodrębnienie miejsc charakteryzujących się szczególną kumulacją sytuacji kryzysowej. **Każdemu zjawisku, które wykazywało wartości niekorzystne w odniesieniu do średniej przypisano wagę 1.** Na poniższym wykresie znajdują się wyniki przeprowadzonej analizy, przedstawiające liczbę negatywnych zjawisk na terenie jednostek pomocniczych, wchodzących w skład obszaru zdegradowanego.

Wykres 2 Kumulacja negatywnych zjawisk na obszarze zdegradowanym

Źródło: opracowanie własne

Z uwagi na brak danych, sołectwo Juchnowiec Dolny-Kolonia, każdorazowo w dokumencie przedstawiano łącznie z sołectwem Juchnowiec Dolny.

5.2. ZASIĘG PRZESTRZENNY OBSZARU REWITALIZACJI

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy społeczno-gospodarczej zawierającej twarde dane statystyczne, analizy wskaźnikowej w sferach społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej i technicznej, problemów zdiagnozowanych przez interesariuszy podczas wywiadów kwestionariuszowych i konsultacji społecznych oraz lokalnych potencjałów, do rewitalizacji wybrano cztery jednostki analityczne, charakteryzujące się szczególną koncentracją problemów społecznych oraz współwystępowaniem problemów w pozostałych sferach.

Obszar rewitalizacji obejmuje:

	LICZBA OSÓB ¹⁶	POWIERZCHNIA
Hołówki Duże	152	416 ha
Brończany	268	209 ha
Ignatki-Osiedle	1 354	102 ha
Kleosin ¹⁷ , ulice:		
➤ Tarasiuka,		
➤ Zdrojowa,		
➤ Kruczkowskiego,		
➤ Tuwima,	2 289	33,98 ha
➤ Kraszewskiego,		
➤ Broniewskiego		
➤ Wańkowicza.		

Powierzchnia wyznaczonego obszaru rewitalizacji wynosi **760,98 ha**, stanowiąc **4,43%** powierzchni całej Gminy Juchnowiec Kościelny. Liczba mieszkańców zamieszkujących ten obszar równa jest **4 063**, to jest **26,6%** wszystkich mieszkańców Gminy.

Wyodrębniony obszar rewitalizacji na terenie Gminy Juchnowiec Kościelny charakteryzuje się występowaniem przede wszystkim problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem poziomu bezrobocia, liczby organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie gminy, liczby mieszkańców objętych wsparciem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, z wyszczególnieniem powodu objęcia tym rodzajem pomocy. Innymi, równie istotnymi barierami są problemy środowiskowe, związane z selektywnym zbieraniem odpadów, jak również problemy związane ze strefą przestrzenno-funkcjonalną oraz gospodarczą (w tym liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na terenie danej jednostki analitycznej).

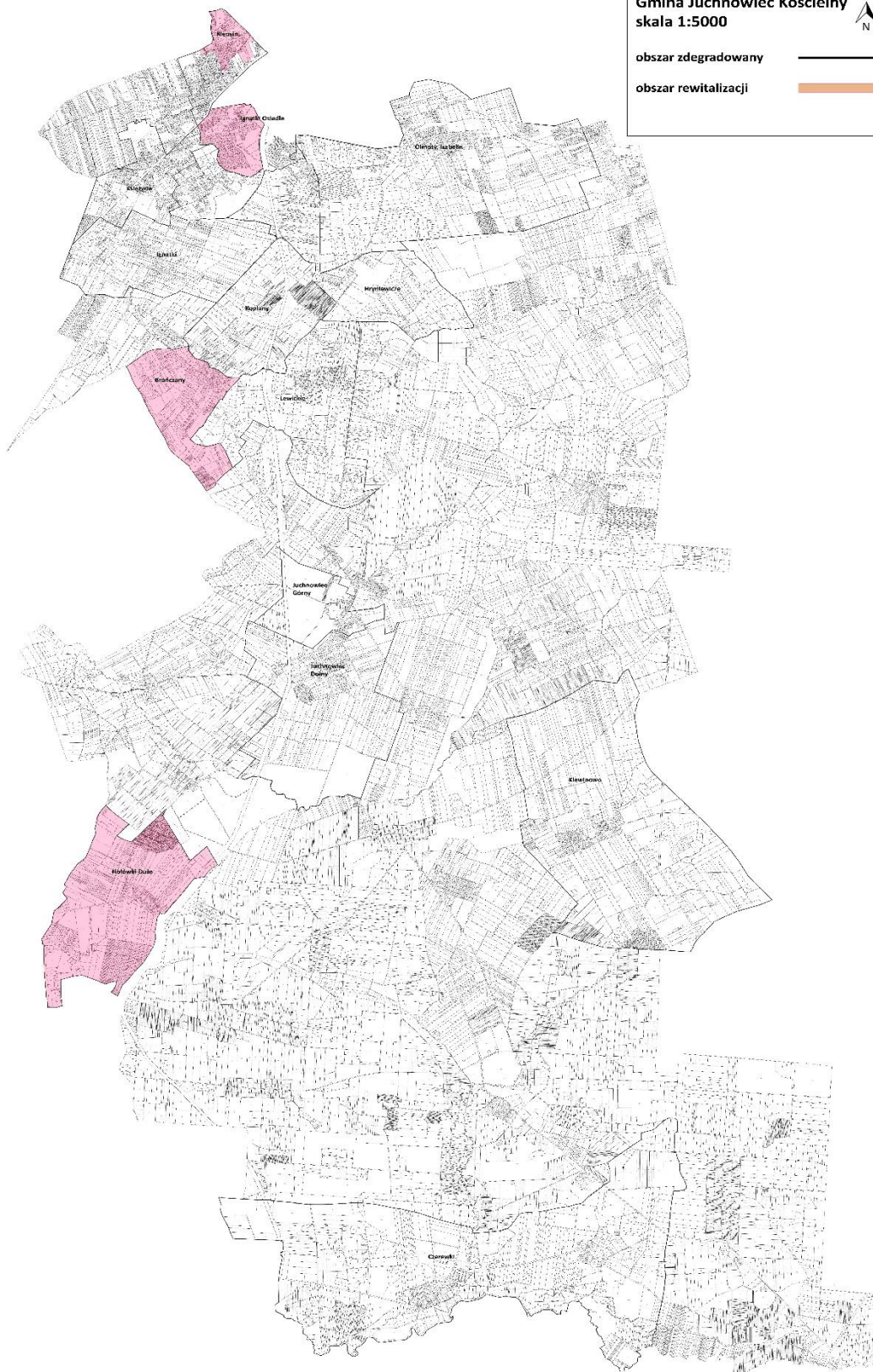
¹⁶ Stan na 31.12.2015 r.

¹⁷ Sołectwo Kleosin charakteryzuje się szczególną koncentracją zjawisk negatywnych, jednakże ze względu na znaczną liczbę mieszkańców nie mogło stanowić w całości obszaru rewitalizacji. Mając na uwadze lokalny potencjał i znaczenie dla rozwoju gminy wyodrębniono podobszar rewitalizacji, stanowiący centralną część sołectwa. Działania podjęte na tym podobszarze będą miały pozytywny wpływ na mieszkańców całego sołectwa.

Gmina Juchnowiec Kościelny
skala 1:5000

obszar zdegradowany

obszar rewitalizacji

¹⁸ Niniejsza grafika stanowi jedynie podgląd mapy sporządzonej w skali 1:5000, która stanowi załącznik 1 do niniejszego dokumentu

5.3. CHARAKTERYSTYKA OBSZARÓW REWITALIZACJI

5.3.1. Ignatki-Osiedle

Sołectwo Ignatki-Osiedle zlokalizowane jest w północno-zachodniej części Gminy Juchnowiec Kościelny, granicząc z Kleosinem, Horodnianami, Księżynem-Kolonią oraz Śródlesiem. Powierzchnia sołectwa liczy 102 ha (stanowiąc 0,59% powierzchni gminy), zaś liczba mieszkańców na tym terenie równa jest 1354, co stanowi 8,86% populacji gminy w analizowanym okresie. Ignatki-Osiedle cechują się drugą największą liczbą ludności spośród wszystkich jednostek wchodzących w skład gminy. Dostępność komunikacyjna tego obszaru zapewniona jest poprzez lokalizację sołectwa w pobliżu miasta wojewódzkiego Białostok oraz poprzez infrastrukturę drogową- wewnętrzne drogi sołectwa mają połączenie z drogą wojewódzką nr 678, przebiegającą przez zachodnią jego część. Obszar zamieszkały tego sołectwa charakteryzuje się zwartą zabudową domków jednorodzinnych oraz osiedli wielorodzinnych; na obszarze tym dobrze rozwinięty jest sektor usług, warunkując znaczenie omawianego obszaru zarówno dla lokalnej społeczności, jak i mieszkańców pobliskich sołectw, co z kolei stanowi o potencjale tego terenu. Pośród podmiotów tworzących sektor usług wymienić można m.in. firmę garmazeryjną, restaurację, sklepy, bazę noclegową, przedszkole niepubliczne i żłobek niepubliczny, ośrodki rekreacji takie jak Klub Jeździecki Białostok, ośrodek opiekuńczy: Regionalna Palcówka Opiekuńczo-Terapeutyczna dla dzieci niepełnosprawnych w wieku do 18 lat, Podlaskie Centrum Hipoterapii – Fundacja zajmująca się rehabilitacją niepełnosprawnych dzieci w formie hipoterapii, ośrodek zajmujący się edukacją: Centrum Nauki Ignatki, bądź podmioty w postaci jednoosobowych działalności gospodarczych, w większości jedynie z siedzibą w Ignatkach-Osiedlu. Jednakże z uwagi na znaczną liczbę ludności, wskaźnik dotyczący podmiotów gospodarki narodowej przypadających na 100 mieszkańców, negatywie odbiega od średniej arytmetycznej dla obszaru zdegradowanego. Analiza wskaźnikowa wykazała pozytywną sytuację sołectwa, w kontekście liczby funkcjonujących organizacji pozarządowych w Ignatkach-Osiedlu. Z tytułu dużego zaangażowania w proces rewitalizacji, stają się one potencjalnymi beneficjentami programów unijnych, finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego, dzięki którym zrewitalizowana przestrzeń będzie wypełniona treścią programową.

Negatywna sytuacja tego obszaru warunkowana jest przede wszystkim przez wysoki poziom bezrobocia-analiza wskaźnikowa wykazała, że Ignatki-Osiedle charakteryzują się drugą najwyższą wartością w tym aspekcie na tle wszystkich jednostek analitycznych Gminy Juchnowiec Kościelny. Na każde sto mieszkańców na terenie tym wskaźnik osób bezrobotnych kształtuje się na poziomie 0,43, przekraczając średnią dla obszaru zdegradowanego równą 0,32. Warto uwagę zwrócić na strukturę wykształcenia- aż 39% osób bezrobotnych zdobyło wykształcenie wyższe, podczas gdy mieszkańcy z wykształceniem podstawowym stanowią zdecydowaną mniejszość spośród bezrobotnych na tym terenie. Ponadto, analiza wskaźnikowa wykazała znaczący udział osób długotrwale bezrobotnych.

Na terenie sołectwa liczba podopiecznych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej niższa jest od średniej wartości dla Gminy Juchnowiec Kościelny, jednakże problem zidentyfikowano w kontekście liczby osób objętych wsparciem pomocy społecznej z powodu ubóstwa. Ubóstwo, najczęstsza przyczyna objęcia osób wsparciem pomocy społecznej na terenie gminy Juchnowiec Kościelny, zidentyfikowane zostało jako problem również na terenie Ignatek-Osiedla - 11 ubogich osób skorzystało z tej formy wsparcia, stanowiąc 42% wszystkich udzielonych na tym terenie świadczeń.

Stan omawianego sołectwa oceniony został również przez mieszkańców Gminy Juchnowiec Kościelny, biorących udział w badaniu ankietowym przeprowadzonym w celu poznania ich potrzeb oraz oczekiwań względem Programu Rewitalizacji. Zdecydowana większość respondentów (35,71%) oceniła stan tego obszaru jako przeciętny. Za „zły” uznało go 21,43%, za „dobry” - 19,64%, za „bardzo dobry” zaś 17,86%. Pośród zaproponowanych w ankiecie kierunków działań, zdaniem największego odsetka ankietowanych na obszarze tym najbardziej potrzebne są działania z zakresu modernizacji lub budowy nowej infrastruktury (np. infrastruktury drogowej, tj. chodniki, ulice, parkingi; elementy infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, urządzenia małej architektury, boiska sportowe, świetlica wiejska).

Diagnoza społeczno-gospodarcza pozwoliła na zidentyfikowanie **potencjałów** Ignatek-Osiedla w kontekście działań rewitalizacyjnych. Niewątpliwym potencjałem obszaru jest jego lokalizacja. Sołectwo, znajdując się w pobliżu miasta wojewódzkiego, połączone jest z Białymstokiem drogą wojewódzką. Obserwując stały trend migracji ludności z miast do terenów wiejskich, ościennie gminy są ośrodkami satelickimi („sypialniami” miast), toteż obserwuje się stały napływ ludności do Ignatek-Osiedla, zapewniając możliwości rozwoju terenu, z uwagi na dużą liczbę mieszkańców. Wpływ mają na to również atrakcyjne warunki tej jednostki- na jej terenie występuje zabudowa jednorodzinna i wielorodzinna, rozwinięty jest także sektor usług. Istotny jest też aspekt atrakcyjności środowiska naturalnego- północną i wschodnią granicą Ignatek-Osiedla jest las. Wykazano, iż Ignatki-Osiedle charakteryzują się potencjałem w postaci wielu istniejących oraz zaangażowanych stowarzyszeń i organizacji pozarządowych. Kierunki rewitalizacji są zgodne z wytycznymi ze strony Skarbu Państwa – Agencji Nieruchomości Rolnych, od której Gmina Juchnowiec Kościelny otrzymała zdewastowane tereny objęte obszarem rewitalizacji, w celu przywrócenia im prawidłowej funkcji, nadania nowego znaczenia społecznego i właściwego zagospodarowania terenu. Działania rewitalizacyjne są zgodne z zapisami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Tereny objęte rewitalizacją są w bliskim sąsiedztwie domów i budynków wielorodzinnych, co spowoduje częste i aktywne wykorzystywanie ich przez mieszkańców. Ponadto, Ignatki-Osiedle charakteryzują się znaczącym potencjałem, który zapewnia wygodne i spokojne miejsca zamieszkania, dobrą komunikację z pobliskimi miejscowościami, przy czym brakuje jednakże miejsc atrakcyjnych pod względem wypoczynkowo – rekreacyjnym.

W drodze konsultacji z mieszkańcami **zidentyfikowano negatywne aspekty**, stanowiące zagrożenia dla rozwoju gminy Juchnowiec Kościelny. Zdaniem respondentów, problemem jest

m.in. mała waga przykładana do miejscowej kultury i historii Ignatek-Osiedla, jak też zdegradowanych obiektów zabytkowych: stajni dworskiej, parku dworskiego (starodrzew), dworku. Należy zauważyć, iż park dworski i obora folwarczna w Ignatkach-Osiedlu chronione są Miejscowym Planem Zagospodarowania Przestrzennego części wsi Ignatki-Osiedle obszar planistyczny Ignatki-Osiedle Centrum Sportu, Turystyki i Rekreacji (Uchwała nr XVI/149/2012 Rady Gminy Juchnowiec Kościelny z dnia 05.06.2012 r.). Innym zidentyfikowanym zagrożeniem jest duże zaludnienie mieszkańców osiedla na względnie niewielkiej powierzchni 102 ha (w stosunku do pozostałych miejscowości w gminie). Powodem takiego zaludnienia jest budownictwo wielorodzinne, w tym przekroczenie wskaźnika zabudowy oraz brak miejsc parkingowych. Brak odpowiedniej infrastruktury uniemożliwia zrównoważony rozwój gospodarczy oraz społeczny. Ignatki-Osiedle posiadają 16 ulic w tym jedynie 4 z nich posiada liczbę mieszkańców powyżej 15. Są to główne ulice miejscowości, które tworzą skupiska ludności na małej przestrzeni, upodabniając osiedle do architektury miejskiej i warunków życia mieszkańców miasta na niewielkich przestrzeniach. Pozostałe ulice są zamieszkałe w stopniu znacznie mniejszym, z uwagi na brak odpowiedniego zagospodarowania terenu, brak infrastruktury, mediów i znaczną degradację środowiskową. Ignatki-Osiedle nie posiada bazy kulturalnej, rekreacyjnej, wypoczynkowej która mogłaby przyciągnąć mieszkańców i zmienić charakter miejscowości, a tym samym zwiększyć zaludnienie i zamieszkanie na pozostałych ulicach osiedla.

Z tytułu dużego i liczego napływu mieszkańców teren Ignatek-Osiedla stał się niewydolny pod względem funkcjonalności i infrastruktury technicznej, jak też funkcjonalności społecznej. Mieszkańcy nie czują więzi społecznej, kulturowej czy też dobro -sąsiedzkiej. Mamy do czynienia ze zjawiskiem konfliktów na tle rdzennej ludności i napływowej, jak też odmłodzeniem środowiska lokalnego – obniżeniem wieku demograficznego.

Zdaniem mieszkańców, zagrożenie dla obszaru rewitalizacji stanowią także następujące zjawiska:

- Osiedle charakteryzuje się dużym skupiskiem ludności na 4 ulicach- pozostały teren z powodu degradacji i zbyt małej atrakcyjności nie jest wykorzystywany i nie jest zasiedlany.
- Brak miejsc parkingowych w obszarze budownictwa wielorodzinnego, (które jest zarazem obszarem największego zaludnienia mieszkańców) spowodował zablokowanie głównych ulic miejscowości poprzez zaparkowane na jezdni i chodnikach samochody mieszkańców. Paraliżuje to w znacznym stopniu ruch drogowy na terenie miejscowości, uniemożliwia pieszym właściwe korzystanie z chodników, zmniejsza widoczność na drodze i zagraża bezpieczeństwu mieszkańców w szczególności bezpieczeństwu dzieci.
- Duży wskaźnik udziału budownictwa wielorodzinnego wysokiego w stosunku do liczby mieszkańców.

- Niski wskaźnik terenów wolnej powierzchni w obszarze zamieszkania tj. terenach wspólnot mieszkaniowych przypadający na jednego mieszkańca.
- Duży udział budownictwa wielorodzinnego wysokiego zmienił charakter miejscowości z wiejskiego w typowo miejski pod względem braku dostępnej do użyteczności publicznej infrastruktury oraz terenów zielonych.
- Przekroczony wskaźnik zabudowy.
- Niemalże zerowy wskaźnik powierzchni obiektów gminnych służących zaspokajaniu potrzeb rekreacyjnych i kulturowych mieszkańców miejscowości.
- Zdegradowane tereny zielone nie nadające się do miejscowego wykorzystania
- Zdewastowane obiekty zabytkowe.
- Zaniedbany nieregulowany ciek wodny rzeki Horodnianki zalewający tereny zielone i degradujący je w znacznym stopniu, zmniejszając w tym jakość gleby i ziemi.
- Dzikie zadrzewienie i zakrzewienie terenów zielonych powodujące dewastację obszaru.
- Obszar objęty rewitalizacją zlokalizowany jest pomiędzy największą aktualną zabudową i nowym powstającym osiedlem domów jednorodzinnych.
- Obszary rewitalizacji są w swoim bliskim bezpośrednim sąsiedztwie.

Wskazano na największe **źródła** problemu wykluczenia społecznego obszaru rewitalizacji. Były to:

- Zapomnienie historii i niszczenie miejscowych zabytków które znajdują się na terenie rewitalizacji
- Niski poziom kapitału społecznego, brak edukacji historycznej, zdrowotnej, bądź też uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym z uwagi na brak obiektów służących integracji i spotkaniom mieszkańców, brak zainteresowania lokalną historią i jej kultywowaniem.
- Brak wsparcia dla osób niepełnosprawnych funkcjonujących w środowisku – tym samym asymilacja niepełnosprawnych w społeczności lokalnej
- Brak wsparcia Fundacji zajmującej się bezpłatną rehabilitacją hipoterapią prowadzoną na rzecz niepełnosprawnych dzieci
- Zaniedbanie dziedzictwa kulturowego – przekazywanie tym samym negatywnych wzorców młodemu społeczeństwu
- Brak zaangażowania w miejscowe dziedzictwo kulturowe – jeździectwo konne.
- Brak wsparcia młodych matek i dzieci – w postaci stworzenia bezpiecznej i odpowiedniej infrastruktury oraz terenów zielonych do odpoczynku i zabawy
- Ponadto, na terenie Ignatek-Osiedla nie znajduje się żaden obiekt gminny który aktualnie zapewniałby mieszkańcom bazę kulturalną bądź też sportowo-rekreacyjną.
- Zdaniem mieszkańców, na osiedlu powinny powstać:
- Świetlica wiejska która będzie jednocześnie Izbą Pamięci Historycznej – w budynku stajni/obory w wyniku modernizacji,

- Baza lokalowa z salą SI sala integracji sensorycznej (sala do rehabilitacji osób niepełnosprawnych objętych m.in. hipoterapią) - wraz z pomieszczeniami socjalnymi i biurowymi na potrzeby hipoterapii i rehabilitacji osób niepełnosprawnych – w budynku stajni/obory po modernizacji.
- Baza lokalowa pomieszczenia socjalne i biurowe – boksy dla koni – na potrzeby klubu jeździeckiego w budynku stajni/obory po modernizacji
- Zagospodarowanie i urządzenie terenu działki w postaci odpowiedniej infrastruktury.
 - Tym samym zabytkowy budynek stajni po dokonaniu modernizacji i zmianie przeznaczenia użytkowania będzie spełniał m.in. funkcję społeczną, kulturalną, prozdrowotną i rehabilitacyjną, jak też będzie służył propagowaniu dyscypliny sportu jaką jest jeździectwo konne.
- Zagospodarowanie i urządzenie zabytkowego parku który znajduje się na terenie przedmiotowej działki. Zrealizowanie na terenie zabytkowego parku elementów małej architektury tj., ławki urządzenia do rekreacji, mini placu zabaw dla dzieci oraz urządzenia sportowe.
- Budowa ogólnodostępnego parkingu dla mieszkańców.
- Budowa/modernizacja ośrodka sportowo – rekreacyjnego z obiektami, budowlami i urządzeniami towarzyszącymi oraz elementami prozdrowotnymi tj. hipoterapia i rehabilitacja.
- Kompleks boisk sportowych z budynkami w zakresie infrastruktury sportowej, drogowej w tym media.
- Tereny rekreacyjne do wypoczynku rodzin z dziećmi oraz osób starszych. Budowa ścieżki rekreacyjnej z elementami ścieżki edukacyjnej (z elementami historii lokalnej) wzdłuż linii brzegowej rzeki Horodnianki (teren jest częściowo zadrzewiony co podnosi jego walory przyrodnicze). Przestrzeń wokół brzegów należy wzbogacić kładkami i pomostami nad wodą z miejscami widokowymi oraz elementami małej architektury m.in. ławki, zadaszone stoły z siedziskami.
- Szlaki piesze i rowerowe do aktywnego wypoczynku dzieci i dorosłych.

Obecnie większość terenów miejscowości Ignatki-Osiedle nie jest zabudowana pomimo tego, iż zgodnie z planem zagospodarowania przestrzennego dokonano podziału terenu na działki zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i wielorodzinnej z towarzyszącymi usługami. Tereny są zbyt zaniedbane i nie oferują mieszkańcom żadnej perspektywy społecznej.

Ignatki-Osiedle mają bardzo duży potencjał, który zapewnia wygodne i spokojne miejsca zamieszkania, dobrą komunikację z pobliskimi miejscowościami, ale brakuje miejsc atrakcyjnych pod względem wypoczynkowo – rekreacyjnym. W miejscowości brak jest terenów spacerowych, miejsc do codziennego wypoczynku, placów zabaw itp. Mieszkańcy Ignatek-Osiedle, to przede wszystkim rodziny z dziećmi i młode małżeństwa, ale także osoby niepełnosprawne, osoby starsze oraz posiadacze zwierząt domowych, którzy w szczególności potrzebują miejsc aktywnego wypoczynku.

Tereny znajdujące się na obrzeżach wsi – rozległe łąki i nieużytki, stawy, tereny leśne, dolina rzeki, są niezagospodarowane lub zagospodarowane w niewielkiej części, ulegają sukcesji wtórnej i nie służą mieszkańcom, a mieszkańcy w poszukiwaniu terenów wypoczynku weekendowego korzystają z ofert i usług innych gmin.

5.3.2. Kleosin – centralna część sołectwa

Sołectwo Kleosin zlokalizowane jest w północno-zachodniej części Gminy Juchnowiec Kościelny. Obszar ten graniczy z sołectwami Horodniany i Ignatki- Osiedle, a także z miastem wojewódzkim Białymstok. Kleosin charakteryzuje się dobrą dostępnością komunikacyjną - jest on połączony z Białymstokiem trzema liniami autobusowymi komunikacji miejskiej, położony jest przy linii kolejowej Białystok-Czeremcha, jak również przez teren ten przebiega droga wojewódzka nr 678 zapewniając połączenie z Białymstokiem, Wysokiem Mazowieckiem oraz z łąpami. Teren ten charakteryzuje się zdecydowanie największą liczbą ludności - Kleosin liczy 4 658 mieszkańców, stanowiąc 30,50% ogólnej populacji gminy. Większość powierzchni obszaru zamieszkałego stanowi zwarta zabudowa jednorodzinna, osiedla wielorodzinne zlokalizowane są zaś w północnej i wschodniej części sołectwa. W sołectwie tym funkcjonuje największa liczba podmiotów gospodarki narodowej oraz siedzibę swą ma największa liczba organizacji pozarządowych na tle wszystkich 46 sołectw Gminy Juchnowiec Kościelny. Poza rozwiniętym sektorem usługowym i handlowym, niezwykle istotna z punktu widzenia mieszkańców gminy jest infrastruktura społeczna w Kleosinie - w sołectwie tym znajduje się Zespół Szkół im. Jana Pawła II w Kleosinie oraz Wydział Zarządzania Politechniki Białostockiej. Sołectwo Kleosin charakteryzuje się szczególną koncentracją zjawisk negatywnych, jednakże ze względu na znaczną liczbę mieszkańców nie mogło stanowić w całości obszaru rewitalizacji. Mając na uwadze lokalny potencjał i znaczenie dla rozwoju gminy wyodrębniono podobzdar rewitalizacji, stanowiący centralną część sołectwa. Działania podjęte na tym podobzdarze będą miały pozytywny wpływ na mieszkańców całego sołectwa.

Do działań rewitalizacyjnych wyodrębniony został obszar w centralnej części sołectwa, a tworzą go ulice:

- Broniewskiego,
- Kraszewskiego,
- Kruczkowskiego,
- Tarasiuka,
- Tuwima,
- Wańkowicza,
- Zdrojowa.

Obszar rewitalizacji w Kleosinie charakteryzuje się znaczną gęstością zaludnienia oraz zróżnicowaną zabudową. Wschodnią jego część stanowią osiedla domków jednorodzinnych, północna część wykazuje charakter przemysłowy, we wschodniej zaś zlokalizowane są istotne obiekty infrastruktury społecznej, takie jak: Świetlica Środowiskowa z Elementami Socjoterapii, Oddziały Przedszkolne Przedszkola w Kleosinie, Urząd Pocztowy, Bank Spółdzielczy, kompleks

sportowy Orlik oraz Instytut Innowacji i Technologii Politechniki Białostockiej. Bezrobocie jest najistotniejszym problemem z punktu widzenia rozwoju tego terenu. Analiza wskaźnikowa wykazała sytuację kryzysową w tym zakresie, wskazując na wartości wielokrotnie przekraczające wskaźniki dla wszystkich pozostałych 45 sołectw Gminy Juchnowiec Kościelny. Pośród mieszkańców sołectwa 200 osób jest bezrobotnych. W Kleosinie zauważyć można pewną dysproporcję płci osób bezrobotnych- zgodnie z pozyskanymi danymi, mężczyźni stanowią 57% bezrobotnych osób, kobiety natomiast 43%.

Sytuacja kryzysowa związana z problemami społecznymi przejawia się również w liczbie osób korzystających z pomocy społecznej- liczba przydzielonych świadczeń na tym terenie wielokrotnie przekracza średnią wartość dla obszaru zdegradowanego. Najczęstszą przyczyną objęcia potrzebujących mieszkańców podobszaru rewitalizacji tą formą wsparcia było ubóstwo. Na terenie podobszaru rewitalizacji sołectwa Kleosin, wykazano niedostateczną liczbę podmiotów gospodarki narodowej oraz organizacji pozarządowych przypadających na 100 mieszkańców.

Stan sołectwa Kleosin ocenili mieszkańcy gminy, biorący udział w badaniu ankietowym dotyczącym obszaru rewitalizacji. Największy odsetek ankietowanych (39,33%) zdecydował się na ocenę „dobry”. Jako „bardzo zły” stan Kleosina oceniło 3,37% ankietowanych, jako „zły” zaś 4,49%. 16,85% respondentów uznało stan sołectwa za „przecięty”, natomiast na odpowiedź „bardzo dobry” przypadło 30,34% odpowiedzi. 25% ankietowanych uważało, że w Kleosinie potrzebne są działania z zakresu wsparcia rozwoju społecznego (np. ograniczenie ubóstwa, wsparcie ubogich rodzin, walka z patologiami społecznymi). Aż 56% respondentów uważało, że Kleosin powinien być obszarem, na którym prowadzono by działania z zakresu wsparcia rozwoju gospodarczego (np. wzrostu produkcji, zmniejszenie bezrobocia, zwiększenie liczby przedsiębiorstw), natomiast zdaniem 54,69% Kleosin powinien być naturalnym kierunkiem interwencji w kontekście działań z zakresu modernizacji lub budowy nowej infrastruktury społeczno-kulturalnej, jak też infrastruktury drogowej, tj. chodniki, ulice, parkingi, oraz dostosowanie budynków do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Podobnie jak w przypadku sołectwa Ignatki-Osiedle, **potencjał** tego obszaru wynika z jego lokalizacji oraz dobrej dostępności komunikacyjnej wynikającej z pobliża linii kolejowej, połączeń autobusowych w ramach białostockiej komunikacji miejskiej oraz drogi wojewódzkiej nr 678 przebiegającej przez sołectwo. Kleosin nie jest oddzielony od miasta wojewódzkiego wyraźnymi granicami bądź niezamieszkałym terenem. Mając na uwadze również rozwinięty sektor usługowy i handlowy, Kleosin z powodzeniem może pełnić funkcję atrakcyjnej miejscowości satelickiej, zapewniając napływ ludności z miasta. Nie bez znaczenia jest dostępność istotnej infrastruktury społecznej na tym terenie, w tym infrastruktury odpowiadającej na potrzeby mieszkańców w zakresie szkolnictwa. W drodze konsultacji z mieszkańcami zidentyfikowano również potencjał gospodarczy wynikający z zainteresowania lokalnych przedsiębiorców, w tym świadczeniem bezpłatnych usług rehabilitacyjnych, oraz

możliwości zaangażowania organizacji pozarządowych, jako beneficjentów i stron wspomagających realizację Programu. Ponadto. Mieszkańcy zwrócili uwagę na:

- Współpracę z placówkami edukacyjnymi, GOPS, sołectwem,
- Istniejącą bazę lokalową wyposażoną w sprzęt,
- Wykwalifikowany personel mogący świadczyć profesjonalne usługi rehabilitacyjne „od zaraz”.

Zgodnie z opinią mieszkańców Gminy Juchnowiec Kościelny, **zagrożenia** na podobszarze rewitalizacji sołectwa związane są z dużym zaludnieniem terenu, jak również z niedostatecznym stanem infrastruktury społecznej i prozdrowotnej. Innymi wymienionymi negatywnymi sytuacjami były:

- Niedostateczna profilaktyka zdrowotna,
- Brak poradni rehabilitacyjnej, z której pacjenci mogliby skorzystać i poprawić stan zdrowia,
- Rodziny dysfunkcyjne, w tym z problemem niepełnosprawności,
- Wykluczenie społeczne osób niepełnosprawnych.

Jednym z głównych celów Programu Rewitalizacji jest zapobieganie zjawisku wykluczenia społecznego. Jak wskazano w drodze konsultacji z mieszkańcami, jako zagrożenie występujące na tym terenie zidentyfikowane zostało wykluczenie ze środowiska lokalnego osób niepełnosprawnych. Wymienionymi powodami tego zjawiska był brak oferty zdrowotnej skierowanej do mieszkańców, jak również brak pomocy skierowanej do osób wykluczonych, w tym środowisk ludzi niepełnosprawnych. Ponadto, wskazano na brak infrastruktury drogowej i publicznej dla osób niepełnosprawnych, oraz brak dostępu do bezpłatnej rehabilitacji dla osób niepełnosprawnych.

W związku z powyższym, za najpilniejsze potrzeby w zakresie rewitalizacji podobszaru w obrębie sołectwa Kleosin należy uznać:

5.3.3. Hołówki Duże

Hołówki Duże znajdują się w południowo-zachodniej części Gminy Juchnowiec Kościelny. Powierzchnia tego terenu równa jest 416 ha, stanowiąc 2,42% powierzchni Gminy. Zamieszkują go 152 osoby, tj. 1% całkowitej populacji gminy. Sołectwo graniczy z sołectwami Hołówki Małe, oraz Simuny, a o jego dobrej dostępności komunikacyjnej świadczą: stacja kolejowa Polskich Kolei Państwowych oraz komunikacja autobusowa. Obszar zamieszkały charakteryzuje się zwartą zabudową domów składającą się z domów jednorodzinnych oraz budynków gospodarczych ulokowanych głównie wzdłuż drogi gminnej, zaś obszar niezamieszkały to przede wszystkim pola uprawne oraz lasy. Atrakcyjność środowiska naturalnego uwarunkowała powstanie ośrodka turystycznego z bazą noclegową. Domek Twórczości Edwarda Redlińskiego, ranczo we Frampolu. Obecni właściciele ojcowizny Redlińskiego - Renata i Jacek Kowalikowie - zgromadzili pamiątki związane z pisarzem. Głównie zdjęcia, maszynopisy utworów (m.in. Awansu), czasopisma z jego publikacjami, archiwalne egzemplarze "Kontrastów", do których pisywał, i książki. Wystawili je w gablotach w domu, w którym wychował się Redliński. Zagospodarowali także plac wokół budynku. Jest to niewątpliwie duża atrakcja turystyczna jak też kulturalna sołectwa Hołówki Duże. Na terenie tym funkcjonują organizacje pozarządowe, choć problem zidentyfikowano w kontekście liczby działających podmiotów gospodarki narodowej. Jak wynika z przeprowadzonej analizy wskaźnikowej, na 100 mieszkańców tego obszaru przypada 0,65 podmiotów gospodarczych, przy średniej dla obszaru zdegradowanego równej 0,73.

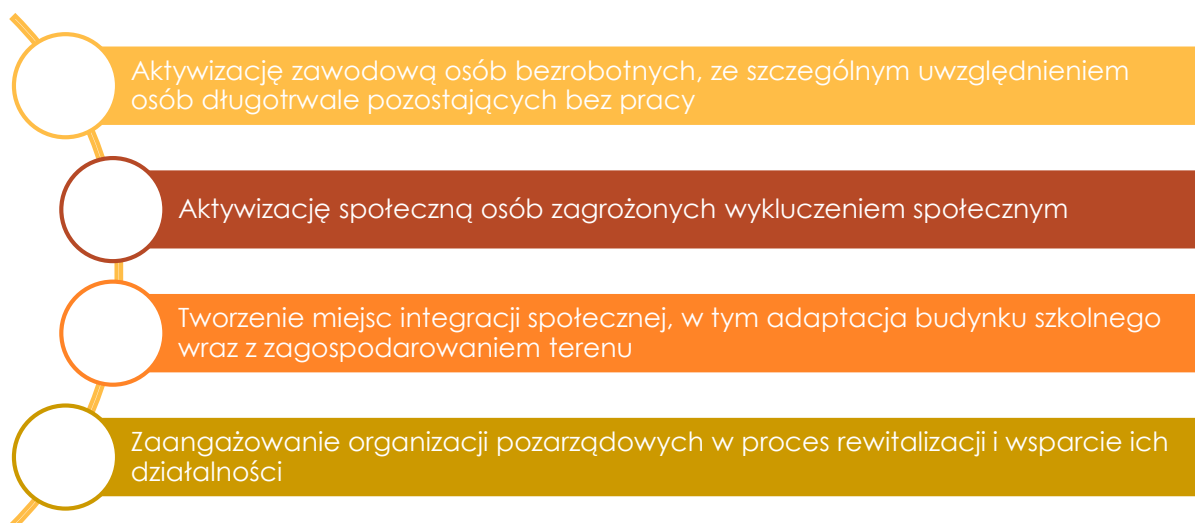
Analiza wskaźnikowa zakwalifikowała sołectwo jako teren charakteryzujący się wysokim odsetkiem osób długotrwale bezrobotnych - na 13 osób bezrobotnych 9 z nich jest długotrwale bezrobotnych. Ponadto, większość z osób bezrobotnych nie dysponuje kompetencjami, które mogłyby ułatwić pozyskanie pracy w przyszłości. Zgodnie z pozyskanymi danymi, mężczyźni stanowią 69% bezrobotnych osób, kobiety natomiast 31%. Żadna z osób bezrobotnych nie zdobyła wykształcenia wyższego, 7% posiada wykształcenie średnie, najwięcej, 54%, wykształcenie zawodowe, zaś wykształcenie podstawowe - 38%. Częstą przyczyną objęcia potrzebujących mieszkańców opieką społeczną było ubóstwo. Na terenie Hołówek Dużych wskaźnik dotyczący udziału udzielonych świadczeń z powodu ubóstwa w ogóle udzielonych świadczeń w sołectwie (29,91%) przekroczył średnią wartość dla obszaru zdegradowanego, równą 29,36%.

Uczestnicy badania ankietowego poproszeni zostali o ocenę stanu sołectwa Hołówki Duże. Żaden z respondentów nie uznał go za „bardzo zły”, odpowiedź „zły” wskazało zaś 4,08% ankietowanych. Wysoki odsetek odpowiedzi, 34,69%, przypadł na odpowiedź „przeciętny”. Zdaniem 18,37% ankietowanych stan sołectwa jest „dobry”, „bardzo dobry” zaś według 34,69%.

Po 1,56% ankietowanych uważało, że Hołówki Duże powinny być obszarem interwencji dla działań zarówno z zakresu tworzenia miejsc integracji społecznej, wsparcia rozwoju

społecznego (np. ograniczenie ubóstwa, wsparcie ubogich rodzin, walka z patologiami społecznymi), jak i z zakresu modernizacji lub budowy nowej infrastruktury rekreacyjno-sportowej, adaptacja i remont budynku szkolnego wraz z zagospodarowaniem terenu oraz dostosowanie obiektów do potrzeb osób niepełnosprawnych. 1,60% odpowiedzi przypadł na działania z zakresu wsparcia rozwoju gospodarczego (np. wzrostu produkcji, zmniejszenie bezrobocia, zwiększenie liczby przedsiębiorstw).

W związku z powyższym za najpilniejsze potrzeby w zakresie rewitalizacji Hołówek Dużych uznać należy:

5.3.4. Brończany

Sołectwo Brończany usytuowane jest w północno-zachodniej części Gminy Juchnowiec Kościelny, licząc 268 mieszkańców, co stanowi 1,75% populacji Gminy. Powierzchnia tego terenu równa jest 209 ha- 1,22% na tle Gminy. Brończany graniczą z sołectwami Koplany, Kolonia Koplany, Zalesiany, Pomigacze, Lewickie-Stacja oraz Lewickie. Sołectwo charakteryzuje się zwartą zabudową domów jednorodzinnych oraz budynków gospodarczych. Na jego terenie znajdują się dwa przystanki autobusowe, a siedzibę swą ma jeden podmiot gospodarki narodowej. Analiza wskaźnikowa wykazała negatywną sytuację w kontekście liczby funkcjonujących podmiotów gospodarczych. Na terenie sołectwa aktywnie działa organizacja pozarządowa - Stowarzyszenie Przyjaciół Brończan "BROŃCZANY RAZEM", które swoją główną siedzibę posiada w Juchnowcu Kościelnym. Należy zauważyć, iż sołectwo Brończany nie posiada infrastruktury w zakresie odprowadzania ścieków bytowych.

Analiza wskaźnikowa wskazała na natężenie problemów związanych z udziałem osób długotrwale bezrobotnych oraz niedysponujących kwalifikacjami niezbędnymi w celu podjęcia zatrudnienia, przekraczającym średnie wartości dla gminy, tym samym wskazującym na najwyższą wartość na tle pozostałych jednostek analitycznych. Pośród 259 mieszkańców sołectwa, 13 osób jest bezrobotnych, co stanowi 5% populacji obszaru. Warto zwrócić uwagę na fakt, że dla dziesięciu z trzynastu bezrobotnych osób jest to stan długotrwały, co wpływa na wysoki wskaźnik degradacji w tym zakresie. Kompetencji, które ułatwiłyby podjęcie zatrudnienia nie posiada 6 osób, to jest niemal połowa osób niepracujących z terenu sołectwa. Tak, jak w przypadku obszaru Hołówki Duże, pośród osób bezrobotnych przeważają mężczyźni - zgodnie z pozyskanymi danymi, mężczyźni stanowią 54% bezrobotnych osób, kobiety natomiast 46%.

Istotnym problemem z punktu widzenia rozwoju tego terenu jest niska samodzielność ekonomiczna mieszkańców, przejawiająca się w liczbie podopiecznych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, korzystających z tej formy wsparcia z powodu ubóstwa. Ubóstwo było powodem przyznania 33,33% spośród wszystkich świadczeń opieki społecznej w omawianym sołectwie.

Stan sołectwa Brończany ocenili mieszkańcy gminy biorący udział w badaniu ankietowym dotyczącym obszaru rewitalizacji. Zdaniem największego odsetka uczestników badania, stan ten jest „przeciętny” (28,26%). Druga, najczęściej udzielana odpowiedź (21,47%) wskazuje na stan „dobry”, „bardzo dobry” jest on zaś zdaniem jedynie 10,87%. Żaden z respondentów nie ocenił stanu sołectwa jako „bardzo zły”, choć „zły” jest on zdaniem 8,70%.

0,80% ankietowanych uznał Brończany za teren, na którym prowadzone powinny być działania z zakresu wsparcia rozwoju gospodarczego (np. wzrostu produkcji, zmniejszenie bezrobocia, zwiększenie liczby przedsiębiorstw), 0,78% zaś uważało sołectwo za obszar interwencji w kierunku działań z zakresu modernizacji terenów użyteczności publicznej, modernizacji lub budowy nowej infrastruktury (np. infrastruktury drogowej, tj. chodniki, ulice, parkingi; infrastruktury wodno-ściekowej; dostosowanie budynków do potrzeb osób niepełnosprawnych).

W związku z powyższym za najpilniejsze potrzeby w zakresie rewitalizacji Brończan uznać należy:

6. WIZJA WYPROWADZENIA OBSZARU REWITALIZACJI ZE STANU KRYZYSOWEGO (PLANOWANY EFEKT REWITALIZACJI)

W oparciu o zdiagnozowane problemy wg wskazanej metody delimitacji wyznaczony został obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji. Obszar ten stanowią sołectwa: **Brończany, Hołówki Duże, Ignatki-Osiedle oraz centralna część sołectwa Kleosin**. Wizja opisuje pożądany stan, jaki zamierza się osiągnąć poprzez wypracowane działania, na przestrzeni okresu czasowego objętego Lokalnym Programem Rewitalizacji. Określa cel oraz kierunek rozwoju obszaru rewitalizacji. Na podstawie analizy oraz diagnozy społeczno-gospodarczej sformułowano poniższą wizję.

przyjaznym do życia i pracy,

Po przeprowa-
dzeniu
procesu
rewitalizacji
obszar
sołectwa
**Brończany,
Hołówki Duże,
Ignatki-
Osiedle oraz
centralna
część
Kleosina,**
miejszem:

na którym systematycznie przeciwdziała się zjawisku
wykluczenia społecznego,

sprzyjającym rozwojowi przedsiębiorczości
i utrzymującym stabilny rozwój lokalnego rynku pracy,

gdzie, zdiagnozowane sytuacje kryzysowe, dzięki
umiejętnie realizowanym programom i działaniom
społecznymi nie przeszły na obszary sąsiednie,

na którego obszarach opanowano sytuacje kryzysowe
w każdej ze zdiagnozowanych sfer problemowych.

7. CELE REWITALIZACJI

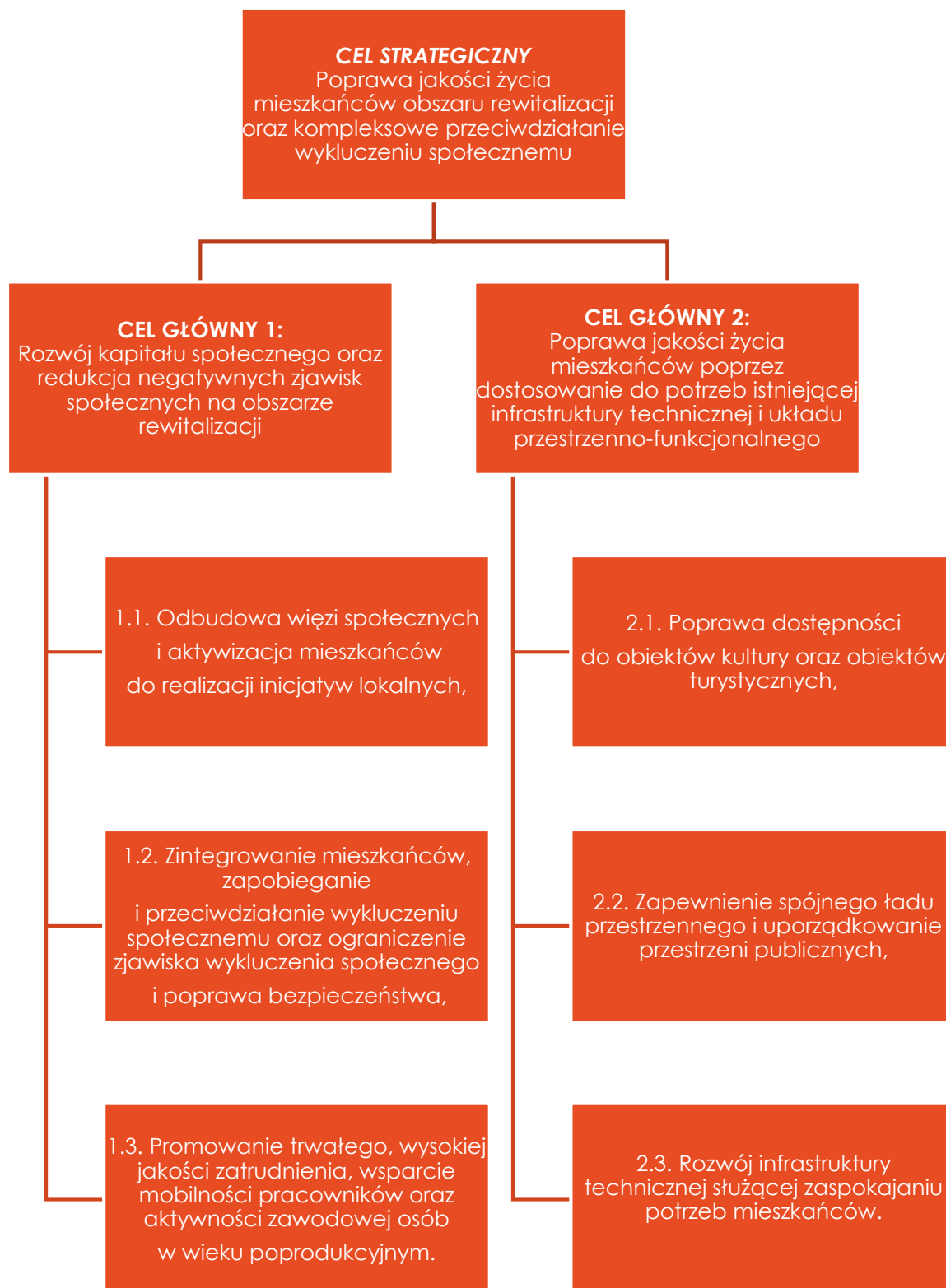
Lokalny Program Rewitalizacji zbudowany został w oparciu o hierarchiczną strukturę celów, w tym celu strategicznego, celów głównych oraz podlegających im kierunków działań rewitalizacyjnych. Mimo, że poszczególne podobszary rewitalizacji nie posiadają ze sobą wspólnych granic, ze względu na występujące podobne problemy oraz lokalne potencjały, zaproponowano dla nich wspólne cele i kierunki działań. Cel strategiczny oraz cele główne nawiązują bezpośrednio do wizji obszaru rewitalizacji, stanowiąc jej rozwinięcie. Hierarchiczna struktura celów porządkuje sposób działań związanych z rewitalizacją, wskazując poszczególne kierunki działań. W ramach procesu rewitalizacji zaplanowano działania w najważniejszych kierunkach interwencji, które określono na podstawie przeprowadzonej diagnozy społeczno-gospodarczej. Identyfikacja zjawisk kryzysowych umożliwi zrealizowanie głównego celu strategicznego Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Juchnowiec Kościelny, zakładającego poprawę jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz kompleksowe przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Wcielenie w życie wyżej przedstawionej wizji regionu umożliwi osiągnięcie celów strategicznych oraz powiązanych z nimi celów operacyjnych, w najistotniejszych segmentach funkcjonowania gminy. Istotne jest, aby obrane cele były skonkretyzowane, mierzalne, osiągalne, realistyczne oraz określone w czasie. Do celów głównych, ściśle powiązanych z celem strategicznym należą:

1. Rozwój kapitału społecznego oraz redukcja negatywnych zjawisk społecznych na obszarze rewitalizacji,
2. Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez przystosowanie istniejącej infrastruktury technicznej i układu przestrzenno-funkcjonalnego.

Cele główne realizuje katalog kierunków działań zdefiniowanych jako:

- 1.1. Odbudowa więzi społecznych i aktywizacja mieszkańców do realizacji inicjatyw lokalnych,
- 1.2. Zintegrowanie mieszkańców, zapobieganie i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego i poprawa bezpieczeństwa,
- 1.3. Promowanie trwałego, wysokiej jakości zatrudnienia, wsparcie mobilności pracowników oraz aktywności zawodowej osób w wieku poprodukcyjnym.
- 2.1. Poprawa dostępności do obiektów kultury oraz obiektów turystycznych,
- 2.2. Zapewnienie spójnego ładu przestrzennego i uporządkowanie przestrzeni publicznych,
- 2.3. Rozwój infrastruktury technicznej służącej zaspokajaniu potrzeb mieszkańców.

Tabela 18 Cele Lokalnego Programu Rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne

W poniższym opracowaniu, szczegółowo w odniesieniu do zdefiniowanych kierunków działań programu, opisano konkretne problemy społeczności lokalnej, które zostaną rozwiązane w wyniku działań rewitalizacyjnych.

**1.1. Odbudowa więzi społecznych i aktywizacja mieszkańców do realizacji inicjatyw lokalnych,
1.2. Zintegrowanie mieszkańców, zapobieganie i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu
oraz ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego i poprawa bezpieczeństwa,**

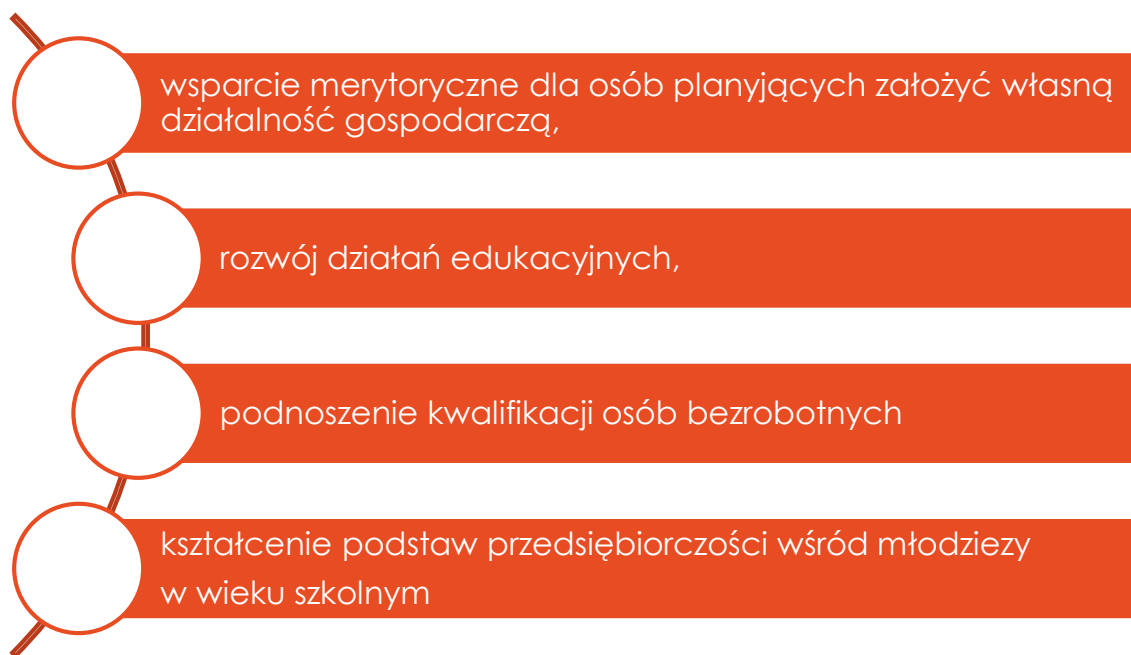
Jak wykazała diagnoza obszar rewitalizacji jest obszarem koncentracji negatywnych zjawisk społecznych towarzyszących bezrobociu i poziomowi ubóstwa, takich jak bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych, uzależnienia czy niski poziom kapitału społecznego. Biorąc pod uwagę dodatkowo problemy osób niepełnosprawnych, samotnych i chorych mamy pełny opis obszaru rewitalizacji w sferze społecznej. W związku z powyższym istnieje silna potrzeba aktywizacji społecznej grup dotkniętych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, poprzez podjęcie przedsięwzięć w zakresie aktywnej integracji społecznej, a także pomocy i wsparcia kierowanego do rodzin i osób niepełnosprawnych, które umożliwią zmianę dotychczasowego sposobu życia poszczególnym osobom i całym społecznościom. Rozwój środowisk zagrożonych powinien odbywać się również poprzez stwarzanie warunków do ich uczestnictwa, w różnorodnych formach aktywności społecznej. W celu ograniczenia i w konsekwencji eliminacji negatywnych zjawisk planuje się:

1.3. Promowanie trwałego, wysokiej jakości zatrudnienia, wsparcie mobilności pracowników oraz aktywności zawodowej osób w wieku poprodukcyjnym.

Gmina Juchnowiec Kościelny, jako priorytet dla rozwoju gminy definiuje wspieranie zrównoważonego rozwoju społeczno – gospodarczego, mającego na celu wzrost trwałego, wysokiej jakości zatrudnienia. Przyczyni się to bowiem do eliminacji części problemów w sferze społecznej. W tym kontekście istotne jest włączenie do rynku pracy większej liczby osób oraz utrzymanie ich przy aktywności zawodowej. Obszar rewitalizacji charakteryzuje się niską, w odniesieniu do gminy, liczbą podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców.

Metodą skutecznego podnoszenia poziomu aktywności zawodowej społeczeństwa, a także stymulowania rozwoju ekonomicznego i społecznego, jest rozwój przedsiębiorczości. Jedną z form prowadzenia biznesu jest przedsiębiorczość społeczna, która może stać się dobrym rozwiązaniem problemu aktywizacji osób zagrożonych wykluczeniem i wykluczonych z rynku pracy. W tym celu planuje się:

- 2.1. Poprawa dostępności do obiektów kultury oraz obiektów turystycznych,
- 2.2. Zapewnienie spójnego ładu przestrzennego i uporządkowanie przestrzeni publicznych,
- 2.3. Rozwój infrastruktury technicznej służącej zaspokajaniu potrzeb mieszkańców.

Estetyka przestrzeni publicznej oraz funkcjonalność jej zagospodarowania, są istotnymi kwestiami dla utrzymania zrównoważonego rozwoju poszczególnych stref gminy, tworzących jedną spójną jednostkę – gminę Juchnowiec Kościelny.

Degradacja wyznaczonych obszarów do rewitalizacji, odczuwalna jest przede wszystkim przez głównych użytkowników tych przestrzeni. Jednakże cała społeczność gminy boryka się z występowaniem dysproporcji, pomiędzy jakością życia mieszkańców różnych części gminy. Rozbieżności te wynikają głównie z braku dostępu niektórych mieszkańców do sieci kanalizacyjnej, z istnienia zaniedbanych budynków użyteczności publicznej oraz terenów zielonych w poszczególnych częściach gminy.

Z uwagi na powyższe, konieczne jest podjęcie w ramach programu rewitalizacji działań z zakresu rozwoju infrastruktury technicznej, poprawy estetyki budynków publicznych i przestrzeni publicznej, jak też modernizacji istniejącej zabudowy zabytkowej. Powyższe działania przyniosą pozytywny skutek nie tylko dla obszaru rewitalizacji, lecz także dla całej Gminy Juchnowiec Kościelny. W tym celu istotne jest:

8. LISTA PLANOWANYCH PROJEKTÓW I PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

8.1. LISTA PODSTAWOWYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Lista projektów podstawowych, planowanych do realizacji na obszarze rewitalizacji zawiera poniższe przedsięwzięcia:

1. Przebudowa i zmiana sposobu użytkowania zabytkowego budynku stajni/obory, w tym utworzenie świetlicy wiejskiej, bazy lokalowej dla Hipoterapii i rehabilitacji, modernizacja pomieszczeń związanych z uprawianiem sportów konnych, wraz z zagospodarowaniem terenu.
2. Zagospodarowanie zabytkowego parku w Ignatkach-Osiedlu.
3. Budowa ścieżki rekreacyjnej z elementami edukacji oraz historii w miejscowości Ignatki-Osiedle, z uwzględnieniem przebiegu ścieżki wzdłuż linii brzegowej rzeki Horodnianki.
4. Rozbudowa z budową kompleksu boisk sportowych - Centrum Sportu, Turystyki i Rekreacji wraz z budynkami i urządzeniami towarzyszącymi, elementami prozdrowotnymi w zakresie hipoterapii i rehabilitacji, oraz infrastrukturą drogową, sportową, ogrodzeniową - w tym media.
5. Program polityki zdrowotnej w zakresie rehabilitacji leczniczej skierowany m.in. do zagrożonych wykluczeniem mieszkańców Gminy Juchnowiec Kościelny.
6. Rozbudowa i przebudowa budynku oświatowo-usługowego w Kleosinie
7. Budowa małej architektury na terenie parku we wsi Brończany.
8. Budowa kanalizacji sanitarnej oraz rozbudowa sieci wodociągowej w miejscowości Brończany.
9. Koncepcja zagospodarowania terenów wokół budynku szkolnego w Hołówkach Dużych.
10. Organizacja zajęć aktywizujących dla mieszkańców miejscowości Ignatki – Osiedle.

Tabela 19 Przedsięwzięcie nr 1

<p>TYTUŁ PROJEKTU</p>	 <p><i>Przebudowa i zmiana sposobu użytkowania zabytkowego budynku stajni/obory, w tym utworzenie świetlicy wiejskiej, bazy lokalowej dla Hipoterapii i rehabilitacji, modernizacja pomieszczeń związanych z uprawianiem sportów konnych, wraz z zagospodarowaniem terenu.</i></p>
<p>REALIZATOR PROJEKTU</p>	<p>Gmina Juchnowiec Kościelny</p>
<p>PLANOWANE PARTNERSTWO</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Stowarzyszenie „Nasze Ignatki Osiedle”, Ignatki-Osiedle ul. Leśna 20 ➤ Stowarzyszenie Niezależnych Inicjatyw „Nasza Natura” Ignatki-Osiedle ul. Przejedna 6 lok. 32 ➤ Podlaskie Centrum Hipoterapii – Ignatki-Osiedle ul. Jeździecka 6 ➤ Klub Jeździecki „Białystok” – Ignatki-Osiedle ul. Jeździecka 6
<p>LOKALIZACJA PROJEKTU</p>	<p>Ignatki-Osiedle ul. Jeździecka 6</p>

PRZEWIDYWANY OKRES REALIZACJI PROJEKTU	2018-2020
CEL PROJEKTU	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nadanie nowych funkcji społecznych i przestrzennych zdegradowanemu zabytkowemu budynkowi obory/stajni. ➤ Stworzenie miejsca spotkań mieszkańców – świetlica wiejska, miejsca służącego rehabilitacji osób niepełnosprawnych oraz miejsca do rekreacji i wypoczynku w celu propagowania jeździectwa i sportów konnych. ➤ Stworzenie zintegrowanego miejsca rekreacyjno-rehabilitacyjno-wypoczynkowego dla dorosłych, dzieci oraz osób starszych. Połączenie wypoczynku i rekreacji z edukacją oraz rehabilitacją. Propagowanie lokalnej historii, poprzez utworzenie w świetlicy Izby Pamięci Historycznej. ➤ Zainteresowanie mieszkańców miejscowymi zabytkami oraz dziedzictwem kulturowym. ➤ Zwiększenie dostępności mieszkańców Ignatek-Osiedla do aktywnych form wypoczynku i rekreacji. ➤ Włączenie do projektu osób i dzieci niepełnosprawnych, jako formę adaptacji społecznej. Propagowanie miejscowej kultury i dziedzictwa na terenie województwa podlaskiego.
ZAKRES DZIAŁAŃ	<p>Przebudowa modernizacja i zmiana sposobu użytkowania zabytkowego budynku obory przy ulicy Jeździeckiej 6 Ignatki-Osiedle, w którym prowadzi obecnie działalność (zajmując część budynku) Podlaskie Centrum Hipoterapii, Klub Jeździecki Białystok. Zakres działań prowadzonych przez mieszkańców oraz organizacje pozarządowe w świetlicy wiejskiej to cykliczne działania edukacyjne, kulturalne, oświatowe, rekreacyjne, integracyjne, opiekuńcze. Planuje się również stworzenie na ścianach świetlicy przewodnika po zbytkach i dziedzictwie kulturowym Ignatek-Osiedla – Izba Pamięci Historycznej. W tym celu planowana jest współpraca z miejscowymi przedsiębiorcami działającymi w branży m.in. wypoczynkowo-gastronomicznej w zakresie promocji Ignatek-Osiedla.</p> <p>Przebudowa i modernizacja obejmuje powstanie w budynku:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Świetlicy wiejskiej z Izbą Pamięci Historycznej, ➤ Bazy lokalowej (w tym sala SI do integracji sensorycznej) oraz infrastruktury dla hipoterapii i rehabilitacji dzieci i osób niepełnosprawnych, ➤ Bazy lokalowej socjalnej oraz modernizacja pomieszczeń związanych z uprawianiem sportów konnych, ➤ Adaptacja i modernizacja terenu wokół budynku, ➤ Budowa drogi dojazdowej do inwestycji wraz z oświetleniem oraz infrastrukturą drogową,

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozwinięcie wolontariatu wśród dorosłych i młodzieży Ignatek-Osiedla jako formę pomocy niepełnosprawnym dzieciom oraz rodzaj adaptacji społecznej osób niepełnosprawnych. ➤ Zwieszenie liczby niepełnosprawnych dzieci korzystających z bezpłatnej rehabilitacji. ➤ Stworzenie miejsca do rehabilitacji z zakresu integracji sensorycznej – tym samym wprowadzenie nowych technik i metod rehabilitacji dziecka. ➤ Działania edukacyjne, integracyjne na rzecz osób oraz rodzin niepełnosprawnych prowadzone w świetlicy wiejskiej we współpracy z Podlaskim Centrum Hipoterapii. ➤ Integracja podopiecznych Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej przy ulicy Jeździeckiej - niepełnosprawnych dzieci ze środowiskiem lokalnym. ➤ Podejmowanie działań związanych z propagowaniem jeździectwa i sportów konnych jako kultury i tradycji historycznej miejscowości oraz integracji człowieka z naturą. ➤ Organizacja turniejów i zawodów konnych itp. Inicjatyw promujących jeździectwo konne. ➤ Stworzenie w świetlicy wiejskiej miejsc i warunków do działalności miejscowych Organizacji Pozarządowych na rzecz mieszkańców Ignatek-Osiedla. ➤ Stworzenie w świetlicy wiejskiej Klubu Aktywnego Seniora, Klubu Matki i Dziecka. <p>Ponadto, budynek posiada pokrycie dachowe wykonane z azbestu, które zostanie usunięte i zastąpione innym pokryciem dachowym.</p>					
GRUPY ODBIORCÓW	Mieszkańcy Ignatek-Osiedla: niepełnosprawne dzieci, dorośli, osoby starsze; uczniowie pałcówek oświatowych a także pozostali mieszkańcy Gminy Juchnowiec Kościelny					
WSKAŹNIK PRODUKTU	Jednostka miary	Świetlica wiejska jako infrastruktura socjalna/kulturowa dla mieszkańców	Wartość bazowa	0	Wartość docelowa	100%
	Jednostka miary	Baza lokalowa i socjalna w budynku obory spełniająca wymogi i wyposażona w media	Wartość bazowa	0	Wartość docelowa	3
WSKAŹNIK REZULTATU	Jednostka miary	Liczba osób korzystających rocznie ze świetlicy	Wartość bazowa	0	Wartość docelowa	1500
	Jednostka miary	Liczba osób korzystających miesięcznie z bezpłatnej rehabilitacji	Wartość bazowa	30	Wartość docelowa	80
SPOSÓB MONITOROWANIA	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Liczba uczestników w skali roku korzystających ze świetlicy wiejskiej do liczby mieszkańców miejscowości. ➤ Liczba podopiecznych fundacji w skali roku/miesiąca sprzed realizacji projektu do liczby po realizacji projektu. 					

I MIERZENIA WSKAŹNIKÓW	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Liczba roczna osób zaangażowanych w jeździectwo- uczestników – do liczby po zrealizowaniu projektu. ➤ Liczba osób korzystających miesięcznie z bezpłatnej rehabilitacji.
SZACUNKOWY KOSZT REALIZACJI	2 000 000,00 zł
PLANOWANE ŹRÓDŁO FINANSOWANIA	Środki unijne oraz środki własne Gminy Juchnowiec Kościelny
UZASADNIENIE REALIZACJI	<p>Z tytułu dużego i liczego napływu mieszkańców teren Ignatek-Osiedla – stał się niewydolny pod względem funkcjonalności infrastruktury technicznej, jak też funkcjonalności społecznej. Miejscowość która na 31.12.2015 roku posiadała 1354 mieszkańców nie posiada żadnego obiektu będącego w własności Gminy w którym mogłaby się spotykać, adoptować, współpracować i tworzyć jedność społeczną. Dodatkowo na osiedlu brak jest obiektów infrastruktury sportowej oraz społecznej, jak też miejsc aktywnego wypoczynku. Stąd istnieje konieczność stworzenia świetlicy wiejskiej, gdzie młodzi ludzie mogliby spotykać się, wspólnie spędzać czas i budować relacje społeczne. Miejscowość posiada dużą powierzchnię zdegradowanego terenu stanowiącą m.in. tereny i obiekty zabytkowe – która popada w ruinę i z powodu braku inwestycji staje się terenem wykluczonym z życia mieszkańców.</p> <p>Osiedle odnotowuje co roku dodatni napływ ludności poczynając od 2008 roku. Moment ten został zapoczątkowany powstaniem budownictwa wielorodzinnego – Spółdzielnia Mieszkaniowa Kleosin przy ulicy Jodłowej. W roku 2010 - 2011 powstały wspólnoty mieszkaniowe przy ulicy Leśnej oraz Przejazdnej. Mieszkańcy napływowi zamieszkują więc w większości w budownictwie wielorodzinnym. Budownictwo wielorodzinne diametralnie zmieniło charakter wsi Ignatki-Osiedle. Pomiędzy rokiem 2015 - 2016 – wzrost zaludnienia o 66 osoby (stan na 31.12.2016 r. – pobyt stały i czasowy – liczba mieszkańców 1420). Ignatki-Osiedle są po miejscowości Kleosin drugą największą wsią w gminie Juchnowiec Kościelny. Pośród osiedla domów jednorodzinnych wyrosły w szybkim tempie tzw. bloki mieszkaniowe skupiając wiele osób na małej przestrzeni.</p> <p>Ignatki Osiedle na stan 31.12.2016 r. wykazują największą liczbę dzieci spośród wszystkich miejscowości gminy Juchnowiec Kościelny jest to liczba 453, co daje wskaźnik 32% do ogółu mieszkańców Ignatek-Osiedla. Miejscowość jest tym samym niewydolna pod względem objęcia dzieci tu zamieszkałych ofertą kulturalną, rekreacyjną czy też edukacyjną. Mieszkańcy nie czują więzi społecznej. Mamy do czynienia ze zjawiskiem konfliktów na tle rodzimej ludności i napływowej, jak też odmłodzeniem środowiska lokalnego – obniżeniem wieku demograficznego. Tworzy to tzw. przepaść społeczną, którą mogłyby zniwelować wspólne działania w m.in. w świetlicy wiejskiej.</p>

Występuje tu szereg zjawisk kryzysowych, dotyczących m.in. sfery społecznej, do których zalicza się głównie: niski poziom kapitału społecznego, brak edukacji historycznej, zdrowotnej, niski poziom uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym z uwagi na brak obiektów służących integracji i spotkaniom mieszkańców, brak zainteresowania lokalną historią.

W sferze technicznej największym problemem jest brak miejsc parkingowych i zastawienie autami chodników najważniejszych ulic na osiedlu: Jodłowa, Przejezdna, Zalesie, mocno utrudnia pieszym mieszkańcom poruszanie się na osiedlu, w szczególności osobom niepełnosprawnym na wózkach oraz matkom z wózkami i małymi dziećmi.

Napływ nowych mieszkańców jest na tyle intensywny, że Ignatki-Osiedle wymagają uporządkowania i właściwego rozplanowania stref funkcjonalnych dla społeczności, tak aby uniknąć niepożądanego chaosu przestrzennego i zapewnić mieszkańcom odpowiednie warunki do mieszkania, ale także wypoczynku i rekreacji.

Młode matki, dzieci, oraz osoby starsze nie mają miejsc, w których mogłyby spędzać czas, spacerować, bawić się odpoczywać.

Głównym uzasadnieniem realizacji projektu jest zdiagnozowany poziom niepełnosprawności mieszkańców Ignatek-Osiedla – w tym w większości dzieci – brak odpowiedniej infrastruktury oraz oferty rehabilitacji społecznej i zdrowotnej skierowanej do niepełnosprawnych dorosłych oraz dzieci, ze strony Gminy Juchnowiec Kościelny, a tym samym wykluczenie społeczne z powodu niepełnosprawności.

Na terenach po gospodarstwie PGR Ignatki – które powstały na dawnych terenach dworskich rodziny Michałowskich – znajduje się zabytkowa stajnia dworska w której działalność prowadzi Klub Jeździecki oraz działka Podlaska Fundacja Hipoterapii. Budynek jest w stanie dewastacji, wymaga gruntownego remontu, nie ma w nim kanalizacji sanitarnej, ogrzewania, brak jest odpowiednich pomieszczeń socjalnych. W związku z tym propagowanie jeździectwa, jak też rehabilitacja w postaci prowadzonej hipoterapii jest mocno ograniczona.

Powstała w trakcie realizacji projektu świetlica wiejska będzie współpracowała z Gminnym Ośrodkiem Kultury, Gminną Biblioteką Publiczną, Hipoterapią, Klubem Jeździeckim jak też z miejscowym Ośrodkiem Polityki Regionalnej, Organizacjami Pozarządowymi, Przedsiębiorcami. Działania w jej zakresie będą polegały m.in. na adaptacji społecznej osób niepełnosprawnych z pełnosprawnymi, zapewnienie dostępu dzieciom do bezpłatnych form spędzania czasu pozalekcyjnego, feryjnego, wakacyjnego, zarówno w świetlicy jak i na terenie kompleksów sportowo-rekreacyjnych. Świetlica wiejska będzie też również swego rodzaju Izbą Pamięci Historycznej – gdzie na ścianach zostanie zaprezentowana historia dawnych Ignatek, kultura tradycja i pamięć. Świetlica wiejska będzie również służyła miejscowym seniorom, którzy również nie mają miejsc spotkań, a wyrażają takie potrzeby.

Tabela 20 Przedsięwzięcie nr 2

<p>TYTUŁ PROJEKTU</p>	 <p><i>Zagospodarowanie zabytkowego parku w Ignatkach-Osiedlu</i></p>
<p>REALIZATOR PROJEKTU</p>	<p>Gmina Juchnowiec Kościelny</p>
<p>PLANOWANE PARTNERSTWO</p>	<p>Stowarzyszenie Niezależnych Inicjatyw „Nasza Natura” Ignatki-Osiedle ul. Przejedna 6 lok. 32 Podlaskie Centrum Hipoterapii – Fundacja- ul. Jeździecka 6, Ignatki-Osiedle Stowarzyszenie „Nasze Ignatki Osiedle”, Ignatki-Osiedle ul. Leśna 20.</p>
<p>LOKALIZACJA PROJEKTU</p>	<p>Ignatki-Osiedle działka o numerze geodezyjnym 222/33</p>
<p>PRZEWIDYWANY OKRES REALIZACJI PROJEKTU</p>	<p>2018 – 2019</p>

<p>CEL PROJEKTU</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nadanie nowych funkcji społecznych i przestrzennych zdegradowanym terenom zielonym zabytkowego parku, znajdującego się w centrum miejscowości Ignatki-Osiedle, przy zabytkowym budynku stajni/obory. Zabytkowy park znajduje się w bliskim sąsiedztwie budownictwa jedno i wielorodzinnego, Centrum Hipoterapii, Klubu Jeździeckiego, Regionalnej Placówki Opiekuńczo Wychowawczej, Niepublicznego Żłobka oraz Przedszkola. ➤ Celem projektu jest stworzenie miejsca rekreacyjno-wypoczynkowego dla matek z dziećmi, dla dzieci, młodzieży, dorosłych oraz osób starszych. Połączenie wypoczynku, rekreacji oraz rehabilitacji. Propagowanie lokalnej historii, poprzez umieszczenie na terenie parku elementów ścieżki edukacyjnej, a tym samym zainteresowania miejscowymi zabytkami oraz dziedzictwem kulturowym. Zwiększenie dostępności mieszkańców Ignatek-Osiedla do aktywnych form wypoczynku i rekreacji. Włączenie do projektu osób i dzieci niepełnosprawnych, jako formę adaptacji społecznej. Propagowanie miejscowej kultury i dziedzictwa na terenie województwa podlaskiego.
<p>ZAKRES DZIAŁAŃ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zagospodarowanie, oświetlenie i urządzenie zabytkowego parku który znajduje się na terenie przedmiotowej działki. ➤ Zrealizowanie na terenie zabytkowego parku elementów małej architektury tj., ławki urządzenia do rekreacji, mini placyku zabaw dla dzieci oraz urządzenia sportowe. Postawienie koszy na odpady, zawieszenie budek dla ptaków. Zagospodarowanie terenu parku, utworzenie alejek, wydzielenie stref zielonych, ukształtowanie powierzchni, pielęgnacja zabytkowego starodrzewu, nasadzenie krzewów ozdobnych, kwiatów i drzew. Umieszczenie na terenie parku elementów ścieżki edukacyjnej. ➤ Prowadzenie na terenie parku zajęć z uczestnikami programów realizowanych w świetlicy wiejskiej. Z uwagi na fakt, iż świetlica wiejska znajdzie na tej samej działce na której znajduje się park w odległości około 30 metrów, działania podejmowane w świetlicy zostaną zintegrowane z istniejącym parkiem. Pozwoli to na rozszerzenie oferty edukacyjnej i ruchowej skierowanej dzieci i młodzieży z miejscowości Ignatki-Osiedle. ➤ Włączenie terenu parku do przebiegu ścieżki edukacyjnej na terenie Ignatek-Osiedla. ➤ Wsparcie działalności Centrum Hipoterapii działającego na terenie przedmiotowej działki w zabytkowym budynku stajni, poprzez stworzenie miejsc odpoczynku i relaksu dla

	<p>podopiecznych fundacji oraz ich rodziców. Park może służyć również jako miejsce oczekiwania rodziców, podczas trwania rehabilitacji dziecka. Z parku będą również aktywnie korzystać niepełnosprawne dzieci z Regionalnej Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej oraz przedszkolaki z pobliskiego przedszkola Kraina Dziecka.</p> <p>➤ Zrealizowanie projektu pozwoli na stworzenie miejsc spotkań, odpoczynku, zabawy i rekreacji ruchowej dla matek z małymi dziećmi m.in. zamieszkującymi budownictwo wielorodzinne, osób i dzieci niepełnosprawnych, osób starszych, dzieci, młodzieży.</p>					
GRUPY ODBIORCÓW	Mieszkańcy Ignatek-Osiedla w tym dzieci i osoby niepełnosprawne, dzieci, dorośli, osoby starsze; placówki oświatowe oraz opiekuńcze, mieszkańcy Gminy Juchnowiec Kościelny					
WSKAŹNIK PRODUKTU	Jednostka miary	Liczba gminnych placów zabaw, minii siłowni itp. elementów rekreacyjnych	Wartość bazowa	0	Wartość docelowa	4
	Jednostka miary	Teren zaadoptowanej gminnej powierzchni zielonej	Wartość bazowa	0	Wartość docelowa	0,35 ha
WSKAŹNIK REZULTATU	Jednostka miary	Liczba zajęć przeprowadzonych rocznie w parku	Wartość bazowa	0	Wartość docelowa	100
	Jednostka miary	Liczba osób korzystających	Wartość bazowa	0	Wartość docelowa	2000
SPOSÓB MONITOROWANIA I MIERZENIA WSKAŹNIKÓW	<p>➤ Liczba mieszkańców Ignatek-Osiedla oraz miejscowości sąsiednich które skorzystają z funkcji rekreacyjnej parku w skali roku, w stosunku do liczby mieszkańców miejscowości .</p> <p>➤ Liczba rodziców oraz podopiecznych Fundacji Hipoterapii która skorzysta z funkcji rekreacyjnej parku.</p> <p>➤ Liczba dzieci z placówek opiekuńczo-wychowawczych z terenu Ignatki-Osiedle oraz oświatowych które skorzystają z funkcji rekreacyjnej parku.</p> <p>➤ Liczba osób biorących udział w zajęciach organizowanych w parku w skali roku .</p>					
SZACUNKOWY KOSZT REALIZACJI	300 000,00 zł					
PLANOWANE ŹRÓDŁO FINANSOWANIA	Środki unijne oraz środki własne Gminy Juchnowiec Kościelny					

UZASADNIENIE REALIZACJI

- Miejscowość posiada dużą powierzchnię zdegradowanego terenu stanowiącą m.in. tereny i obiekty zabytkowe – która popada w ruinę i z powodu braku inwestycji staje się terenem wyłączonym z życia mieszkańców osiedla. Park dworski również jest obiektem zabytkowym, jednak z powodu znacznej degradacji terenu nie nadaje się do codziennego użytkowania przez mieszkańców.
- Młode matki, dzieci oraz osoby starsze nie mają miejsc, w których mogłyby spędzać czas, spacerować, bawić się, czy odpoczywać. Poprzez realizację inwestycji zwiększy się dostępność mieszkańców Ignatek-Osiedla jak też mieszkańców gminy do bezpłatnej rekreacji i kultury.
- Projekt jest szansą na rozwój społeczny dzieci i osób niepełnosprawnych.
- Ignatki-Osiedle posiada piękne tereny, które mogą w przypadku nadania im nowej funkcji i ich zrewitalizowania aktywnie służyć mieszkańcom osiedla, a także gminy. Teren parku znajduje się w centrum miejscowości, tym samym stwarza doskonałe warunki do codziennego i bezpiecznego korzystania z niego przez wszystkich mieszkańców, w tym dzieci. Bardzo bliskie sąsiedztwo prowadzonej hipoterapii oraz klubu jeździeckiego, podnoszą walory estetyczne i widokowe parku.
- Teren ten stanowi własność Gminy Juchnowiec Kościelny, a kierunki i proponowane działania rewitalizacyjne są zgodne z lokalnym planem zagospodarowania przestrzennego przyjętym w dniu 05.06.2012 roku Uchwałą Rady Gminy jako obszar planistyczny – Ignatki-Osiedle Centrum Sportu Turystyki i Rekreacji

Tabela 21 Przedsięwzięcie nr 3

<p>TYTUŁ PROJEKTU</p>	<div data-bbox="925 234 1839 847"> </div> <p><i>Budowa ścieżki rekreacyjnej z elementami edukacji oraz historii w miejscowości Ignatki-Osiedle, z uwzględnieniem przebiegu ścieżki wzdłuż linii brzegowej rzeki Horodnianki.</i></p>
<p>REALIZATOR PROJEKTU</p>	<p>Gmina Juchnowiec Kościelny</p>
<p>PLANOWANE PARTNERSTWO</p>	<p>Stowarzyszenie „Nasze Ignatki Osiedle”, ul. Leśna 20, Ignatki-Osiedle „Sosnowe Zacisze” ul. Leśna 20, Ignatki-Osiedle Nadleśnictwo Dojlidy</p>
<p>LOKALIZACJA PROJEKTU</p>	<p>Ignatki-Osiedle – wzdłuż linii brzegowej rzeki Horodnianki</p>
<p>PRZEWIDYWANY OKRES REALIZACJI PROJEKTU</p>	<p>2018 - 2023</p>

<p>CEL PROJEKTU</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nadanie nowych funkcji społecznych i przestrzennych zdegradowanym terenom zielonym oraz linii brzegowej rzeki Horodniana, z uwzględnieniem funkcji ochronnej miejscowego lasu. ➤ Stworzenie miejsca rekreacyjno-wypoczynkowego dla dzieci, dorosłych oraz osób starszych. Połączenie wypoczynku i rekreacji z edukacją. ➤ Propagowanie lokalnej historii, zainteresowania miejscowymi zabytkami oraz dziedzictwem kulturowym. ➤ Zwiększenie dostępności mieszkańców Ignatek-Osiedla do aktywnych form wypoczynku i rekreacji. Włączenie do projektu osób i dzieci niepełnosprawnych, jako formę adaptacji społecznej. ➤ Propagowanie miejscowej kultury i dziedzictwa na terenie województwa podlaskiego.
<p>ZAKRES DZIAŁAŃ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Budowa ścieżki rekreacyjnej z elementami ścieżki edukacyjnej (z elementami historii lokalnej) na terenie miejscowości z uwzględnieniem przebiegu wzdłuż linii brzegowej rzeki Horodniana (teren jest częściowo zadrzewiony co podnosi jego walory przyrodnicze). Przestrzeń wokół brzegów należy wzbogacić kładkami i pomostami nad wodą z miejscami widokowymi oraz elementami małej architektury m.in. ławki, zadaszone stoły z siedziskami, miejsca grillowania, ogniskowe, kosze na odpady, oświetlenie. Szlaki piesze i rowerowe do aktywnego wypoczynku dzieci i dorosłych, z uwzględnieniem osób niepełnosprawnych. W ramach budowy ścieżki edukacyjno-rekreacyjnej przeprowadzona zostanie inwentaryzacja starych zadrzewień – elementów założeń dworskich oraz przeprowadzone zostaną zabiegi pielęgnacyjne w celu zapewnienia bezpieczeństwa na ścieżce. ➤ Działania edukacyjne, kulturalne, oświatowe, rekreacyjne, integracyjne. Stworzenie folderu w formie przewodnika po zabytkach i dziedzictwie kulturowych. Współpraca z miejscowymi przedsiębiorcami działającymi w branży m.in. wypoczynkowo-gastronomicznej w zakresie propagowania Ignatek-Osiedla. ➤ Zintegrowanie działań z działaniami prowadzonymi przez świetlicę wiejską oraz Centrum Hipoterapii.
<p>GRUPY ODBIORCÓW</p>	<p>Mieszkańcy Ignatek-Osiedla: dzieci, dorośli, osoby starsze, osoby niepełnosprawne, uczniowie pałcówek oświatowych; mieszkańcy Gminy Juchnowiec Kościelny</p>

WSKAŹNIK PRODUKTU	Jednostka miary	Ilość gminnych obiektów małej architektury na ścieżkach spacerowych	Wartość bazowa	0	Wartość docelowa	50
	Jednostka miary	Teren powierzchni ścieżek rekreacyjno-edukacyjnych	Wartość bazowa	0	Wartość docelowa	5 ha
WSKAŹNIK REZULTATU	Jednostka miary	Rekreacyjne udostępnienie obszaru osoby	Wartość bazowa	0	Wartość docelowa	5 000
	Jednostka miary	Liczba zrealizowanych zajęć edukacyjnych	Wartość bazowa	0	Wartość docelowa	30
SPOSÓB MONITOROWANIA I MIERZENIA WSKAŹNIKÓW	Liczba uczestników w skali roku biorących udział w projekcie do liczby mieszkańców miejscowości oraz gminy. Liczba mieszkańców Ignatek-Osiedla oraz miejscowości sąsiednich, które skorzystają z funkcji rekreacyjnej w skali roku w stosunku do liczby mieszkańców miejscowości oraz gminy. Liczba osób biorących udział w zajęciach edukacyjnych w skali roku.					
SZACUNKOWY KOSZT REALIZACJI	300 000,00 zł					
PLANOWANE ŹRÓDŁO FINANSOWANIA	Środki unijne oraz środki własne Gminy Juchnowiec Kościelny					
UZASADNIENIE REALIZACJI	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Obecnie mieszkańcy nie utożsamiają się z miejscowością. Pomimo atrakcyjnego położenia: na obrzeżach dużego miasta, otoczenie lasów, łąk, stawów; mieszkańcy nie interesują się otoczeniem, nie dbają o czystość w otoczeniu, nieumiejętnie korzystają z otaczających terenów. Brak jest zagospodarowania terenu pod kątem małej infrastruktury okołoturystycznej i rekreacyjnej, właściciele zwierząt nie sprzątają po nich, dzieci nie mają gdzie jeździć na rowerach, a dorośli spacerować. Panuje ogólny nieład i niemoc oraz niemożliwość korzystania z otoczenia przyrody, z racji braku odpowiedniego przygotowania terenu. Miejscowość wymaga możliwie najszybszych działań w kierunku zagospodarowania przestrzeni społecznej-ogólnodostępnej, tak aby zapewnić ład, porządek, bezpieczeństwo oraz nie doprowadzić do całkowitego zdegradowania obszaru. ➤ W wyniku realizacji projektu nastąpi m.in.: <ul style="list-style-type: none"> - oczyszczenie i adaptacja zaniedbanego cieku wodnego – rzeka Horodnianka - rzeka spełnia ważną funkcję środowiskową, obecnie jest zarośnięta i zanieczyszczona. 					

- uporządkowanie terenów zielonych – na terenie miejscowości istnieje wiele dzikich zakrzaczeń i zadrzewień, które należy poddać inwentaryzacji, a następnie oczyścić i uporządkować. Ważnym elementem jest również przegląd starych zadrzewień przydrożnych oraz przeprowadzenie podstawowych zabiegów pielęgnacyjnych. Zadrzewienia stanowią niebywały element krajobrazowy i będą stanowiły element ścieżki edukacyjno-rekreacyjnej.

- ochrona zaniedbanych obszarów leśnych wskazanych jako ochronne – zgodnie z polityką przestrzenną gminy uchwaloną w Studium uwarunkowań Gminy Juchnowiec Kościelny i miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Tereny leśne obecnie są wykorzystywane przez mieszkańców w różny, często niekorzystny dla środowiska sposób. Należy na trasie zaplanowanych ścieżek edukacyjno-rekreacyjnych wprowadzić małą infrastrukturę, która pozwoli skanalizować niekontrolowany ruch mieszkańców, zabezpieczyć przed zaśmiecaniem i stworzyć miejsca wypoczynku na łonie natury.

- Zwiększy się dostępność mieszkańców Ignatek-Osiedla jak też mieszkańców gminy do bezpłatnej rekreacji i kultury.
- Nastąpi integracja społeczna.
- Szansa na rozwój społeczny dzieci i osób niepełnosprawnych.
- Gmina na swoim terenie nie posiada jak dotąd podobnej inwestycji kulturalno-rekreacyjnej.
- Propagowanie miejscowej kultury, zabytków i dziedzictwa historycznego oraz przyrodniczego.
- Ignatki-Osiedle posiada piękne tereny, które mogą w przypadku nadania im nowej funkcji i ich zrewitalizowania aktywnie służyć mieszkańcom osiedla, jak też mieszkańcom Gminy Juchnowiec Kościelny. Jednocześnie skoncentruje i „uporządkuje” użytkowane przez mieszkańców tereny, skanalizuje ruch, zabezpieczając przed dewastacyjnym użytkowaniem środowiska. Są to tereny zróżnicowane, z elementami zadrzewienia, jak też ciekim wodnym, które leżą na obrzeżach bliskiego sąsiedztwie zabudowań. Tym samym stwarzają doskonałe warunki do codziennego i bezpiecznego korzystania z nich przez wszystkich mieszkańców.
- Tereny objęte rewitalizacją stanowią własność Gminy Juchnowiec Kościelny, a kierunki i proponowane działania rewitalizacyjne są zgodne z lokalnym planem zagospodarowania przestrzennego przyjętym w dniu 05.06.2012 roku Uchwałą Rady Gminy jako obszar planistyczny – Ignatki-Osiedle Centrum Sportu Turystyki i Rekreacji

Tabela 22 Przedsięwzięcie nr 4

TYTUŁ PROJEKTU	 <p><i>Rozbudowa z budową kompleksu boisk sportowych - Centrum Sportu, Turystyki i Rekreacji wraz z budynkami i urządzeniami towarzyszącymi, elementami prozdrowotnymi w zakresie hipoterapii i rehabilitacji, oraz infrastrukturą drogową, sportową, ogrodzeniową - w tym media.</i></p>
REALIZATOR PROJEKTU	Gmina Juchnowiec Kościelny
PLANOWANE PARTNERSTWO	Klub Sportowy „Pasja Kleosin” - Kleosin ul. Ojca Stefana Tarasiuka 9, Stowarzyszenie Niezależnych Inicjatyw „Nasza Natura” Ignatki-Osiedle ul. Przejedna 6 lok. 32 Stowarzyszenie Nasze Ignatki Osiedle, Ignatki-Osiedle ul. Leśna 20,
LOKALIZACJA PROJEKTU	Ignatki-Osiedle działka o numerze 222/95
PRZEWIDYWANY OKRES REALIZACJI PROJEKTU	2018 – 2022

<p>CEL PROJEKTU</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nadanie nowych funkcji społecznych i przestrzennych zdegradowanym terenom zielonym. ➤ Stworzenie miejsca rekreacyjno-wypoczynkowego dla dzieci, dorosłych oraz osób starszych. ➤ Zwiększenie dostępności mieszkańców Ignatek-Osiedla do aktywnych form wypoczynku i rekreacji. ➤ Włączenie do projektu osób i dzieci niepełnosprawnych, jako formę adaptacji społecznej. ➤ Propagowanie aktywnego i zdrowego trybu życia wśród dzieci, młodzieży i dorosłych ➤ Prowadzenie bezpłatnych zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży ➤ Zachęcanie do udziału w sporcie dorosłych w tym rodziców ➤ Prowadzenie zajęć – dziecko rodzic ➤ Prowadzenie treningów piłkarskich dla dzieci, młodzieży, dorosłych ➤ Rozgrywanie meczy ligowych PZPN na boisku przez dzieci grupę Orlika, młodzież oraz seniorów. ➤ Organizowanie Dni Sportu, Spartakiad, Olimpiad, meczy towarzyskich, rozgrywek młodzież – rodzice. ➤ Prowadzenie aktywnych zajęć w dla dzieci ramach LATA OK. ➤ Zintegrowanie „na boisku” dzieci niepełnosprawnych z pełnosprawnymi – sport bez barier.
<p>ZAKRES DZIAŁAŃ</p>	<p>Rozbudowa inwestycji, poprzez dodanie do istniejącej płyty boiska (będącej w trakcie budowy) systemu nawadniającego, budowa bocznych boisk sportowych m.in. do kosza, siatkówki. Budowa niezbędnej infrastruktury sportowej m.in. budowa trybun, ławek, zaplecza dla sędziów, zaplecza dla drużyn itp. Wyposażenie boisk w sprzęt sportowy i treningowy. Budowa ogrodzenia wokół kompleksu boisk sportowych oraz ogrodzeń pomiędzy poszczególnymi boiskami. Budowa szatni sportowej. Budowa infrastruktury m.in. drogowej i parkingowej w tym niezbędne media.</p> <p>Na kompleksie sportowym będą prowadzone działania sportowe, rekreacyjne, integracyjne, kulturalno-rozrywkowe m.in:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Prowadzenie bezpłatnych zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży ➤ Zachęcanie do udziału w sporcie dorosłych w tym rodziców ➤ Prowadzenie zajęć – dziecko rodzina ➤ Prowadzenie treningów piłkarskich dla dzieci, młodzieży, dorosłych ➤ Rozgrywanie meczy ligowych na boisku

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Organizowanie Dni Sportu, Spartakiad, Olimpiad, meczy, festynów, towarzyskich, rozgrywek młodzież – rodzice. ➤ Prowadzenie aktywnych zajęć w dla dzieci ramach lata OK ➤ Zintegrowanie „na boisku” dzieci niepełnosprawnych z pełnosprawnymi – sport bez barier ➤ Zintegrowanie działań Klubu Sportowego „Pasja Kleosin” z działaniami prowadzonymi przez świetlicę wiejską oraz Centrum Hipoterapii, Gminny Ośrodek Kultury w Juchnowcu Kościelnym 					
GRUPY ODBIORCÓW	Mieszkańcy Ignatek-Osiedla: dzieci, dorośli, osoby niepełnosprawne, uczniowie placówek oświatowych; mieszkańcy Gminy Juchnowiec Kościelny					
WSKAŹNIK PRODUKTU	Jednostka miary	Ilość boisk sportowych	Wartość bazowa	1 (w trakcie budowy)	Wartość docelowa	4
	Jednostka miary	Teren powierzchni obiektów sportowych	Wartość bazowa	0,69 ha	Wartość docelowa	2,34 ha
WSKAŹNIK REZULTATU	Jednostka miary	Rekreacyjne udostępnienie obszaru osoby w ciągu roku	Wartość bazowa	0	Wartość docelowa	5000
	Jednostka miary	Liczba zrealizowanych zajęć sportowych w ciągu roku (sezonu sportowego)	Wartość bazowa	0	Wartość docelowa	100
SPOSÓB MONITOROWANIA I MIERZENIA WSKAŹNIKÓW	<p>Liczba uczestników biorących udział w zorganizowanych zajęciach sportowych do liczby mieszkańców miejscowości oraz gminy.</p> <p>Liczba mieszkańców Ignatek-Osiedla oraz miejscowości sąsiednich, które skorzystają z funkcji rekreacyjnej i sportowej kompleksu boisk w skali roku - w stosunku do liczby mieszkańców miejscowości oraz gminy.</p>					
SZACUNKOWY KOSZT REALIZACJI	6 000 000,00 zł					

PLANOWANE ŹRÓDŁO FINANSOWANIA	Środki unijne oraz środki własne Gminy Juchnowiec Kościelny
UZASADNIENIE REALIZACJI	<p>Klub Sportowy „Pasja Kleosin” prowadzi treningi sportowe dla dzieci, młodzieży i dorosłych w miejscowości Kleosin oraz uczestniczy w rozgrywkach ligowych PZPN. Duża grupa dzieci z miejscowości Ignatki-Osiedle uczęszcza na zajęcia sportowe do „Pasji Kleosin”. Z uwagi na dużą liczbę dzieci i dorosłych zamieszkujących na terenie Ignatek-Osiedla Klub Sportowy „Pasja Kleosin” chce wyjść do mieszkańców z ofertą rekreacyjną, z wykorzystaniem miejscowego Centrum Sportu i Rekreacji w postaci kompleksu boisk sportowych. Trener/sekretarz klubu jest mieszkańcem Ignatek-Osiedla. Dlatego też Klub Sportowy zdiagnozował, iż inwestycja jest społecznym zapotrzebowaniem miejscowej ludności zgłaszanej na zebraniach sołeckich oraz w pisemnych inicjatywach obywatelskich.</p> <p>Osiedle odnotowuje co roku dodatni napływ ludności poczynając od 2008 roku. Moment ten został zapoczątkowany powstaniem budownictwa wielorodzinnego – Spółdzielnia Mieszkaniowa Kleosin przy ulicy Jodłowej. W roku 2010 - 2011 powstały wspólnoty mieszkaniowe przy ulicy Leśnej oraz Przejezdnej. Mieszkańcy napływowi zamieszkują więc w większości w budownictwie wielorodzinnym. Budownictwo wielorodzinne diametralnie zmieniło charakter wsi Ignatki-Osiedle. Pomiędzy rokiem 2015 - 2016 – wzrost zaludnienia o 66 osoby (stan na 31.12.2016 r. – pobyt stały i czasowy – liczba mieszkańców 1420).</p> <p>Dzięki realizacji projektu zwiększy się dostępność mieszkańców Ignatek-Osiedla jak też mieszkańców gminy do bezpłatnej rekreacji i kultury, nastąpi integracja społeczna.</p> <p>Aktualnie Gmina Juchnowiec Kościelny jest w trakcie budowy płyty pełnowymiarowego boiska trawiastego do gry w piłkę nożną. Dodatkowo potrzebne są media, infrastruktura drogowa, sportowa, niezbędne budynki, ogrodzenie oświetlenie, boisko nie będzie mogło być wykorzystywane do rozgrywek ligowych a nawet rekreacyjnych. Teren boiska położony jest w bardzo bliskim sąsiedztwie cieku wodnego Horodnianka oraz dwóch zbiorników wodnych w postaci stawów. Bez odpowiedniej infrastruktury zabezpieczającej, boisko jest niebezpieczne zarówno dla dzieci, młodzieży, jak i dorosłych. W takim stanie technicznym, PZPN nie wyrazi zgody na dokonywanie jakichkolwiek oficjalnych rozgrywek sportowych. Poszerzenie oferty bazy sportowej o boisko m.in. do gry w siatkówkę, koszykówkę, boczne boisko do treningów i gry w piłkę nożną dzieci pozwoli skierować</p>

	<p>oferę sportowa do wszystkich mieszkańców i aktywnie zaangażować młodych i starszych rodziców oraz seniorów do uprawiania sportu.</p> <p>Proponowane do rewitalizacji tereny mogą w przypadku nadania im nowej funkcji i ich zrewitalizowania aktywnie służyć mieszkańcom osiedla, jak też mieszkańcom Gminy Juchnowiec Kościelny. Proponowany projekt jednocześnie skoncentruje i „uporządkuje” użytkowane przez mieszkańców tereny, skanalizuje ruch, zabezpieczając przed dewastacyjnym użytkowaniem środowiska. Tereny proponowanego kompleksu sportowego leżą na obrzeżach dość bliskiego sąsiedztwa zabudowań. Tym samym stwarzają doskonałe warunki do codziennego i bezpiecznego korzystania z nich przez wszystkich mieszkańców.</p> <p>Tereny objęte rewitalizacją stanowią własność Gminy Juchnowiec Kościelny, a kierunki i proponowane działania rewitalizacyjne są zgodne z lokalnym planem zagospodarowania przestrzennego przyjętym w dniu 05.06.2012 roku Uchwałą Rady Gminy jako obszar planistyczny – Ignatki-Osiedle Centrum Sportu, Turystyki i Rekreacji</p>
--	--

Tabela 23 Przedsięwzięcie nr 5

TYTUŁ PROJEKTU	<i>Program polityki zdrowotnej w zakresie rehabilitacji leczniczej skierowany m.in. do zagrożonych wykluczeniem mieszkańców Gminy Juchnowiec Kościelny.</i>
UZASADNIENIE REALIZACJI PROJEKTU SPOZA OBSZARU REWITALIZACJI	<p>Celem niniejszego projektu jest osiągnięcie jak najlepszej sprawności fizycznej mieszkańców obszaru rewitalizacji. Centrum Rehabilitacji udzielać będzie kompleksowych usług z zakresu fizjoterapii. Na wskazanym obszarze rewitalizacji w obrębie sołectwa Kleosin nie ma ośrodków świadczących usługi w zakresie rehabilitacji, brakuje także obiektów które mogłyby zostać przeznaczone na ten cel. Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej wykazała, że na obszarze rewitalizacji mieszka wiele osób niepełnosprawnych, wymagających regularnej opieki specjalistów.</p> <p>Uchwała nr XXV/287/2013 Rady Gminy Juchnowiec Kościelny z dnia 18 kwietnia 2013 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części wsi Kleosin - obszar planistyczny Kleosin dla tego obszaru określono przeznaczenie jako zabudowa usługowa i mieszkaniowa jednorodzinna.</p>
REALIZATOR PROJEKTU	elRehab Elżbieta Koczuk-Baran 16-001 ul. Zambrowska 14
PLANOWANE PARTNERSTWO	Sołectwo Kleosin Stowarzyszenie Nasze Ignatki Osiedle, ul. Leśna 20, Ignatki-Osiedle Podlaskie Centrum Hipoterapii ul. Jeździecka 6, Ignatki-Osiedle
LOKALIZACJA PROJEKTU	Zambrowska 14, 16-001 Kleosin
PRZEWIDYWANY OKRES REALIZACJI PROJEKTU	2018 – 2020
CEL PROJEKTU	Poprawa zdrowia i samopoczucia mieszkańców gminy, wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych z terenów wiejskich
ZAKRES DZIAŁAŃ	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kompleks zabiegów fizyko i kinezyterapeutycznych oraz masaży ➤ Diagnozowanie pacjenta przez mgr. fizjoterapii
GRUPY ODBIORCÓW	Osoby i dzieci niepełnosprawne, osoby przewlekłe chore, chore osoby starsze, po urazach, poważnych zachorowaniach, które nie są w stanie dotrzeć na zabiegi rehabilitacyjne, dzieci wymagające rehabilitacji pochodzące z ubogich lub wielodzietnych rodzin, rodziny dysfunkcyjne, osoby w trudnej

	sytuacji życiowej oraz materialnej potrzebujące rehabilitacji; mieszkańcy Gminy Juchnowiec Kościelny wymagający rehabilitacji leczniczej.					
WSKAŹNIK PRODUKTU	Jednostka miary	Bezpłatna poradnia rehabilitacji na terenie gminy	Wartość bazowa	0	Wartość docelowa	1
WSKAŹNIK REZULTATU	Jednostka miary	Roczna łączna liczba osób objętych bezpłatną rehabilitacją na terenie gminy	Wartość bazowa	0	Wartość docelowa	1 500
	Jednostka miary	Bezpłatna edukacja zdrowotna w zakresie rehabilitacji leczniczej- liczba osób roczna	Wartość bazowa	0	Wartość docelowa	1 500
SPOSÓB MONITOROWANIA I MIERZENIA WSKAŹNIKÓW	<p>Monitorowanie za pomocą skierowania, gdyż z projektu będą mogły skorzystać osoby, które dostały skierowanie od lekarza specjalisty lub lekarza POZ.</p> <p>Mierzenie wskaźników za pomocą karty zabiegowej, którą pacjent będzie podpisywał po wykonaniu zabiegów.</p>					
SZACUNKOWY KOSZT REALIZACJI	<p>W zależności od schorzenia i chorób współistniejących pacjent otrzyma pakiet m.in. 3 zabiegów fizykoterapii w ciągu dnia oraz w zależności od schorzenia zestaw ćwiczeń, terapia manualna, porady zdrowotne, zasady i wytyczne dotyczące przestrzegania i utrzymywania prawidłowej postawy ciała itp. Broszury informacyjne, materiały edukacyjne.</p> <p>Wkład własny niepieniężny: sprzęt medyczny, lokal, personel, diagnozowanie pacjenta przez mgr. Fizjoterapii, porada zdrowotna, edukacja zdrowotna, prowadzenie dokumentacji pacjenta.</p> <p>Planowana kwota dofinansowania w zakresie sfinansowania dla pacjentów kosztów zabiegów rehabilitacyjnych, materiałów informacyjnych, edukacyjnych, publikacji dla pacjenta itp.</p> <p>Kwota roczna: 576 000 zł/rok</p>					

	<p>łączny koszt na okres X 2018 – XII 2020: 1 816 000 zł</p> <p>projekt zakłada przyjęcie 5 osób dziennie.</p>
PLANOWANE ŹRÓDŁO FINANSOWANIA	Środki unijne – w ramach rewitalizacji przewidzianej dla Gminy Juchnowiec Kościelny
UZASADNIENIE REALIZACJI	<p>Program oferuje uzupełnienie świadczeń gwarantowanych przez NFZ, ułatwia dostęp większej liczbie mieszkańców gminy do tej formy leczenia; aktualnie mieszkańcy gminy JK by skorzystać z bezpłatnych zabiegów rehabilitacyjnych muszą dojeżdżać do sąsiedniej gminy lub miasta.</p> <p>Projekt jest nakierowany m.in. na wyrównywanie szans osób niepełnoprawnych z terenów wiejskich, w dostępie do rehabilitacji leczniczej.</p> <p>Zakłada nawiązanie współpracy z placówkami oświatowymi (Dyrekcja, Pedagog, Psycholog, Rada Rodziców, z dużym naciskiem na klasy o profilu sportowym) prowadzonymi przez Gminę JK z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Regionalną Palcówką Opiekuńczo-Wychowawczą w Ignatkach-Osiedlu oraz lokalną Fundacją zajmującą się Hipoterapią, organizacjami pozarządowymi, Sołtysami, Regionalnym Oddziałem Towarzystwa Walki z Kalectwem w Juchnowcu Kościelnym, Świetlicą Socjoterapeutyczną w Kleosinie, w celu dotarcia do dzieci oraz osób najbardziej potrzebujących rehabilitacji. Spotkania z mieszkańcami oraz rodzicami w celu edukacji zdrowotnej.</p> <p>Projekt za cel zakłada:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych oraz wykluczonych przez urazy i choroby z życia zawodowego oraz społecznego ➤ zintegrowanie środowiska osób niepełnosprawnych z pełnosprawnymi ➤ przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu m.in. osób niepełnosprawnych ➤ objęcie wsparciem rodziny dysfunkcyjne oraz najbardziej potrzebujące ➤ propagowanie zdrowego trybu życia, zasad prawidłowej postawy ciała, ruchu jako aktywnej formy rehabilitacji – na festynach oraz w palcówkach opiekuńczych oraz edukacyjnych ➤ mobilność rehabilitanta poprzez dotarcie z usługą rehabilitacji do domu pacjenta – skierowane do osób leżących ze znacznie utrudnioną funkcją poruszania się i przemieszczania

- podniesienie świadomości mieszkańców w zakresie aktywizacji zdrowotnej i zdrowego trybu życia
- współpraca z Gminą w zakresie profilaktyki antyalkoholowej i antynarkotykowej
- publikacje, plakaty, broszury, materiały informacyjne

Należy zauważyć, iż każdy proces rehabilitacji nie jest zjawiskiem jednorazowym. Pacjenci którzy leczą się przewlekłe na schorzenia związane np. z narządem ruchu wymagają prowadzenia rehabilitacji minimum 2 razy w ciągu roku. Choroby narządu ruchu sprzężone również wymagają prowadzenia oddzielnej rehabilitacji np. odcinek dolny i górny kręgosłupa. Osoby chore po udarach, zawałach osoby leżące, osoby z porażeniem mózgowym, rdzeniowym wymagają ciągłej rehabilitacji która jest szansą na powrót osoby do społeczeństwa i usprawnienie pacjenta w środowisku lokalnym, jako przeciwdziałanie związane z wykluczeniem osób niepełnosprawnych. Osoby po urazach, wypadkach również wymagają usprawnienia rehabilitacyjnego w kilku cyklach, by odzyskać sprawność i wrócić do życia zawodowego i społecznego. Aktualnie średni czas oczekiwania na rehabilitację z NFZ wynosi rok. Osoby chore nie mają aż tyle czasu na czekanie , a rehabilitacja prowadzona w takich odstępach czasu nie przynosi wymiernych zakładanych efektów.

Tabela 24 Przedsięwzięcie nr 6

TYTUŁ PROJEKTU	<i>Rozbudowa i przebudowa budynku oświatowo-usługowego w Kleosinie</i>					
REALIZATOR PROJEKTU	Gmina Juchnowiec Kościelny					
PLANOWANE PARTNERSTWO	Stowarzyszenia działające aktywnie w świetlicy w Kleosinie					
LOKALIZACJA PROJEKTU	ul. Ojca Stefana Tarasiuka 11, 16-001 Kleosin, dz. nr. 371/13					
PRZEWIDYWANY OKRES REALIZACJI PROJEKTU	2018-2020					
CEL PROJEKTU	Aktywizacja mieszkańców Gminy Juchnowiec Kościelny poprzez przebudowę świetlicy w Kleosinie.					
ZAKRES DZIAŁAŃ	Projekt polega na rozbudowie i przebudowie części pomieszczeń oraz budowie wentylacji mechanicznej w piwnicy znajdującej się w budynku oświatowo-usługowym w Kleosinie. Operacja nie będzie miała charakteru nowej inwestycji, lecz poprawę stanu istniejącego.					
GRUPY ODBIORCÓW	Mieszkańcy gminy Juchnowiec Kościelny					
WSKAŹNIK PRODUKTU	Jednostka miary	Liczba zmodernizowanych obszarów przestrzeni publicznej	Wartość bazowa	0	Wartość docelowa	1
WSKAŹNIK REZULTATU	Jednostka miary	Liczba osób korzystających rocznie ze świetlicy	Wartość bazowa	30	Wartość docelowa	300
SPOSÓB MONITOROWANIA I MIERZENIA WSKAŹNIKÓW	Listy obecności					
SZACUNKOWY KOSZT REALIZACJI	600 000,00 zł					
PLANOWANE ŹRÓDŁO FINANSOWANIA	Środki unijne oraz środki własne gminy					
UZASADNIENIE REALIZACJI	Realizacja projektu przyczyni się do poprawy wizerunku i atrakcyjności regionu, zwiększenia potencjału społeczności lokalnych oraz integracji i aktywizacji mieszkańców Gminy Juchnowiec Kościelny.					

Tabela 25 Przedsięwzięcie nr 7

TYTUŁ PROJEKTU	 <p><i>Budowa małej architektury na terenie parku we wsi Brończany.</i></p>
REALIZATOR PROJEKTU	Gmina Juchnowiec Kościelny
PLANOWANE PARTNERSTWO	Nie
LOKALIZACJA PROJEKTU	Sołectwo Brończany, działka nr. geod. 79, obręb Brończany
PRZEWIDYWANY OKRES REALIZACJI PROJEKTU	2018
CEL PROJEKTU	Poprawa zdrowego trybu życia mieszkańców Gminy Juchnowiec Kościelny poprzez budowę parku rekreacyjnego w Brończanach.
ZAKRES DZIAŁAŃ	Projekt obejmuje zagospodarowanie terenów rekreacyjno-wypoczynkowych we wsi Brończany w celu stworzenia parku przeznaczonego do użytku mieszkańców. Park został zaprojektowany uwzględniając potrzeby mieszkańców. Centralną część stanowi wiata z przylegającym placem zgromadzeń. Na terenie

	parku przewidziano miejsce na ognisko, wokół którego ustawiono ławki. W ramach zagospodarowania będą wytyczone ścieżki żwirowe, miejsce na ognisko oraz elementy małej architektury wraz z zielenią towarzyszącą.					
GRUPY ODBIORCÓW	Mieszkańcy wsi Brończany oraz okolicznych sołectw, mieszkańcy gminy Juchnowiec Kościelny					
WSKAŹNIK PRODUKTU	Jednostka miary	Liczba nowych obiektów infrastruktury rekreacyjnej	Wartość bazowa	0	Wartość docelowa	1
WSKAŹNIK REZULTATU	Jednostka miary	Liczba osób korzystających z nowej infrastruktury	Wartość bazowa	0	Wartość docelowa	400
SPOSÓB MONITOROWANIA I MIERZENIA WSKAŹNIKÓW	dane z raportów dot. realizowanych przedsięwzięć					
SZACUNKOWY KOSZT REALIZACJI	200 000,00 PLN					
PLANOWANE ŹRÓDŁO FINANSOWANIA	Środki unijne oraz środki własne gminy					
UZASADNIENIE REALIZACJI	Projektowany teren ma pełnić funkcję parku jak również miejsca spotkań i odpoczynku mieszkańców.					

Tabela 26 Przedsięwzięcie nr 8

TYTUŁ PROJEKTU	<i>Budowa kanalizacji sanitarnej oraz rozbudowa sieci wodociągowej w miejscowości Brończany.</i>					
REALIZATOR PROJEKTU	Gmina Juchnowiec Kościelny					
PLANOWANE PARTNERSTWO	Nie					
LOKALIZACJA PROJEKTU	Brończany – obręb 0004 Brończany oraz obręb 0024 Lewickie					
PRZEWIDYWANY OKRES REALIZACJI PROJEKTU	2018-2020					
CEL PROJEKTU	Poprawa warunków życia mieszkańców gminy Juchnowiec Kościelny poprzez rozbudowę kanalizacji sanitarnej w Brończanach.					
ZAKRES DZIAŁAŃ	Przedmiotem inwestycji jest budowa kanalizacji sanitarnej grawitacyjno-pompowej z odgałęzieniami w granicach pasa drogowego oraz sieci wodociągowej w miejscowości Brończany. Projektowana kanalizacja sanitarna grawitacyjna służyć będzie do odprowadzania ścieków bytowo-gospodarczych z budynków mieszkalnych oraz usługowych do istniejącego systemu kanalizacyjnego gminy Juchnowiec Kościelny.					
GRUPY ODBIORCÓW	Mieszkańcy wsi Brończany					
WSKAŹNIK PRODUKTU	Jednostka miary	Długość przewodów wodociągowych	Wartość bazowa	0	Wartość docelowa	2 000,0 m
	Jednostka miary	Długość kanałów sanitarnych	Wartość bazowa	0	Wartość docelowa	4 000,0 m
WSKAŹNIK REZULTATU	Jednostka miary	Liczba osób korzystających z ulepszonej infrastruktury wodociągowej	Wartość bazowa	0	Wartość docelowa	20
	Jednostka miary	Liczba osób korzystających z ulepszonej infrastruktury kanalizacyjnej	Wartość bazowa	0	Wartość docelowa	70
SPOSÓB MONITOROWANIA I MIERZENIA WSKAŹNIKÓW	dane z raportów dot. realizowanych przedsięwzięć					

SZACUNKOWY KOSZT REALIZACJI	2 000 000,00 zł
PLANOWANE ŹRÓDŁO FINANSOWANIA	Środki unijne oraz środki własne gminy.
UZASADNIENIE REALIZACJI	Aktualnie teren objęty zakresem inwestycji nie posiada kanalizacji sanitarnej. Ścieki bytowo-gospodarcze odprowadzane są do przydomowych zbiorników bezodpływowych, a następnie opróżniane wozami asenizacyjnymi.

Tabela 27 Przedsięwzięcie nr 9

<p>TYTUŁ PROJEKTU</p>	 <p><i>Koncepcja zagospodarowania terenów wokół budynku szkolnego w Hołówkach Dużych</i></p>
<p>REALIZATOR PROJEKTU</p>	<p>Gmina Juchnowiec Kościelny</p>
<p>PLANOWANE PARTNERSTWO</p>	<p>Nie</p>
<p>LOKALIZACJA PROJEKTU</p>	<p>Sołectwo Hołóвки Duże, działka nr. geod. 292, obręb Hołóвки Duże</p>
<p>PRZEWIDYWANY OKRES REALIZACJI PROJEKTU</p>	<p>2020</p>
<p>CEL PROJEKTU</p>	<p>Poprawa warunków życia mieszkańców gminy Juchnowiec Kościelny poprzez zagospodarowanie placu przed budynkiem poszkolnym.</p>

ZAKRES DZIAŁAŃ	<p>Projekt obejmuje zagospodarowanie terenu we wsi Hołówki Duże w celu stworzenia miejsca rekreacyjnego przeznaczonego do spotkań i integracji mieszkańców.</p> <p>Centralną część stanowi budynek poszkolny, który należałoby ocieplić, w którym planowane jest stworzenie miejsca do gier i zabaw dla dzieci, młodzieży oraz seniorów.</p> <p>W ramach zagospodarowania terenu planowane jest ogrodzenie terenu, elementy małej architektury, tj. plac zabaw, siłownia zewnętrzna i mini boisko oraz zieleni towarzysząca.</p>					
GRUPY ODBIORCÓW	Mieszkańcy wsi Hołówki Duże oraz okolicznych sołectw, mieszkańcy gminy Juchnowiec Kościelny					
WSKAŹNIK PRODUKTU	Jednostka miary	Liczba nowych obiektów infrastruktury rekreacyjnej	Wartość bazowa	0	Wartość docelowa	1
WSKAŹNIK REZULTATU	Jednostka miary	Liczba osób korzystających z nowej infrastruktury	Wartość bazowa	0	Wartość docelowa	400
SPOSÓB MONITOROWANIA I MIERZENIA WSKAŹNIKÓW	dane z raportów dot. realizowanych przedsięwzięć					
SZACUNKOWY KOSZT REALIZACJI	300 000,00 PLN					
PLANOWANE ŹRÓDŁO FINANSOWANIA	Środki unijne oraz środki własne gminy.					
UZASADNIENIE REALIZACJI	Projektowany teren ma pełnić funkcję miejsca spotkań i odpoczynku mieszkańców.					

Tabela 28 Przedsięwzięcie nr 10

TYTUŁ PROJEKTU	<i>Organizacja zajęć aktywizujących dla mieszkańców miejscowości Ignatki - Osiedle</i>
REALIZATOR PROJEKTU	Stowarzyszenie „Nasze Ignatki Osiedle” ul. Leśna 20, Ignatki-Osiedle
PLANOWANE PARTNERSTWO	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Stowarzyszenie Niezależnych Inicjatyw „Nasza Natura” Ignatki-Osiedle ul. Przejedna 6 lok. 32 ➤ Stowarzyszenie „Akacja na rzecz dzieci i rodzin” – Ignatki-Osiedle ul. Jeździecka 1 ➤ Podlaskie Centrum Hipoterapii – Fundacja- ul. Jeździecka 6, Ignatki-Osiedle ➤ Klub Jeździecki – Białystok - ul. Jeździecka 6, Ignatki-Osiedle ➤ Gmina Juchnowiec Kościelny ➤ Gminny Ośrodek Kultury w Juchnowcu Kościelnym ➤ Gminna Bibliotek Publiczna w Juchnowcu Kościelnym ➤ Sosnowe Zacisze N. Artemowicz E. Espinosa A. Artemowicz S.C ul. Leśna 20 Ignatki-Osiedle
LOKALIZACJA PROJEKTU	Ignatki-Osiedle
PRZEWIDYWANY OKRES REALIZACJI PROJEKTU	2018 - 2019
CEL PROJEKTU	<p>Cele realizacji zadania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wzrost zaangażowania grupy seniorów z Ignatek-Osiedla w działania zmierzające do ochrony bioróżnorodności i klimatu - poprzez organizację warsztatów ekologicznych, wydanie broszury i organizacja wycieczek terenowych. - aktywizacja mieszkańców Ignatki-Osiedle poprzez organizację spotkań i zajęć integracyjnych - zachęcenie do poszerzania wiedzy i współdziałania na rzecz lokalnego zasobów - poprzez organizację zajęć i warsztatów dla różnych grup wiekowych (w tym dzieci, młodzież, dorośli, seniorzy, niepełnosprawni oraz spotkania mieszane) - rozwój zainteresowań i umiejętności mieszkańców miejscowości Ignatki-Osiedle poprzez udział w zajęciach sportowo-tanecznych, plastycznych, rozwojowych i wzmacniających kompetencje społeczne

	<p>- promocja wśród mieszkańców Ignatek-Osiedle działań przyczyniających się poznania otoczenia oraz utożsamiania się z miejscem zamieszkania poprzez wspólną organizację m.in. I Rodzinnego Pikniku Ignatki-Osiedle oraz Festyny dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych. Organizacja dyskoteki pod gwiazdami.</p> <p>Propagowanie wśród dzieci i młodzieży jeździectwa konnego, jako wielopokoleniowej tradycji miejscowości. Zbliżenie dzieci i młodzieży do lokalnej tradycji, przyrody i historii.</p> <p>Projekt ma za zadanie zaspokojenie potrzeb różnych grup wiekowych mieszkańców miejscowości Ignatki-Osiedle na udział w zajęciach integracyjnych: sportowo-tanecznych, plastycznych, animacyjnych, rozwojowych i wzmacniających kompetencje społeczne. Kluczowym celem projektu jest zaangażowanie kapitału społecznego i włączenie go do aktywnego życia miejscowości. Działania mają pobudzić kreatywność mieszkańców, wzmocnić otwartość na drugiego człowieka, a tym samym propagować zdrowy styl życia. Długofalowe działania mają również za zadanie wzmocnienia więzi dziecka i rodzica, a tym samym do podjęcia wielu wspólnych działań i wspólnego spędzenia wolnego czasu. Projekt ma również za zadanie integrację osób oraz dzieci i młodzieży niepełnosprawnej ze środowiskiem osób pełnosprawnych.</p> <p>Obecnie mieszkańcy nie mają żadnego miejsca gdzie mogliby spotykać się, adoptować, współpracować i tworzyć jedność społeczną. Dodatkowo na osiedlu brak jest obiektów infrastruktury sportowej oraz społecznej, jak też miejsc aktywnego wypoczynku, a dzieci bawią się na ulicach. Należy zatem zaspokoić potrzeby mieszkańców poprzez stworzenie im bogatej oferty zajęć i spotkań gdzie mogliby spotykać się, wspólnie spędzać czas i budować relacje społeczne, a jednocześnie zdobywać nowe umiejętności. Stowarzyszenie Nasze Ignatki Osiedle siedzibę swoją ma na terenie Ośrodka Sosnowe Zacisze, gdzie znajduje się znaczny, niezagospodarowany teren oraz sale, który z powodzeniem można by wykorzystać na organizację zajęć i spotkań dla mieszkańców wsi. Zagospodarowanie części terenu wokół obiektu pozwoli Stowarzyszeniu na wyjście z działaniami poza obiekt budynku i prowadzenie ich na łonie natury.</p>
ZAKRES DZIAŁAŃ	<p>➤ Zajęcia sportowo-taneczne, plastyczne, rozwojowe, przyrodnicze i wzmacniające kompetencje społeczne dla różnych grup wiekowych.</p>

- Warsztaty międzypokoleniowe z organizacji czasu wolnego: przygotowywanie spotkań okolicznościowych, wspólnych przedsięwzięć, organizacja I Rodzinnego Pikniku Ignatki-Osiedle, Festynów z okazji m.in. Dnia Dziecka.
- I Rodzinny Piknik Ignatki-Osiedle
- Festyny dla dorosłych dzieci i młodzieży.
- Organizacja dyskoteki pod gwiazdami.
- Zajęcia komputerowe dla seniorów w tym zakup 15 laptopów do prowadzenia zajęć.
- Wyjazdy zorganizowane dla seniorów do kina, teatru, opery.
- Zorganizowane wyjazdy w ramach zwiedzania oraz turystyki i rekreacji.
- Cykl spotkań dla seniorów w zakresie profilaktyki i opieki stylu życia i opieki zdrowotnej, edukacji i kultury.
- Organizacja dzieciom i młodzieży imprez integracyjno – tematycznych tj. Bal Andrzejkowy, Przedświąteczne Spotkanie Choinkowo-Mikołajkowe, Bal Karnawałowy.
- Organizacja dla dzieci i młodzieży zajęć m.in. edukacyjnych oraz kulturalnych, animacyjnych w okresie ferii letnich oraz zimowych.
- Zorganizowane wyjazdy dla dzieci typu kino, galeria, strzelnica, lodowisko itp.
- Gry i zabawy animacyjne dla dzieci i młodzieży na powietrzu.
- Edukacyjne wycieczki krajoznawcze dla wszystkich grup wiekowych.
- Organizacja nauki jazdy konnej dla dzieci i młodzieży - Klub Jeździecki Ignatki-Osiedle.
- Dni otwarte Hipoterapii, zajęcia rehabilitacyjne dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.
- Zakup pomocy m.in. dydaktycznych, animacyjnych, materiałów plastycznych niezbędnych do organizacji zajęć.
- Wytworzenie ulotek informacyjnych oraz broszur.
- Zakup m.in. nagród, dyplomów, gadżetów dzieciom z okazji imprez integracyjnych oraz sportowych i kulturalnych.
- Wyżywienie dzieci i młodzieży w niezbędnym zakresie.
- Zagospodarowanie terenu w siedzibie stowarzyszenia ul. Leśna 20 Ignatki-Osiedle w postaci utwardzenia części placu oraz wyposażenia go w elementy małej architektury przeznaczonej do zabaw dzieci, typu ławki, zjeżdżalnie, huśtawki itp.

GRUPY ODBIORCÓW	Mieszkańcy Ignatek-Osiedla w tym dzieci i osoby niepełnosprawne, dorośli, seniorzy, placówki oświatowe oraz opiekuńcze, mieszkańcy Gminy Juchnowiec Kościelny).					
WSKAŹNIK PRODUKTU	Jednostka miary	Liczba spotkań aktywizujących w roku	Wartość bazowa	0	Wartość docelowa	50
	Jednostka miary	Liczba działań aktywizujących w roku	Wartość bazowa	0	Wartość docelowa	10
WSKAŹNIK REZULTATU	Jednostka miary	Łączna liczba mieszkańców uczestnicząca w zajęciach integracyjno - w Ignatkach-Osiedle	Wartość bazowa	0	Wartość docelowa	1000
	Jednostka miary	Łączna liczba zajęć/spotkań, zorganizowanych dla mieszkańców Ignatek-Osiedle	Wartość bazowa	0	Wartość docelowa	60
SPOSÓB MONITOROWANIA I MIERZENIA WSKAŹNIKÓW	Liczba uczestników w skali roku biorących udział w projekcie do liczby mieszkańców miejscowości Ignatki-Osiedle – listy obecności na spotkaniach i zajęciach, zdjęcia.					
SZACUNKOWY KOSZT REALIZACJI	Kosz roczny działań w roku 2018 – 200 000 zł (wraz z zakupem sprzętu komputerowego tj. laptopów) Koszt roczny działań w roku 2019 – 162 500 zł. Koszt zagospodarowania terenu i zakupu urządzeń małej architektury - 60 000 zł					
PLANOWANE ŹRÓDŁO FINANSOWANIA	Środki unijne, środki własne Gminy Juchnowiec Kościelny/ Fundusz Sołecki.					
UZASADNIENIE REALIZACJI	Z tytułu dużego i liczego napływu mieszkańców teren Ignatek- Osiedla stał się niewydolny pod względem funkcjonalności i infrastruktury technicznej, jak też funkcjonalności społecznej. Miejscowość nie posiada żadnego obiektu będącego w własnością Gminy w którym mogłaby się spotykać, adoptować, współpracować i tworzyć jedność społeczną. Dodatkowo na osiedlu brak jest obiektów infrastruktury sportowej oraz społecznej, jak też miejsc aktywnego wypoczynku, gdzie ludzie mogliby spotykać się, wspólnie spędzać czas i budować relacje społeczne, poprzez miejsca do spędzania czasu wspólnie z rodzinami, po miejsca zapewniające aktywne formy spędzania czasu na łonie przyrody.					

Na terenie miejscowości znajduje się prywatny Ośrodek Sosnowe Zacisze, gdzie dzięki uprzejmości właścicieli, siedzibę ma Stowarzyszenie „Nasze Ignatki Osiedle”. Obiekt posiada sale i teren wokół budynku, gdzie z powodzeniem (po dokonaniu adaptacji terenu) można organizować różne zajęcia i spotkania dla mieszkańców. Do momentu powstania gminnych obiektów na terenie miejscowości, Sosnowe Zacisze może pełnić funkcję ośrodka integrującego mieszkańców. Jeśli w najbliższym czasie na terenie miejscowości nie pojawi się oferta aktywizacyjna skierowana do mieszkańców, nastąpi rozwarstwienie społeczne, część mieszkańców zacznie korzystać z oferty pobliskiego Białegostoku, inni zniechęcą się do działania. Mając na uwadze, że wieś Ignatki-Osiedle to młoda wspólnota – składająca się z integrujących się ze sobą rodowitych mieszkańców, mieszkańców zabudowy wielorodzinnej i jednorodzinnej, warto wykorzystać energię i zapał, aby zbudować społeczność spełnioną i realizującą się na różnych płaszczyznach życia obywatelskiego.

8.2. CHARAKTERYSTYKA POZOSTAŁYCH DOPUSZCZALNYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Lokalny Program Rewitalizacji oprócz podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, których realizacja będzie miała najważniejszy wpływ na wyprowadzenie obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego, uwzględnia także możliwość realizacji różnego rodzaju przedsięwzięć uzupełniających, trwających w całym okresie programowania, czyli do roku 2023. Zadania te realizują przyjęte cele i kierunki działań oraz są uzupełnieniem podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Warunkiem realizacji przedsięwzięcia uzupełniającego jako przedsięwzięcia rewitalizacyjnego jest konieczność odpowiedzi na zdiagnozowane zjawiska negatywne. Przestrzeń jest bardzo ważnym zasobem rozwoju społecznego gospodarczego. Jej kształtowanie zgodnie z zasadami ładu przestrzennego stanowi główną zasadę zrównoważonego rozwoju.

Tego rodzaju działania przyczynią się do wykreowania przyjaznych przestrzeni publicznych służących różnym formom spędzania czasu wolnego, jak również integracji mieszkańców. Będą miały również wpływ na wzrost atrakcyjności turystycznej i będą właściwym dopełnieniem zasobów krajobrazowo- przyrodniczych gminy.

Charakterystykę pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych planowanych do realizacji na obszarze rewitalizacji przedstawiono poniżej w blokach tematycznych.

1. Przedsięwzięcia wspierające włączenie społeczne i wyrównywanie szans społecznych i zawodowych skierowane do określonych grup docelowych. Przedsięwzięcia realizowane zarówno przez podmioty publiczne (GOPS, instytucje kultury, edukacji) jak również podmioty niepubliczne (fundacje, stowarzyszenia).

Działania te skupiać się będą na:

- 1) aktywizacji lokalnego rynku pracy, w tym aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych w szczególności poprzez: szkolenia i kursy umożliwiające nabycie, podniesienie lub zmianę kwalifikacji i kompetencji; rozwijanie umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych na rynku pracy; kierowanie na dotowane z funduszu pracy miejsca pracy: prace interwencyjne, roboty publiczne, staże zawodowe, doradztwo zawodowe; kierowanie do udziału w programach specjalnych; poradnictwo zawodowe, psychologiczne;
- 2) wspomaganie funkcjonowania rodzin z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym lub ubóstwem w szczególności poprzez: profilaktykę i interwencję skierowaną do grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym dzieci i młodzieży; wsparcie dla otoczenia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w celu ich aktywizacji; wspieranie już istniejących i tworzenie nowych placówek wsparcia dziennego przeznaczonych dla dzieci i młodzieży ale także dla osób starszych i niepełnosprawnych; prowadzenie kampanii informacyjnych rozwijających świadomość społeczną o uzależnieniach i zjawisku przemocy domowej oraz rówieśniczej; promocję działań na rzecz przeciwdziałania

- dyskryminacji, w tym równego statusu kobiet i mężczyzn; pomoc w rozwiązywaniu trudnych sytuacji życiowych;
- 3) zapewnieniu równych szans rozwoju osobom z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez ułatwienie im dostępu do wysokiej jakości usług publicznych, w tym: edukacji, kultury i sportu w szczególności poprzez: ofertę edukacyjną dla ludzi dorosłych, dającą możliwość uczenia się przez całe życie i umożliwiającą powrót na rynek pracy; programy z zakresu zdrowego trybu życia; tworzenie warunków umacniania się więzi międzypokoleniowej i wewnątrzpokoleniowej przy wykorzystaniu zasobów z obszaru edukacji, kultury i tradycji regionalnej; zajęcia dla dzieci i młodzieży ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się, rozwijanie wszelkich form zainteresowania nauką, sportem, językami obcymi i kulturą, itp.; propozycję spędzania czasu wolnego; stworzenie i wsparcie oferty zajęć sportowych, turystycznych i rekreacyjnych dla wszystkich grup wiekowych, zwłaszcza dla dzieci i młodzieży; zajęcia wyrównawcze;
 - 4) aktywizacji społecznej i obywatelskiej w szczególności poprzez: stworzeniu podstaw współpracy podmiotów działających na rzecz integracji społecznej; organizację jednorazowych lub cyklicznych wydarzeń kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych i edukacyjnych; promowanie wartości narodowych i historycznych, budowanie tożsamości regionalnej; promujące zwiększenie stopnia udziału mieszkańców w życiu publicznym.
2. Przedsięwzięcia zawierające działania związane z rozwojem ekonomii społecznej, służące rozwojowi lokalnemu i aktywizacji zawodowej mieszkańców szczególnie osób długotrwale bezrobotnych.
 3. Przedsięwzięcia skierowane na poprawę jakości życia i bezpieczeństwa mieszkańców, porządkujące i podnoszące estetykę otoczenia, w szczególności odnoszące się do obiektów i przestrzeni publicznej. Podejmowane działania powinny dotyczyć porządkowania przestrzeni m.in. poprzez instalację obiektów małej architektury, urządzenie terenów zielonych, wprowadzanie udogodnień komunikacyjnych (miejsca parkingowe), poprawy estetyki budynków (remont elewacji) czy też realizację innych działań, które będą pozytywnie wpływać na poprawę jakości życia mieszkańców.
 4. Przedsięwzięcia związane z rozbudową i modernizacją infrastruktury technicznej (transportowej i komunalnej) mające charakter uzupełniający względem innych działań rewitalizacyjnych oraz służące realizacji celów społecznych (tj. rozwiązywaniu zdiagnozowanych wcześniej problemów społecznych m. in. poprawę dostępności do wysokiej jakości usług publicznych: sport, rekreacja, zdrowie, edukacja). Działania tego typu powinny stanowić środek dla osiągnięcia szerszego celu, jakim ma być zwiększenie szans na niwelację zidentyfikowanych na obszarze negatywnych zjawisk i wszechstronny rozwój.
 5. Przedsięwzięcia, których celem jest zachowanie i promocja dziedzictwa kulturowego: materialnego i niematerialnego oraz narodowego i przyrodniczego. Tego typu działania powinny się skupiać na podnoszeniu świadomości społecznej w zakresie wartości kulturowych obszaru i gminy ale także wykazywać dbałość o obiekty zabytkowe. Planuje się

remont zabytkowego budynku stajni/obory oraz adaptację zabytkowego parku dworskiego wpisanych do rejestru zabytków, jak też stworzenie ścieżki rekreacyjnej z elementami historyczno- edukacyjnymi, z oznaczeniem miejsc związanych historycznie z sołectwem Ignatki-osiedle.

6. Przedsięwzięcia w sferze technicznej wspierające poprawę efektywności energetycznej i wykorzystania odnawialnych źródeł energii, a także zapewniające poprawę stanu technicznego obiektów budowlanych. Realizacja tego typu przedsięwzięć będzie dotyczyć głównie obiektów publicznych.
7. Przedsięwzięcia dotyczące wspierania przedsiębiorczości oraz tworzenia nowych miejsc pracy.

Procesy i zjawiska gospodarcze pod wieloma względami wpływają na pozostałe sfery rozwoju lokalnego, warunkując m.in. sytuację dochodową (majątkową) mieszkańców. Niezwykle ważnym elementem procesów gospodarczych jest aktywność ekonomiczna ludności oraz związane z nią bezpośrednio zjawisko bezrobocia. Bezrobocie jest nie tylko poważnym problemem o charakterze ekonomicznym, ale przede wszystkim społecznym, prowadzi do degradacji kapitału ludzkiego oraz jest jedną z głównych przyczyn występowania wielu niekorzystnych zjawisk społecznych (np. ubóstwo i bieda, alkoholizm, przestępczość itp.).

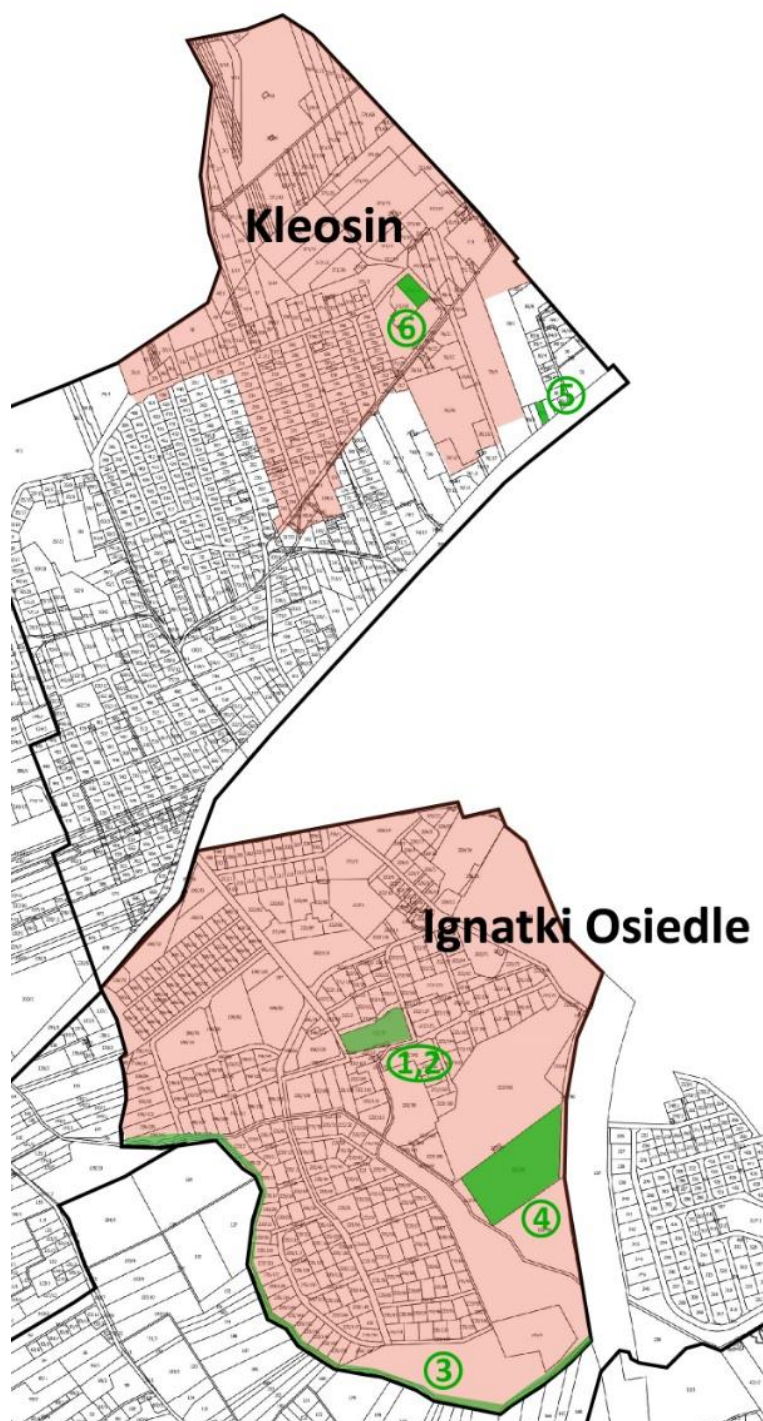
9. MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI REWITALIZACJI

Skuteczna i efektywna rewitalizacja jest oparta na wielokierunkowych działaniach na rzecz społecznej, przestrzennej i ekonomicznej odnowy obszarów zdegradowanych. Proces ten odbywa się przy zaangażowaniu wszystkich zainteresowanych podmiotów. Istotnym czynnikiem warunkującym skuteczność procesu rewitalizacji jest również zapewnienie komplementarności i integracji podjętych projektów i działań rewitalizacyjnych. Wymogiem koniecznym dla wspierania projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych jest konieczność zapewnienia ich komplementarności w szerokim spektrum funkcjonowania. Komplementarność może mieć charakter:

- przestrzenny,
- problemowy,
- proceduralno-instytucjonalny,
- międzyokresowy,
- finansowy.

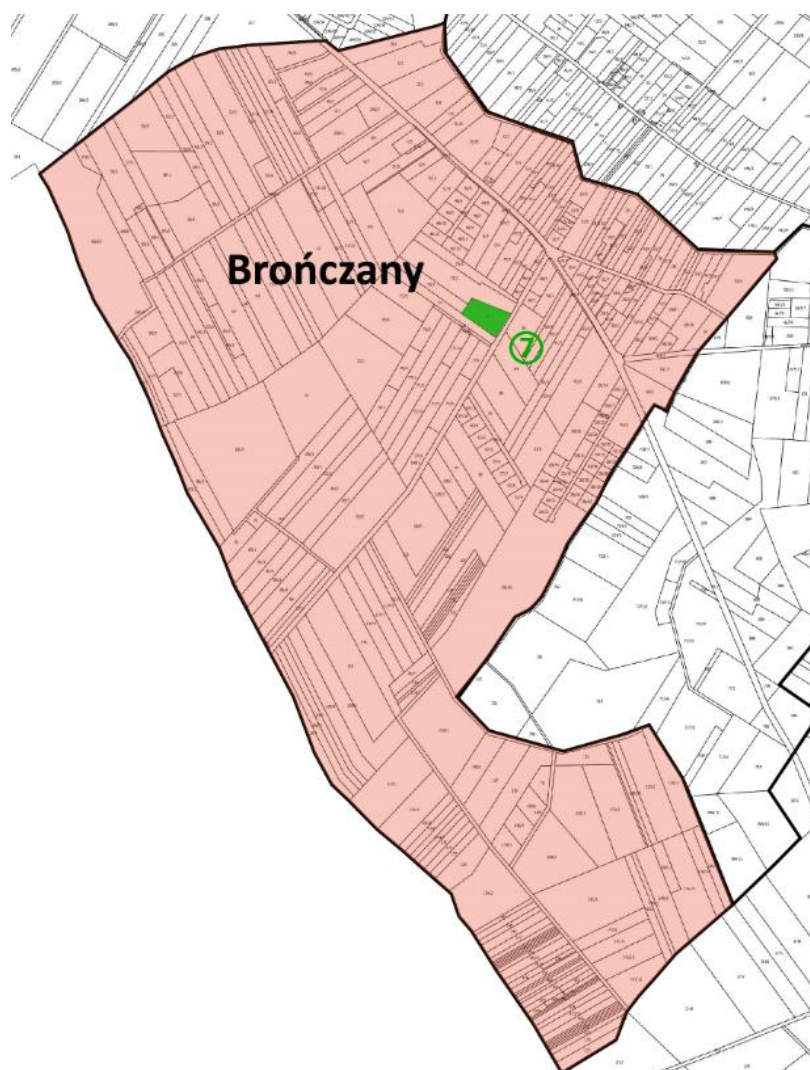
Komplementarność przestrzenna oznacza zastosowanie przy określaniu projektów rewitalizacyjnych kryterium ciągłości przestrzeni i relacji przestrzennych łączących obszary rewitalizacji z pozostałymi częściami gminy. Gmina traktowana jest jako całościowa przestrzeń, bez punktowego nacechowania projektów. Efekty osiągnięte mogą również wpływać na otaczającą je przestrzeń i tam przynosić pośrednie rezultaty rewitalizacji. Mechanizm odpowiedzialny za komplementarność przestrzenną rewitalizacji powinien opierać się monitorowaniu zmian zagospodarowania przestrzennego w skali całego obszaru Gminy Juchnowiec Kościelny, nie tylko obszaru zdegradowanego. Dokładna lokalizacja projektów przedstawiona została na załączanej do niniejszego dokumentu mapie w skali 1:5000, przedstawiającej kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych.

Rysunek 7 Lokalizacja projektów – podobszar Ignatki-Osiedle i podobszar Kleosin

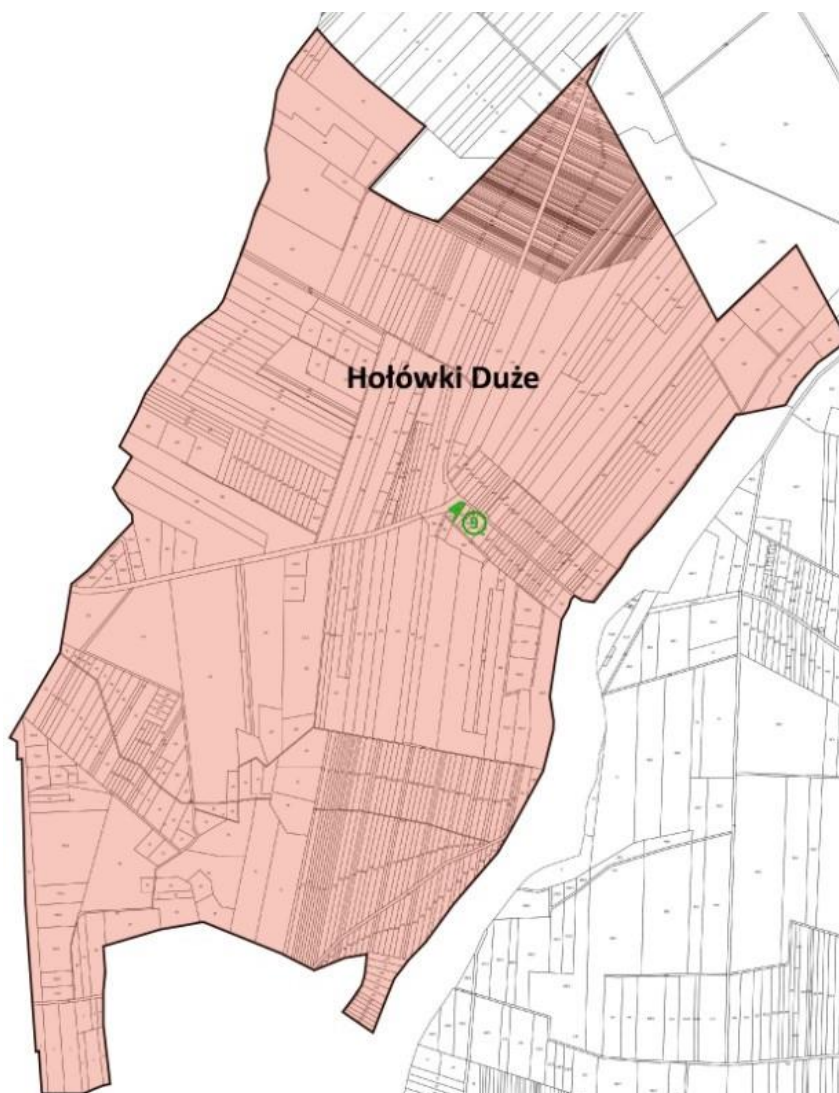
Źródło: opracowanie własne

Rysunek 8 Lokalizacja projektów – podobszar Brończany

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 9 Lokalizacja projektów – podobszar Hołówki Duże

Źródło: opracowanie własne

Komplementarność problemową charakteryzuje uwzględnienie w projektach rewitalizacyjnych wszystkich wymiarów LPR. Projekty powinny wpływać na aspekt przestrzenny, społeczny, gospodarczy, techniczny i przestrzenno-funkcjonalny. W Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Juchnowiec Kościelny określono 10 projektów rewitalizacyjnych, których cechy i spodziewane efekty korelują z wyżej wymienionymi aspektami, zapewnia zwiększoną efektywność procesu oraz zyskanie dodatkowej wartości niż suma rozwiązanych problemów. Dla zapewnienia komplementarności należy:

- wyznaczyć wskaźniki, które określać będą efekty końcowe projektów rewitalizacyjnych,
- skorelować działania rewitalizacyjne z innymi działaniami podejmowanymi w ramach planowania strategicznego w gminie – w ramach pozostałych dokumentów dotyczących rozwoju obszaru. Analogicznie władze gminy powinny rozpatrywać inne dziedziny z uwzględnieniem Lokalnego Programu Rewitalizacji i możliwie wspierać określone w nim działania.

Tabela 29 Komplementarność problemowa

Nr	Nazwa projektu	Aspekt społeczny	Aspekt gospodarczy	Aspekt środowiskowy	Aspekt techniczny	Aspekt przestrzenno-funkcjonalny
1.	Przebudowa i zmiana sposobu użytkowania zabytkowego budynku stajni/obory, w tym utworzenie świetlicy wiejskiej, bazy lokalowej dla Hipoterapii i rehabilitacji, modernizacja pomieszczeń związanych z uprawianiem sportów konnych, wraz z zagospodarowaniem terenu.	X	X	X	X	X
2.	Zagospodarowanie zabytkowego parku w Ignatkach-Osiedlu.	X		X		X
3.	Budowa ścieżki rekreacyjnej z elementami edukacji oraz historii w miejscowości Ignatki-Osiedle, uwzględnieniem przebiegu ścieżki wzdłuż linii brzegowej rzeki Horodnianki.	X		X		X
4.	Rozbudowa z budową kompleksu boisk sportowych - Centrum Sportu, Turystyki i Rekreacji wraz z budynkami towarzyszącymi, elementami prozdrowotnymi w zakresie hipoterapii i rehabilitacji, oraz infrastrukturą drogową, sportową, ogrodzeniową - w tym media.	X			X	X
5.	Program polityki zdrowotnej w zakresie rehabilitacji leczniczej skierowany	X	X			

	m.in. do zagrożonych wykluczeniem mieszkańców Gminy Juchnowiec Kościelny.					
6.	Rozbudowa i przebudowa budynku oświatowo-usługowego w Kleosinie	X			X	
7.	Budowa małej architektury na terenie parku we wsi Brończany.	X				X
8.	Budowa kanalizacji sanitarnej oraz rozbudowa sieci wodociągowej w miejscowości Brończany.	X		X		
9.	Koncepcja zagospodarowania terenów wokół budynku szkolnego w Hołówkach Dużych.	X		X		X
10.	Organizacja zajęć aktywizujących dla mieszkańców miejscowości Ignatki-Osiedle	X				X

Źródło: opracowanie własne

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna dotyczy aspektu zarządzania procesem rewitalizacji, którego powodzenie w znacznej mierze uzależnione jest od wykreowania odpowiedniego systemu zarządzania rewitalizacją. System ten określa m.in. sposób podejmowania decyzji, czy podmioty biorące udział w procesie rewitalizacyjnym. Zagadnienie to zostało szczegółowo opracowane w rozdziale dot. realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Komplementarność międzyokresowa polega na zachowaniu ciągłości programowej, czyli kontynuowaniu lub rozwijaniu wsparcia z polityki spójności z lat 2007-2013. Projekty w ramach polityki spójności na lata 2014-2020 powinny być to oparte o analizę dotychczasowych działań rewitalizacyjnych.

Tabela 30 Komplementarność międzyokresowa

NAZWA PROJEKTU	ŹRÓDŁO DOFINANSOWANIA	WARTOŚĆ PROJEKTU	KWOTA DOFINANSOWANIA
Modernizacja indywidualnych źródeł energii ciepłej lub elektrycznej w gminie Juchnowiec Kościelny	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 5.4. Strategie niskoemisyjne 5.4.2. Strategie niskoemisyjne BOF	1 652 434.78 zł	1 284 648.90 zł
Przebudowa i rozbudowa stacji uzdatniania wody w Ignatkach-Osiedlu	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego 3.2. Obszary podlegające restrukturyzacji	1 012 082.29 zł	750 524.04 zł
Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu mieszkańców Gminy Juchnowiec Kościelny	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka 8.3. Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu - eInclusion	824 960.33 zł	700 977.94 zł
Mam szansę	Europejski Fundusz Społeczny Program Operacyjny Kapitał Ludzki 9.1. Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty 9.1.2 Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszanie różnic w jakości usług edukacyjnych	660 290.00 zł	561 246.50 zł

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

MINISTERSTWO
ROZWOJU

Unia Europejska
Fundusz Spójności

NAZWA PROJEKTU	ŹRÓDŁO DOFINANSOWANIA	WARTOŚĆ PROJEKTU	KWOTA DOFINANSOWANIA
Kubusiowe Przedszkole w Księżynie	Europejski Fundusz Społeczny Program Operacyjny Kapitał Ludzki 9.1. Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty 9.1.1 Zmniejszanie nierówności w stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej	590 620.00 zł	502 027.00 zł
Bajkowe przedszkole atrakcyjne i dostępne	Europejski Fundusz Społeczny Program Operacyjny Kapitał Ludzki 9.1. Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty 9.1.1 Zmniejszanie nierówności w stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej	410 962.00 zł	349 317.70 zł
Remont Wiejskiego Ośrodka Kultury i Sportu w Juchnowcu Dolnym	Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnej Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2.3. Odnowa wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego	563 542.35 zł	321 262.00 zł
Nowa szansa - nowy zawód. Indywidualny plan działań dla osób odchodzących z rolnictwa w południowej	Europejski Fundusz Społeczny Program Operacyjny Kapitał Ludzki 8.1. Rozwój pracowników i przedsiębiorstw w regionie 8.1.2 Wsparcie procesów adaptacyjnych i modernizacyjnych w regionie	281 755.00 zł	239 491.75 zł

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

MINISTERSTWO
ROZWOJU

Unia Europejska
Fundusz Spójności

NAZWA PROJEKTU	ŹRÓDŁO DOFINANSOWANIA	WARTOŚĆ PROJEKTU	KWOTA DOFINANSOWANIA
części gminy Juchnowiec Kościelny	dziędzina: praca i integracja społeczna		
Remont budynku Wiejskiego Ośrodka Kultury i Sportu w Koplanach	Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnej Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2.3. Odnowa wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego	224 938.81 zł	177 596.00 zł
Język angielski i język migowy szansą na lepszą pracę	Europejski Fundusz Społeczny Program Operacyjny Kapitał Ludzki 8.1. Rozwój pracowników i przedsiębiorstw w regionie 8.1.1 Wspieranie rozwoju kwalifikacji zawodowych i doradztwo dla przedsiębiorstw	158 600.00 zł	134 810.00 zł
Szkolenia ratowników OSP z Gminy Juchnowiec Kościelny	Europejski Fundusz Społeczny Program Operacyjny Kapitał Ludzki 9.5. Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich	49 955.00 zł	42 461.75 zł
Docieplenie budynku świetlicy wiejskiej w Tryczówce	Działanie 4.1.3. Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju dla operacji, które odpowiadają warunkom przyznania pomocy w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego PROW na lata 2007-2013	36 285,00 zł	15 854,00 zł
Docieplenie budynku świetlicy wiejskiej w Rostołtach	Działanie 4.1.3. Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju dla operacji, które odpowiadają warunkom przyznania pomocy w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego PROW na lata 2007-2013	124 181,45 zł	63 994,00 zł

NAZWA PROJEKTU	ŹRÓDŁO DOFINANSOWANIA	WARTOŚĆ PROJEKTU	KWOTA DOFINANSOWANIA
Zakup i montaż urządzeń siłowni zewnętrznej na obszarze przestrzeni publicznej w miejscowości Kleosin	Działanie 4.1.3. Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju objętego PROW na lata 2007-2013	30 379,77 zł	19 759,20 zł
Zakup i montaż urządzeń siłowni zewnętrznej na obszarze przestrzeni publicznej w miejscowości Hryniewicze	Działanie 4.1.3. Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju objętego PROW na lata 2007-2013	36 129,77 zł	23 499,00 zł
Budowa wiaty rekreacyjno-wypoczynkowej we wsi Brończany	Działanie 4.1.3. Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju objętego PROW na lata 2007-2013	94 053,79 zł	24 999,00 zł

Źródło: opracowanie własne

Komplementarność źródeł finansowania, w kontekście polityki spójności 2014-2020, oznacza, że finansowanie projektów rewitalizacyjnych, wynikających z planu rewitalizacji opiera się na uzupełnianiu się i łączeniu wsparcia ze środków EFRR, EFS i FS z wykluczeniem ryzyka wystąpienia podwójnego dofinansowania.

Projekty rewitalizacyjne mogą zostać sfinansowane ze zróżnicowanych źródeł, takich jak:

- Europejski Fundusz Społeczny,
- Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego.

Mechanizm zapewnienia komplementarności źródeł finansowania opierać się będzie na silnej koordynacji i synergii projektów rewitalizacyjnych ze środkami polityk i instrumentów zarówno programów operacyjnych, jak i krajowych.

10. SZACUNKOWE RAMY FINANSOWE LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

NR	TYTUŁ PROJEKTU	KOSZT OGÓŁEM	W TYM:				ŹRÓDŁO FINANSOWANIA
			ŚRODKI UNII EUROPEJSKIEJ		ŚRODKI KRAJOWE	BUDŻET GMINY	
			EFS	EFRR			
1	Przebudowa i zmiana sposobu użytkowania zabytkowego budynku stajni/obory w Ignatkach-Osiedlu ul., w tym utworzenie świetlicy wiejskiej, bazy lokalowej dla hipoterapii i rehabilitacji, modernizacja pomieszczeń związanych z uprawianiem sportów konnych, wraz z zagospodarowaniem terenu.	2 000 000,00	0,00	1 600 000,00	0,00	400 000,00	Środki unijne oraz środki własne Gminy Juchnowiec Kościelny
2	Zagospodarowanie zabytkowego parku w Ignatkach-Osiedlu.	300 000,00	0,00	240 000,00	0,00	60 000,00	Środki unijne oraz środki własne Gminy Juchnowiec Kościelny
3	Budowa ścieżki rekreacyjnej z elementami edukacji oraz historii w miejscowości Ignatki-Osiedle,	300 000,00	0,00	240 000,00	0,00	60 000,00	Środki unijne oraz środki własne Gminy

	z uwzględnieniem przebiegu ścieżki wzdłuż linii brzegowej rzeki Horodnianki.						Juchnowiec Kościelny
4	Rozbudowa z budową kompleksu boisk sportowych - Centrum Sportu, Turystyki i Rekreacji wraz z budynkami i urządzeniami towarzyszącymi, elementami prozdrowotnymi w zakresie hipoterapii i rehabilitacji, oraz infrastrukturą drogową, sportową, ogrodzeniową - w tym media.	6 000 000,00	0,00	4 800 000,00	0,00	1 200 000,00	Środki unijne oraz środki własne Gminy Juchnowiec Kościelny
5	Program polityki zdrowotnej w zakresie rehabilitacji leczniczej skierowany m.in. do zagrożonych wykluczeniem mieszkańców Gminy Juchnowiec Kościelny.	1 816 000,00	1 452 800,00	0,00	0,00	363 200,00	Środki unijne – w ramach rewitalizacji przewidzianej dla Gminy Juchnowiec Kościelny
6	Rozbudowa i przebudowa budynku oświatowo-usługowego w Kleosinie	600 000,00	0,00	480 000,00	0,00	120 000,00	Środki unijne oraz środki własne gminy
7	Budowa małej architektury na terenie parku we wsi Brończany.	200 000,00	0,00	160 000,00	0,00	40 000,00	Środki unijne oraz środki własne gminy

8	Budowa kanalizacji sanitarnej oraz rozbudowa sieci wodociągowej w miejscowości Brończany.	2 000 000,00	0,00	1 600 000,00	0,00	400 000,00	Środki unijne oraz środki własne gminy
9	Koncepcja zagospodarowania terenów wokół budynku szkolnego w Hołówkach Dużych.	300 000,00	0,00	240 000,00	0,00	60 000,00	Środki unijne oraz środki własne gminy
10	Organizacja zajęć aktywizujących dla mieszkańców miejscowości Ignatki - Osiedle	422 500,00	338 000,00	0,00	0,00	84 500,00	Środki unijne, środki własne Gminy Juchnowiec Kościelny/ Fundusz Sołecki

11. MECHANIZMY PARTYCYPACJI SPOŁECZNEJ

Lokalny Program Rewitalizacji wypracowany jest przez samorząd gminny i poddawany jest dyskusji w oparciu o diagnozę lokalnych problemów, w aspektach:

- społecznym,
- gospodarczym,
- przestrzenno-funkcyjnym,
- technicznym,
- środowiskowym.

Przygotowanie oraz wdrażanie procesu rewitalizacji w Gminie Juchnowiec Kościelny opiera się na zasadach partnerstwa i partycypacji¹⁹. Partycypacja społeczna wpisana jest w proces rewitalizacji, na każdym jego etapie: diagnozy, programowania, wdrażania i monitorowania.

Współpraca z różnymi grupami interesariuszy, w szczególności ze społecznością obszarów rewitalizacji, innymi ich użytkownikami, takimi jak przedsiębiorcy i organizacje pozarządowe pozwoli na:

- wyznaczenie liderów społecznych z różnych środowisk,
- określenie obszarów problemowych,
- zdiagnozowanie potrzeb rewitalizacyjnych w gminie,
- wypracowanie społecznej akceptacji podejmowanych działań rewitalizacyjnych,
- pozyskanie, ze źródeł publicznych i prywatnych, środków na działania rewitalizacyjne,
- systematyczne i ciągłe monitorowanie postępów realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Przygotowanie „Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Juchnowiec Kościelny”, jego wdrażanie i monitorowanie opierają się na współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy, w tym przede wszystkim ze:

- społecznością obszaru rewitalizacji,
- użytkownikami obszaru rewitalizacji,
- lokalnymi przedsiębiorcami,
- organizacjami pozarządowymi.

Interesariusze to instytucje, osoby lub grupy osób, które znajdują się w strefie bezpośredniego lub pośredniego oddziaływania Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Juchnowiec Kościelny oraz instytucje i osoby, które mogą mieć wpływ (pozytywny lub negatywny)

¹⁹ Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, s. 24

na realizację Programu i jego rezultaty. Interesariuszami LPR Gminy Juchnowiec Kościelny są zatem:

- pojedyncze osoby (mieszkańcy i użytkownicy obszaru rewitalizowanego),
- lokalne społeczności i ich formalni i nieformalni przedstawiciele,
- władze samorządowe i krajowe,
- politycy,
- przywódcy religijni,
- grupy specjalnych interesów,
- przedstawiciele biznesu,
- turyści,
- potencjalni mieszkańcy,
- organizacje pozarządowe.

Kompleksowość procesu rewitalizacji w Gminie Juchnowiec Kościelny, zakładająca włączenie wielu grup interesariuszy, wymaga stworzenia struktury organizacyjnej oraz podziału kompetencji i obowiązków.

Na formy partycypacji społecznej składają się następujące elementy:

- konsultacje społeczne z mieszkańcami,
- konsultacje dokumentu (CAWI),
- badanie ankietowe metodą PAPI,
- zbieranie fiszek,

Analiza materiałów przeprowadzonych w ramach partycypacji zostały uwzględnione w dokumencie „Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Juchnowiec Kościelny”.

12. SYSTEM WDRAŻANIA I REALIZACJI LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

System wdrażania jest jednym z nadrzędnych elementów Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Juchnowiec Kościelny. Obejmuje on szereg narzędzi usprawniających realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz realizację założonych celów. System wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji ma na celu kierowanie realizowanymi działaniami tak, by umożliwić wyprowadzenie obszarów zdegradowanych, w tym szczególnie wyznaczonych do rewitalizacji, ze stanu kryzysowego. W związku z takimi działaniami podmiotów wdrażających oraz przeznaczonych na te cele środków finansowych i rzeczowych, nastąpi planowana poprawa jakości życia mieszkańców.

By dobrze zarządzać Programem Rewitalizacji, należy:

- Aktywnie włączyć w proces rewitalizacji grupy interesariuszy;
- Pozyskiwać środki finansowe na realizowanie działań zgodnie z zasadą dodatkowości;
- Wdrażać i promować projekty rewitalizacyjne, których realizacja przyczyni się do pozytywnych zmian na wyznaczonym obszarze zgodnie z zasadą komplementarności i zrównoważonego rozwoju;
- Monitorować postępy w realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z określaniem stopnia osiągnięcia wyznaczonych uprzednio celów oraz utrzymywaniem osiągniętych rezultatów;
- Reagować na zjawiska i sytuacje niepożądane oraz, w razie potrzeby, aktualizować dokument.

Za proces wdrażania i zarządzania realizacją Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Juchnowiec Kościelny odpowiedzialny jest Wójt Gminy Juchnowiec Kościelny wspierany przez Zastępcę Wójta oraz Sekretarza Gminy.

Wymienione osoby odpowiedzialne, przy realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji współpracować będą z:

- Radnymi tworzącymi Radę Gminy na lata 2014-2018, 2018-2022, 2022-2026
- Zespołem ds. rewitalizacji,
- Komórkami organizacyjnymi Urzędu Gminy,
- Jednostkami organizacyjnymi gminy (m.in. placówki oświatowe, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej),
- Beneficjentami (fundacje, stowarzyszenia, osoby prywatne, instytucje kultury, lokalni liderzy, prywatne przedsiębiorstwa),
- Interesariuszami LPR.

Każdorazowa aktualizacja Lokalnego Procesu Rewitalizacji Gminy wymaga przyjęcia stosownej uchwały Rady Gminy Juchnowiec Kościelny oraz podania jej do publicznej wiadomości.

Współpracę osób odpowiedzialnych z innymi jednostkami przedstawiono na schemacie:

Rysunek 10 Współpraca jednostek odpowiedzialnych za wdrażanie programu z innymi jednostkami

Źródło: opracowanie własne.

Wójt Gminy **raz na dwa lata** będzie przekazywał informację o przebiegu realizacji Programu Rewitalizacji Radzie Gminy. Informacja ta zostanie również udostępniona publicznie. Do obowiązków Rady Gminy należy natomiast:

- Uchwalenie Lokalnego Programu Rewitalizacji;
- Uchwalanie kolejnych jego aktualizacji;
- Kiedy zajdzie potrzeba, sygnalizowanie konieczności prac nad nadzwyczajną aktualizacją LPR;
- Wydelegowanie przedstawicieli do Zespołu ds. rewitalizacji.

12.1. PROMOCJA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Partycypacja społeczna, partnerstwo i aktywizacja społeczności lokalnej to jedne z filarów sukcesywnego wdrażania Programu Rewitalizacji. Aspektom tym sprzyjać będzie przyjęta odpowiednia strategia promocji Lokalnego Programu Rewitalizacji. Do założeń promocyjnych należy:

Informowanie o przyczynach
i planowanych skutkach rewitalizacji

Przybliżanie mieszkańcom profitów płynących
z realizacji LPR

Umożliwianie interesariuszom wyrażania
swoich opinii

Zachęcanie do dzielenia się pomysłami na
przedsięwzięcia rewitalizacyjne

W celu promocji Lokalnego Programu Rewitalizacji Wójt Gminy oraz współpracujące z nim jednostki będą:

- Udostępniać lokalnym mediom informacje odnoszące się do postępów w procesie wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Juchnowiec Kościelny;
- Publikować sprawozdania z wdrażania LPR na stronach oraz w Urzędzie Gminy;
- Przygotowywać strony (lub podstrony) internetowe poświęcone Programowi;

Rozpocząć dyskusje na temat Programu przy okazji różnorodnych spotkań, konferencji i wydarzeń.

12.2. RAMOWY HARMONOGRAM REALIZACJI LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Nr	Tytuł projektu/lata realizacji	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
1	Przebudowa i zmiana sposobu użytkowania zabytkowego budynku stajni/obory, w tym utworzenie świetlicy wiejskiej, bazy lokalowej dla hipoterapii i rehabilitacji, modernizacja pomieszczeń związanych z uprawianiem sportów konnych, wraz z zagospodarowaniem terenu.							
2	Zagospodarowanie zabytkowego parku w Ignatkach-Osiedlu.							
3	Budowa ścieżki rekreacyjnej z elementami edukacji oraz historii w miejscowości Ignatki-Osiedle, z uwzględnieniem przebiegu ścieżki wzdłuż linii brzegowej rzeki Horodnianki.							
4	Rozbudowa z budową kompleksu boisk sportowych - Centrum Sportu, Turystyki i Rekreacji wraz z budynkami i urządzeniami towarzyszącymi, elementami prozdrowotnymi w zakresie hipoterapii i rehabilitacji, oraz infrastrukturą drogową, sportową, ogrodzeniową - w tym media.							
5	Program polityki zdrowotnej w zakresie rehabilitacji leczniczej skierowany m.in. do zagrożonych wykluczeniem mieszkańców Gminy Juchnowiec Kościelny.							
6	Rozbudowa i przebudowa budynku oświatowo-usługowego w Kleosinie							
7	Budowa małej architektury na terenie parku we wsi Brończany.							
8	Budowa kanalizacji sanitarnej oraz rozbudowa sieci wodociągowej w miejscowości Brończany.							
9	Koncepcja zagospodarowania terenów wokół budynku szkolnego w Hołówkach Dużych.							
10	Organizacja zajęć aktywizujących dla mieszkańców miejscowości Ignatki - Osiedle							

13. SYSTEM MONITOROWANIA I OCENY LPR

Systematyczna ocena i monitoring są bardzo ważnym elementem zarządzania Lokalnym Programem Rewitalizacji. Ocena ta możliwa jest dzięki przygotowanej analizie wskaźnikowej, dotyczącej takich sfer jak: społeczna, gospodarcza, środowiskowa i przestrzenno-funkcjonalna. Dzięki temu monitoring prowadzony będzie wielopłaszczyznowo (efekty społeczne, ekonomiczne oraz analiza zmian przestrzenno-funkcjonalnych). Na podstawie zebranych informacji oceniany jest merytoryczny oraz finansowy stopień wykonania założonych działań rewitalizacyjnych, a także identyfikacja ewentualnych trudności.

Dane zbierane będą systematycznie, corocznie, co pozwoli na agregację do obszarów rewitalizacji. Agregowane i analizowane dane posłużą do monitorowania Lokalnego Programu Rewitalizacji w odniesieniu do celów strategicznych, operacyjnych, kierunków interwencji oraz poszczególnych projektów rewitalizacji.

Za monitorowanie i wdrażanie Lokalnego Programu Rewitalizacji odpowiedzialny będzie Wójt Gminy. Dane zbierane będą corocznie od instytucji publicznych (tj. Policja, PUP, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, itd.). Na podstawie zgromadzonych informacji będą tworzone raz na dwa lata raporty przedstawiające postępy w realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji. W raporcie powinny zostać przedstawione efekty rzeczowe podjętych wysiłków (postęp prac, w tym zrealizowane etapy poszczególnych projektów), realizacja budżetu (w tym podjęte zobowiązania oraz przepływy finansowe) oraz analiza najważniejszych, nieplanowanych wydarzeń i ich wpływu (pozytywnego lub negatywnego) na realizację programu.

Mierzenie stopnia zmian, wywołanych dzięki przeprowadzonym projektom rewitalizacyjnym opierać się będzie w głównej mierze na analizie wskaźnikowej, która posłużyła do wyznaczenia granic obszaru rewitalizacji. Za **wartość bazową** przyjęto najmniej korzystną w odniesieniu do średniej dla obszaru zdegradowanego wartość wskaźnika dla obszaru rewitalizacji, natomiast za **wartość docelową**, zaplanowaną do osiągnięcia do roku 2023 określono oczekiwaną tendencję i szacunkową zmianę.

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

MINISTERSTWO
ROZWOJU

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Tabela 31 Rezultaty wdrożenia Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Juchnowiec Kościelny

Cel główny	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Źródło danych
CEL GŁÓWNY 1: Rozwój kapitału społecznego oraz redukcja negatywnych zjawisk społecznych na obszarze rewitalizacji	Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym (9 393, stan na 31.12.2015r.)	1,94	Tendencja spadkowa, spadek o 5%	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, dane ewidencyjne Urzędu Gminy
	Udział osób długotrwale bezrobotnych w liczbie osób bezrobotnych ogółem w danej jednostce podziału	76,92%	Tendencja spadkowa, spadek o 6%	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, dane ewidencyjne Urzędu Gminy
	Udział osób bezrobotnych bez kwalifikacji w liczbie osób bezrobotnych ogółem w danej jednostce podziału	60,00%	Tendencja spadkowa, spadek o 7%	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, dane ewidencyjne Urzędu Gminy
	Liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki podziału	0,00	Tendencja wzrostowa, wzrost o 4%	dane ewidencyjne Urzędu Gminy
	Udział udzielonych świadczeń z powodu ubóstwa w ogóle udzielonych świadczeń w danym sołectwie	42,31%	Tendencja spadkowa, spadek o 5%	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, dane ewidencyjne Urzędu Gminy
CEL GŁÓWNY 2: Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez dostosowanie do potrzeb istniejącej infrastruktury technicznej i układu przestrzenno-funkcjonalnego	Liczba obiektów infrastruktury technicznej przeznaczona na potrzeby mieszkańców obszaru rewitalizacji	0,00	Tendencja wzrostowa, wzrost o 2,00	Urząd Gminy Juchnowiec Kościelny, protokoły odbioru prac
	Liczba terenów przestrzeni publicznej dostosowanych do potrzeb mieszkańców obszaru rewitalizacji	0,00	Tendencja wzrostowa, wzrost o 5,00	Urząd Gminy Juchnowiec Kościelny, protokoły odbioru prac

Źródło: opracowanie własne

Monitoring Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Juchnowiec Kościelny będzie polegać na dwóch etapach:

1. Corocznych raportach w formie sprawozdań z realizacji celów.
2. Ankietowe badanie poziomu zadowolenia mieszkańców z realizacji podejmowanych projektów rewitalizacji, w zakresie poprawy sytuacji społecznej.

Monitorowanie procesów rewitalizacji powinno skupiać się na trzech obszarach:

- a) **Monitoring rzeczowy** – dostarcza danych, które obrazują postęp we wdrażaniu programu oraz umożliwiają ocenę jego wykonania w stosunku do celów ustalonych w programie. Opiera się o skwantyfikowane dane: **wskaźniki produktu, rezultatu²⁰ oraz oddziaływania procesu rewitalizacji.**
- a) **Monitoring finansowy** – dostarcza danych będących podstawą do oceny sprawności wydatkowania środków przeznaczonych na Lokalny Program Rewitalizacji. Monitoring finansowy polega na systematycznym porównywaniu poniesionych wydatków do przewidzianego budżetu.
- b) **Monitoring ryzyk** – polega na obserwacji zmienności uwarunkowań zewnętrznych, identyfikacji potencjalnych trudności w realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji, a także racjonalnym reagowaniu na zaistniałe zmiany.

13.1. EWALUACJA

Ewaluacja Lokalnego Programu Rewitalizacji opiera się na analizie wpływu zaprojektowanych działań rewitalizacyjnych na poszczególne aspekty funkcjonowania społeczno-gospodarczego interesariuszy gminy oraz dekoncentracji negatywnych zjawisk na obszarze wyznaczonym do rewitalizacji. W procesie ewaluacji planowany do powołania Zespół ds. Rewitalizacji współpracować będzie z instytucjami publicznymi (np. PUP-em, GOPS-em, Policją) oraz z pozostałymi beneficjentami Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Ewaluacja Programu prowadzona będzie etapowo:

1. **Ewaluacja ex-ante** (przed realizacją przedsięwzięć rewitalizacyjnych): ocena zasadności poszczególnych działań i przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz ocena ich wpływu na społeczność lokalną i obszary strategiczne.
2. **Ewaluacja w trakcie** realizacji przedsięwzięć: ocena bieżąca przyjętych celów oraz ich wpływu na obszary problemowe.
3. **Ewaluacja ex-post** (po realizacji przedsięwzięć): długoterminowa ocena wpływu oraz trwałości poszczególnych przedsięwzięć na społeczność lokalną i grupy interesariuszy.
4. **Aktualizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji**: po przeprowadzeniu ewaluacji lub w razie wystąpienia istotnej zmiany warunków realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji.

²⁰ Każdorazowo określone przy opisie projektu.

13.2. AKTUALIZACJA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Ważną procedurą jest także możliwość aktualizowania Lokalnego Programu Rewitalizacji. Pozwoli to na wszelkie modyfikacje w dokumencie, które będą wynikać m.in. ze zmian w bieżącej sytuacji społeczno-gospodarczej gminy. Ponadto, wszystkie zaplanowane działania są określone na podstawie analizy potrzeb i zidentyfikowanych deficytów na obszarze wsparcia. Wpisują się one w zakres publicznych i niepublicznych zadań samorządu gminnego zgodnie z Ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o Samorządzie Gminnym uzupełnioną obwieszczeniem Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 17 marca 2016 roku (Dz.U. 2016 poz. 446).

14. UZGODNIENIE W ZAKRESIE PRZEPROWADZENIA STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

W odpowiedzi na wystąpienie z dnia 11.07.2017 r. dotyczące zapytania co do konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu pn. „Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Juchnowiec Kościelny” w oparciu o ustawę z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2017, poz. 1405) Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Białymstoku, pismem nr WPN.410.3.20.2017.AR postanowiła, co następuje:

„(...)Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Białymstoku wyraża zgodę na odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Juchnowiec Kościelny”

Wskazano jednak, że planowane w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Juchnowiec Kościelny działania będą mogły mieć wpływ na gatunki zwierząt objętych ochroną, dlatego podczas wdrażania i realizacji poszczególnych działań należy każdorazowo pamiętać o zapewnieniu ochrony gatunkowej ptaków i nietoperzy podczas prac związanych z modernizacją budynków oraz innych prac remontowo-budowlanych, zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz.U. 2016, poz. 2134 z późn. zm.)

15. SPIS TABEL, WYKRESÓW I RYSUNKÓW

15.1. TABELE

Tabela 1 Zmiana liczby ludności sołectw gminy Juchnowiec Kościelny w latach 2010 i 2015	11
Tabela 2 Udział liczby osób w wieku nieprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym wg miejsca zamieszkania	13
Tabela 3 Dane statystyczne na temat oświaty i edukacji w latach 2010-2015	16
Tabela 4 Ludność oraz powierzchnia gminy Juchnowiec Kościelny	23
Tabela 5 Liczba osób bezrobotnych i ich odsetek wśród wszystkich mieszkańców gminy w poszczególnych sołectwach Gminy Juchnowiec Kościelny	27
Tabela 6 Liczba osób objętych pomocą społeczną i ich odsetek wśród wszystkich mieszkańców gminy w poszczególnych sołectwach Gminy Juchnowiec Kościelny	31
Tabela 7 Liczba organizacji pozarządowych w podziale na sołectwa	34
Tabela 8 Liczba podmiotów gospodarczych powstałych w 2015 r. na terenie Gminy Juchnowiec Kościelny	36
Tabela 9 Dynamika zmian liczby nowopowstałych podmiotów gospodarczych w latach 2010 i 2015	37
Tabela 10 Najważniejsze jednostki gospodarcze zlokalizowane na terenie Gminy Juchnowiec Kościelny	39
Tabela 11 Struktura użytkowa gruntów na terenie Gminy Juchnowiec Kościelny [stan za rok 2015 na dzień 31.12.2015 r.]	41
Tabela 12 Liczba pojemników do selektywnej zbiórki odpadów na terenie Gminy Juchnowiec Kościelny	43
Tabela 13 Liczba deklaracji na terenie gminy Juchnowiec Kościelny	44
Tabela 14 Liczba obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków Gminnej Ewidencji Zabytków na terenie Gminy Juchnowiec Kościelny	47
Tabela 15 Liczba przyłączy do sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej na terenie Gminy Juchnowiec Kościelny	49
Tabela 16 Wskazanie degradacji w poszczególnych sferach w podziale na jednostki analityczne	51
Tabela 17 Wskaźniki dla obszaru zdegradowanego	56
Tabela 18 Cele Lokalnego Programu Rewitalizacji	75
Tabela 19 Przedsięwzięcie nr 1	80
Tabela 20 Przedsięwzięcie nr 2	85
Tabela 21 Przedsięwzięcie nr 3	89
Tabela 22 Przedsięwzięcie nr 4	93
Tabela 23 Przedsięwzięcie nr 5	98

Tabela 24 Przedsięwzięcie nr 6	102
Tabela 25 Przedsięwzięcie nr 7	103
Tabela 26 Przedsięwzięcie nr 8	105
Tabela 27 Przedsięwzięcie nr 9	107
Tabela 28 Przedsięwzięcie nr 10	109
Tabela 29 Komplementarność problemowa	121
Tabela 30 Komplementarność międzyokresowa	124
Tabela 31 Rezultaty wdrożenia Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Juchnowiec Kościelny	139

15.2. WYKRESY

Wykres 1 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON na terenie Gminy Juchnowiec Kościelny w latach 2010-2015	18
Wykres 2 Kumulacja negatywnych zjawisk na obszarze zdegradowanym	58

15.3. RYSUNKI

Rysunek 1 Położenie gminy Juchnowiec Kościelny na tle regionu	10
Rysunek 2 Liczba ludności gminy Juchnowiec Kościelny w latach 2010-2015	11
Rysunek 3 Urodzenia i zgony	15
Rysunek 4 Metody wykorzystane do diagnozy LPR	25
Rysunek 5 Miejsca występowania materiałów azbestowych na terenie Gminy Juchnowiec Kościelny	42
Rysunek 6 Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji	60
Rysunek 7 Lokalizacja projektów – podobszar Ignatki-Osiedle i podobszar Kleosin	118
Rysunek 8 Lokalizacja projektów – podobszar Brończany	119
Rysunek 9 Lokalizacja projektów – podobszar Hołówki Duże	120
Rysunek 10 Współpraca jednostek odpowiedzialnych za wdrażanie programu z innymi jednostkami	135